

HØRINGSNOTAT, 15.02.2012

FORSLAG TIL POLITIREGISTERFORSKRIFTEN – HØRING

1. Innledning

Justisdepartementet viser til høringsbrev 15. juni 2011 med tilhørende høringsnotat og utkast til forskrift. Høringsbrevet viste til at de resterende delene av forskriften ville bli sendt på høring i september 2011. Denne fristen var ikke mulig å overholde på grunn av hendelsene 22. juli 2011. Av samme grunn ble iverksettingen av politiregisterloven og tilhørende forskrift utsatt fra 1. april 2012 til 1. juli 2012.

I høringsnotatet 15. juni 2011 ble følgende deler av forskriften behandlet:

- Del 1: Generelle bestemmelser og behandlingsansvar
- Del 2: Krav til behandlingen av opplysninger
- Del 5: Klage og erstatning
- Del 6: Politiets sikkerhetstjeneste (PST)
- Del 8: Vandelskontroll og akkreditering
- Del 9: Informasjonssikkerhet, internkontroll og sporbarhet
- Del 12: Forskrift om behandling av opplysninger i henhold til internasjonale rettsakter

I tillegg redegjorde høringsnotatet blant annet for bakgrunnen for forskriften og arbeidsmåten, herunder for rammebeslutningen om personvern i tredje søyle og referansegruppen. Disse vil også bli omtalt i nærværende høringsnotat, jf. punkt 1 og 5 i høringsnotatet 15. juni 2011.

I dette notat behandles de resterende delene i forskriften, som er:

- Del 3: Tilgang, utlevering og taushetsplikt
- Del 4: Informasjonsplikt, innsyn, retting, sperring og sletting
- Del 7: Nærmere om behandling av opplysninger i straffesaker
- Del 10: Meldeplikt, tilsyn og personvernråd giverordning
- Del 11: Forskrifter til politiets registre

I vedlagte utkast til forskrift er alle delene i forskriften tatt inn for å gi høringsinstansene samlet oversikt over innholdet i forskriften, og for å gjøre det enklere å finne frem ved henvisning til bestemmelser som allerede har vært på høring. I tillegg foreslås det enkelte endringer i de delene av forskriften som har vært på høring tidligere. Endelig foreslås det enkelte endringer i politiregisterloven som har vist seg nødvendige under arbeidet med utformingen av forskriften.

Disposisjonen videre i høringsnotatet er som følger:

2. Del 3: Tilgang, utlevering og taushetsplikt
3. Del 4: Informasjonsplikt, innsyn, retting, sperring og sletting

4. Del 7: Nærmere om behandling av opplysninger i straffesaker
5. Del 10: Meldeplikt, tilsyn og personvernråd giverordning
6. Del 11: Forskrift til politiets registre
7. Forslag til endringer i forskriften del 8
8. Forslag til endringer i politiregisterloven
9. Økonomiske og administrative konsekvenser

2. Del 3: Tilgang, utlevering og taushetsplikt

2.1 Innledende merknader

Del 3 består av 5 kapitler som omhandler henholdsvis generelle bestemmelser (kapittel 7), tilgang (kapittel 8), utlevering av opplysninger til andre (kapittel 9), underretningsplikt (kapittel 10) og saksbehandlingsregler og pålegg om taushetsplikt (kapittel 11). I politiregisterloven er disse spørsmålene regulert i kapittel 5 og 6.

2.2 Kapittel 7. Generelle bestemmelser

2.2.1 Innledende merknader

Kapittelet inneholder generelle bestemmelser om utlevering av opplysninger. Her gis det for det første en nærmere beskrivelse av forholdet mellom hovedreglene om utlevering og de mer spesielle reglene om utlevering i forskriftene til de ulike registrene i forskriften del 11. Videre utdypes forholdet mellom utlevering og reglene om taushetsplikt, jf. politiregisterloven § 19.

Departementet fant det også nødvendig å utdype lovens anvendelse for utlevering av gjenstander, jf. § 7-4 og begrepet “noens personlige forhold” i politiregisterloven § 23, jf. § 7-3. Endelig gis det utfyllende bestemmelser om utlevering av ikke-verifiserte opplysninger og utlevering av opplysninger som ikke er kvalitetssikret, jf. §§ 7-5 og 7-6.

2.2.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene

§ 7-1 Generelt

Bestemmelsens *første ledd* fastslår at de generelle bestemmelsene i kapittel 7 bare gjelder dersom ikke annet er bestemt i forskriften del 11 om politiets ulike registre. Adgangen til å utlevere opplysninger fra enkelte registre kan være betydelig innsnevret i forhold til hovedregelen, som for eksempel for utlevering av opplysninger fra etterretningsregistre.

I *annet ledd* tydeliggjøres forskjellen mellom politiets og påtalemyndighetens adgang til å utlevere opplysninger, og politiets og påtalemyndighetens plikt til å utlevere opplysninger. Plikt til utlevering må hjemles særskilt i lov eller forskrift.

§ 7-2 Forholdet mellom reglene om taushetsplikt og utlevering av opplysninger

Bestemmelsen forklarer innholdet i politiregisterloven § 19. I *første ledd* tydeliggjøres sammenhengen mellom reglene om taushetsplikt og adgangen til å utlevere opplysninger. Begrepet «adgang til dette etter reglene om taushetsplikt i kapittel 6» i politiregisterloven § 19 presiseres ved at det uttrykkelig sies at utlevering kan finne sted dersom opplysningene enten ikke omfattes av politiregisterloven kapittel 6, eller dersom unntakene for taushetsplikten der kommer til anvendelse

Annet ledd presiserer politiregisterloven § 19 ved at det kommer noe klarere frem at dette er et tilleggsvilkår. Det vises i den forbindelse til de nærmere bestemmelsene i forskriften om utlevering av ikke-verifiserte og ikke- kvalitetssikrete opplysninger.

§ 7-3 Noens personlige forhold

Bestemmelsen skal utdype begrepet «noens personlige forhold», jf. Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 11.5.4 side 109 venstre spalte om at den nærmere forståelsen av begrepet skal fastsettes i forskrift. Politiregisterloven § 23 viderefører straffeprosessloven § 61 a første ledd nr. 1, og det samme uttrykket benyttes i forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1. I påtaleinstruksen er begrepet ikke nærmere utdypet. I *Straffeprosessloven, Kommentartutgave* (4. utgave, Bind I, Bjerke, Keiserud og Sæther), går man på side 227-228 nokså langt i å omtale hva som faller inn under begrepet. Der heter det at opplysninger som kan røpe forhold som må anses personlig eksempelvis er navn, adresse, fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, arbeidssted, slektskap, nedstamming, adopsjon, vergemål, foreldreansvar, opplysninger om huslige og familiære forhold (herunder hvem som bor eller har opphold i en husstand og opplysninger om det indre liv i familien og i husstanden), lønsmottakerens økonomi og inntekt (herunder stønad, trygd og andre tilskudd) og formue, arbeidsoppdrag, psykiske og fysiske helse, standpunkt i politiske, religiøse og moralske spørsmål. Samtidig vises det til at visse personopplysninger (som navn, adresse, fødested mv) kan omfattes av begrensningen i straffeprosessloven § 61 b nr. 3, som sier at opplysningen likevel kan brukes «når ingen berettiget interesse tilsier at de holdes hemmelig (...)».

Departementet foreslår at man i *første ledd* fastslår at opplysninger som nevnt i politiregisterloven § 7 alltid er å anse som personlige forhold. Derved defineres den kategori opplysninger som oppfattes som særlig sensitive direkte som personlige forhold.

Det foreslås videre i *annet ledd* å legge opp til en konkret vurdering med angivelse av vurderingstemaet. At klientforhold er særskilt nevnt har sammenheng med at dette også er nevnt i forvaltningsloven § 13, samt at dette er et klassisk tilfelle som faller inn under begrepet. Med klientforhold menes her selvsagt ikke bare klientforhold til politiet, men også til andre offentlige og private organer. Det er først og fremst den antatte gjerningspersonen som vil ha et klientforhold til politiet. Andre aktører i en straffe- eller politisak, som vitner eller fornærmede, omfattes som hovedregel ikke av begrepet. Opplysning om at man er fornærmet vil likevel kunne regnes som opplysning om «noen personlige forhold» dersom det er tale om straffebud som er av en slik

karakter at det oppfattes som personlig eller krenkende dersom en tilknytning blir røpet. Dette må også ses i sammenheng med utlevering av opplysninger om gjenstander, jf. merknaden til § 7-4.

Departementet har vurdert om begrepet «noens personlige forhold» bør eksemplifiseres ytterligere. Slik eksemplifisering vil imidlertid gjøre bestemmelsen for omfattende og dermed uoversiktlig, og det tas i stedet sikte på å forklare begrepet nærmere i kommentaren til bestemmelsen i kgl.res eller ev. i veileder til forskriften.

§ 7-4 Særlig om utlevering av opplysninger om gjenstander

Departementet foreslår en egen forskriftsbestemmelse om utlevering av opplysninger om gjenstander, etter å ha fått signaler som viser at spørsmålet lett kan føre til misforståelser. Det vises også til høringsnotatet 15. juni 2011 side 61.

I motsetning til annen personvernlovgivning gjelder politiregisterloven også for gjenstander. Virkeområdet for gjenstander er dog begrenset etter politiregisterloven § 3 fjerde ledd, der det fremgår at taushetspliktsreglene bare gjelder i den grad opplysningene omfattes av politiregisterloven § 23. Selv om politiregisterloven viser til hele § 23, er det bestemmelsen om «noens personlige forhold» i § 23 første ledd nr. 1 det siktes til.

Dette innebærer at selv om en opplysning om en gjenstand er å anse som personopplysning (noe som alltid vil være tilfelle der gjenstanden kan knyttes til en eier), vil den bare være beskyttet av politiregisterlovens regler om taushetsplikt dersom vilkåret om «noens personlige forhold» er oppfylt. Departementet nevner i denne sammenheng også at justisministeren i den senere tid har fått flere spørsmål fra Stortinget om offentliggjøring av lister om stjalne gjenstander. Justisministeren har regelmessig vist til at politiregisterloven i større grad vil åpne for utlevering av slike opplysninger, og utformingen av politiregisterloven og forskriften har derfor også tatt sikte på å gjøre nettopp dette.

Offentliggjøring av stjalne gjenstander, herunder særlig biler og båter, kan være en effektiv måte å oppklare denne typen kriminalitet på. Videre vil hemmeligholdelse av slike opplysninger kunne bidra til å fremme omsetning av stjalne gjenstander. Departementet foreslår derfor at man i *første ledd* får uttrykkelig frem den begrensningen som følger av politiregisterloven § 3, samtidig som den generelle bestemmelsen i § 7-3 gis anvendelse ved vurderingen av «noens personlige forhold».

Departementet foreslår at *annet ledd* omhandler tilfellene som antas mest aktuelle, nemlig gjenstander som er stjålet eller på annen måte er gjenstand for lovbrudd (for eksempel underslag) eller som blir brukt til å begå lovbrudd, og fastslår at opplysninger om slike gjenstander som hovedregel ikke anses som noens personlige forhold. Bestemmelsen indikerer at det likevel kan forekomme unntak. For eksempel vil opplysninger om at en person har blitt frastjålet et motorkjøretøy ikke falle inn under begrepet «noens personlige forhold», mens det kan stille seg annerledes for

opplysninger om at en person er blitt frastjålet en filmsamling av pornografisk innhold. Også dette vil kunne utdypes i kgl. res. eller i veileder til forskriften.

§ 7-5 Særlig om utlevering av ikke-verifiserte opplysninger

Departementet gjør innledningsvis oppmerksom på at det i punkt 8 i høringsnotatet foreslås å endre politiregisterloven §§ 20 og 27 slik at § 27 fjerde ledd (om at ikke-verifiserte opplysninger kan utleveres dersom det er nødvendig for å verifisere dem) flyttes til den generelle bestemmelsen om behandling av ikke-verifiserte opplysninger i § 20, jf. nærmere om dette i punkt 8.

Forslaget til forskrift § 7-5 *første ledd* slår fast utgangspunktet om at opplysninger som en klar hovedregel skal søkes verifisert før utlevering.

Annet ledd lister opp de tilfeller der slike opplysninger likevel kan utleveres, herunder dersom formålet er å verifisere opplysningen eller det er nødvendig for avvergende eller forebyggende virksomhet. Ved vurderingen av om slike opplysninger skal utleveres skal det foretas en forholdsmessighetsvurdering slik det kommer til uttrykk i § 4-2.

For utlevering av ikke-verifiserte opplysninger for andre formål enn de som allerede er nevnt er det oppstilt et strengt nødvendighetskrav i bestemmelsens *tredje ledd*, herunder om vesentlige samfunns- og sikkerhetsmessige hensyn tilsier det. For eksempel bør adgangen være snevrere når det gjelder utlevering av ikke-verifiserte opplysninger til andre (som andre offentlige organer eller private) enn for forebyggende og avvergende virksomhet. Departementet tar sikte på å eksemplifisere dette i kgl. res eller i veileder til forskriften.

I *fjerde ledd* gis det nærmere regler til politiregisterloven § 20 første ledd annet punktum, som fastslår at det «bør» komme frem at opplysningene ikke er verifiserte ved muntlig utlevering. I dette ligger det således en adgang til å unnlate å opplyse om at opplysninger ikke er verifisert dersom det er nødvendig for å oppnå formålet med utleveringen. Som det fremgår av kommentaren til § 11- 3 siste ledd vil slik utlevering særlig være aktuell i forbindelse med etterretning og etterforskning, og det vises til det som er sagt der.

§ 7-6 Utlevering av opplysninger underlagt tidsbegrenset unntak fra kravene til formålsbestemthet, nødvendighet og relevans

Bestemmelsen presiserer politiregisterloven § 8. Hensikten er å tydeliggjøre at slike opplysninger utelukkende kan utleveres for å kontrollere om de generelle vilkårene for videre behandling er oppfylt. Videre vises det til § 4-3 for derved å tydeliggjøre at utlevering må være den eneste måten å få utført denne kontrollen på.

Departementet finner det videre nyttig at man i tillegg uttrykkelig fastslår at utlevering til andre formål enn denne kontrollen er utelukket, og at dette også omfatter dokumentinnsyn i straffesaker.

2.3 Kapittel 8. Tilgang (direkte søk) til opplysninger

2.3.1 Innledende merknader

Etter politiregisterloven § 21 første ledd menes med tilgang «rett til direkte søk». I dette kapitlet gis det nærmere anvisning på hvem som kan få tilgang, til hvilke formål tilgang kan gis, og hvilke vilkår som ellers må være oppfylt for å få slik tilgang.

2.3.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene

§ 8-1 Hvem som kan gis tilgang (rett til direkte søk)

Bestemmelsens *første ledd* regulerer *hvem* som kan få tilgang. I politiregisterloven § 21 er kun tjenestemenn i politiet og påtalemyndigheten nevnt. Det er imidlertid nødvendig å utvide denne kretsen i forskriften til også å omfatte ansatte i Justisdepartementet og Politidirektoratet. Disse organene kan i egenskap av å være overordnet organ ha som oppgave å kontrollere og føre tilsyn med sine underordnede organer. Som ledd i denne virksomheten kan det være nødvendig at de får direkte tilgang, jf. også høringsnotatet 15. juni 2011 i punkt 7 på side 61-62.

Departementet har valgt å benytte begrepet «ansatte», som også omfatter sivilt ansatte og embetsmenn. Sivilt ansatte vil særlig ha tilgang til blant annet reaksjonsregisteret i forbindelse med utstedelse av politiattester. Departementet legger til grunn at også Spesialenheten omfattes av denne bestemmelsen.

I *annet ledd* gis det en viktig presisering av at tilgang for andre enn de nevnte krever særskilt hjemmel i lov. Departementet har i den senere tid fått henvendelser fra flere offentlige organer som ønsker direkte tilgang til politiets registre, herunder utlendingsmyndighetene, kriminalomsorgen, vegmyndigheter mv. At andre organer skal gis direkte tilgang til politiets registre er av flere grunner problematisk, og bør bare være tillatt når lovgiveren bestemmer det. Dette fremgår ikke direkte av politiregisterloven § 21. Ordlyden åpner imidlertid heller ikke for at andre enn de som er nevnt der kan gis tilgang, og det var ikke tilsiktet å åpne for direkte søkeadgang. Justisdepartementet og Politidirektoratets tilgang følger som nevnt av deres oppgaver som overordnet organ.

§ 8-2 Til hvilke formål tilgang kan gis

I bestemmelsens *første ledd* presiseres til hvilke formål tilgang kan gis.

Kripos har i sin høringsuttalelse til politiregisterloven § 21 anført at også personell som ivaretar kvalitetssikring av registerinformasjon må få tilgang. Selv om formålet med den materielle behandlingen i politiregisterloven hovedsakelig er behandling av opplysninger til politimessige formål, er bestemmelsen om informasjonssikkerhet også et formål. Tilgang bør derfor knyttes til politiregisterloven § 15, og ikke bare til kvalitetssikring av registeropplysninger. Videre er det nødvendig særskilt å nevne tilgang i forbindelse med vandelskontroll, idet heller ikke vandelskontroll er definert som politimessig formål i politiregisterloven § 2 nr. 13.

I *annet ledd* sies det uttrykkelig at tilgang for Justisdepartementet og Politidirektoratet kun kan gis i forbindelse med deres kontroll- og tilsynsvirksomhet: Derved angis også formålet med disse organenes tilgang. Unntaket fra kravet om bemyndigelse i § 8-4 tredje ledd i forskriften er begrunnet med at det er unaturlig at ansatte i disse organene skal måtte bemyndiges før de får tilgang.

§ 8-3 Vilkår for tilgang

I *første ledd* fastslås at direkte søk kun er tillatt dersom det foreligger tjenestemessig behov, jf. også politiregisterloven § 21 første ledd. I utgangspunktet kan det tenkes at alle tjenestemenn i politi- og påtalemyndigheten har tilgang til enkelte registre, noe som i enda større grad gjelder i mindre politidistrikter, men denne tilgangen skal kun brukes dersom det er nødvendig (tjenestemessig behov).

Annet ledd gir nærmere forklaring av begrepet «tjenestemessig behov». Departementet har lagt til grunn den forklaringen som fremgår av kommentarutgaven til straffeprosessloven som nevnt i merknaden til § 7-3. Begrepet kan ikke defineres strengt, da det vil kunne hindre politiet i å drive effektiv kriminaletterretning og etterforskning.

§ 8-4 Kvalifikasjonskrav og bemyndigelse

Bestemmelsen er utformet etter mønster fra SIS-forskriften § 1-6, som krever at alle som gis tilgang til SIS skal være bemyndiget. Dette kan imidlertid ikke gjennomføres i politiregisterforskriften. Det finnes registre der så å si alle tjenestemenn har tilgang, og det ville bli for omfattende å måtte bemyndige alle. I *første ledd* oppstilles derfor som hovedregel bare et krav om opplæring for å få tilgang, samtidig som ansvaret for å utarbeide retningslinjer for kvalifikasjonskrav plasseres hos den behandlingsansvarlige.

I *annet ledd* oppstilles det derimot et krav om bemyndigelse for tilgang til opplysninger som nevnt i politiregisterloven § 21 siste ledd (herunder sensitive opplysninger, ikke-verifiserte opplysninger mv.).

Departementet er av den oppfatning at de konkrete kravene om bemyndigelse og andre tilgangsbegrensninger bør fremgå av bestemmelsene til de ulike registrene i del 11. Således vil det være naturlig at etterretningsregistre og registre med biometrisk informasjon er underlagt både tilgangsbegrensninger og krav om bemyndigelse, mens dette ikke nødvendigvis bør gjelde for reaksjonsregistre og etterlysningsregistre.

Tredje ledd gir anvisning på hvem som gir slik bemyndigelse, og tilsvarer SIS-forskriften § 1-6 annet ledd.

I *fjerde ledd* gis det anvisning på at de som har gitt bemyndigelse plikter å gi behandlingsansvarlig melding om at en bemyndigelse er trukket tilbake og begrunnelsen for tilbakekallet. Dette er i samsvar med SIS-forskriften § 1-6 siste ledd.

2.4 Kapittel 9. Utlevering av opplysninger til andre

2.4.1 Innledende merknader

Kapittelet supplerer politiregisterloven §§ 22 til 35. Bestemmelsene er hjemlet i politiregisterloven §§ 29, 30, 31 og 34, samt § 69 første ledd nr. 10 og 11.

Kapittelet omhandler de tilfeller der politi og påtalemyndighet har adgang til å utlevere opplysninger (i motsetning til de tilfeller der politi og påtalemyndighet har plikt til å utlevere opplysninger, dette behandles i forskriften kapittel 10). Utleveringsadgangen innebærer at politi og påtalemyndighet kan utlevere opplysninger etter anmodning og av eget tiltak.

Påtaleinstruksens kapittel 4 om utlevering av straffesaksdokumenter m.m. må overføres til politiregisterforskriften, idet også dette er en form for utlevering av opplysninger. Departementet har vurdert det slik at disse bestemmelsene bør tas inn i forskriften del 7 om straffesaker, der det er lagt opp til et eget kapittel om behandling av opplysninger i straffesaksdokumenter.

2.4.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene

§ 9-1 Generelt

Bestemmelsens *første ledd* presiserer at kapittelet gjelder for utlevering av opplysninger dersom ikke noe annet er bestemt i andre bestemmelser i forskriften. Forskriftene til de ulike registrene i del 11 kan inneholde avvikende regler for utlevering av opplysninger. Disse vil i så fall gå foran reglene i kapittel 9.

Annet ledd viser til at saksbehandlingsreglene i kapittel 11 kommer til anvendelse.

§ 9-2 Utlevering av opplysninger for å avverge lovbrudd

Bestemmelsen skiller på lik linje med politiregisterloven § 27 første ledd ikke mellom utlevering til andre offentlige organer og til private for å avverge lovbrudd. Det oppstilles tre vilkår for å kunne utlevere opplysninger etter denne bestemmelsen: for det første må politiet og påtalemyndigheten inneha konkret og troverdig informasjon om at et lovbrudd faktisk vil bli begått. Lovbruddet må videre være nær forestående og endelig må det fremstå som avgjørende for å avverge lovbruddet at opplysningen blir utlevert, jf. også omtalen i merknadene til politiregisterloven § 27 i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 21.6 på side 306.

§ 9-3 Utlevering av opplysninger for å forebygge lovbrudd

Denne bestemmelsen skiller mellom utlevering til andre offentlige organer og til private ved forebyggende virksomhet, jf. også politiregisterloven § 27 annet ledd.

I forbindelse med arbeidet med forskriften ble departementet gjort oppmerksom på at det bør skilles mellom utlevering i konkret forebyggende øyemed og utlevering i generell forebyggende øyemed. Dette vil fanges opp gjennom en endring i politiregisterloven § 27, se nærmere om dette i punkt 8 i høringsnotatet.

Første ledd åpner for utlevering av opplysninger til andre offentlige organer for å forebygge konkrete lovbrudd. Det vises til nødvendighetskravet i § 4-2 som gir anvisning på hvilke vurderingskriterier som skal gjelde.

Annet ledd regulerer utlevering av opplysninger til private for å forebygge konkrete lovbrudd. I disse tilfeller er det krav om at utleveringen må være strengt nødvendig, jf. § 4-3. Det innebærer at det stilles atskillig strengere krav for å kunne utlevere opplysninger til private ved forebyggende virksomhet. Det vises i den forbindelse også til Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 11.8.3 side 113 høyre spalte om at adgangen til å utlevere opplysninger bør være snevrere dersom mottaker av opplysningene ikke er vant til å forholde seg til sensitive og taushetsbelagte opplysninger, jf. også NOU 2003: 21 side 206 venstre spalte.

Tredje ledd gir adgang til å utlevere opplysninger i generell forebyggende øyemed. Med dette menes utlevering av opplysninger innenfor for eksempel SLT-samarbeidet (samordning av lokale tiltak) for utveksling av informasjon mellom de ulike aktører som er nødvendig på et tidlig tidspunkt, uten at det nødvendigvis dreier seg om forebygging av konkret lovbrudd. Utveksling av informasjon i slike fora vil i mindre grad være relatert til konkrete personer, noe som også gjør det mindre problematisk å åpne for utlevering av opplysninger til mer generelt forebyggende arbeid. Denne bestemmelsen vil bli hjemlet i politiregisterloven § 27, jf. nærmere om dette i punkt 8 i høringsnotatet.

§ 9-4 Utlevering av opplysninger for andre politimessige formål enn kriminalitetsbekjempelse

I *første ledd* vises det til at det må foretas en vanlig nødvendighetsvurdering. Under arbeidet med forskriften mottok departementet innspill fra referansegruppen (Datatilsynet) der det ble reist spørsmålet om nødvendighetskravet bør skjerpes i denne bestemmelsen ettersom «andre politimessige formål» er mindre viktige formål enn kriminalitetsbekjempelse. Departementet har vurdert spørsmålet, men man mener at det for blir strengt å stille et krav om «strengt nødvendig», idet dette i henhold til § 4-3 ville innebære at utleveringen er den eneste måten å oppnå formålet på. Det vises videre til at man også i forbindelse med en vanlig nødvendighetsvurdering må ta hensyn til viktigheten av formålet sammenholdt med inngrepet en utlevering av opplysninger innebærer.

Annet ledd eksemplifiserer «andre politimessige formål». Et eksempel på tilfeller der politi og påtalemyndighet kan utlevere opplysninger for andre politimessige oppgaver kan være utlevering av opplysninger til sosialtjenesten eller private hjelpeorganisasjoner for å kunne yte bistand til en person som er i vanskeligheter.

§ 9-5 Utlevering av opplysninger til politiets forvaltningsvirksomhet og sivile gjøremål

Første ledd viser til at det skal foretas en nødvendighetsvurdering, jf. § 4-2, herunder hvilke vurderingskriterier som skal gjelde.

Annet ledd eksemplifiserer «politiets forvaltningsvirksomhet». Med oppgaver knyttet til politiets forvaltningsoppgaver som nevnt i forskriftsteksten menes *alle* oppgaver som knytter seg til disse områdene. For eksempel faller både erverv og tilbakekall av våpen, samt bevilgning til handel og tilvirkning innunder utøvelsen av våpenforvaltningen, som kan ha behov for utlevering av opplysninger som politiet og påtalemyndigheten besitter.

Tredje ledd eksemplifiserer «politiets sivile gjøremål».

Departementet ber høringsinstansene gi tilbakemelding på om det også er andre forvaltningsoppgaver og/eller sivile gjøremål som bør nevnes særskilt.

§ 9-6 Utlevering av opplysninger til andre offentlige organer i deres interesse

Bestemmelsen regulerer de tilfellene der politiet og påtalemyndigheten har adgang til å utlevere opplysninger til offentlige organer i deres interesse. Dette kan skje etter anmodning fra andre offentlige organer eller av eget tiltak.

Under høringen av forslaget til politiregisterloven kom det tydelig frem at flere av departementene var opptatt av ulike spørsmål knyttet til utlevering av opplysninger fra politiet til andre offentlige organer. Justisdepartementet sendte derfor den 21. oktober 2010 et brev til alle departementene hvor det ble bedt om at disse blant annet skulle fremme forslag til hvilke organer og til hvilke oppgaver politiet skal ha *adgang* til å utlevere opplysninger til. Innspillene departementet mottok er i stor grad innarbeidet, men det var også departementer som ikke kom med tilbakemeldinger.

Bestemmelsens *første ledd* inneholder en liste i henhold til innspillene departementet mottok fra de ulike departementene over organer som skal kunne anmode politiet om opplysninger, og til hvilke formål opplysningene kan anmodes utlevert. Det er viktig å understreke at listen ikke er uttømmende, slik at politiet også vil ha adgang til å utlevere opplysninger til andre offentlige organer selv om de ikke er oppført.

Bestemmelsens *annet ledd* gir anvisning på en nødvendighetsvurdering, jf. § 4-2, og konkretiserer hva det skal legges vekt på i vurderingen.

Med «å hindre at virksomhet blir utøvd på uforsvarlig måte», jf. *tredje ledd* menes i denne sammenheng at opplysninger om kriminelle forhold som politiet besitter kan utleveres dersom samfunns- og sikkerhetsmessige hensyn tilsier det. For eksempel opplysninger om kriminelle forhold vedrørende personell som jobber på oljeplattformer, på flyplasser eller personer som skal tilsettes i vaktvirksomhetsforetak eller innenfor kollektivtransport mv..

§ 9-7 Utlevering av opplysninger til private i deres interesse

Bestemmelsen er bygget opp på samme måte som § 9-6 og det vises til det som er sagt om denne bestemmelsen ovenfor. Offentlige organer og private bør ikke forskjellsbehandles når de er pålagt oppgaver i lovs form eller når de ved å få utlevert opplysninger kan forhindre «uforsvarlig virksomhet».

Departementet ber høringsinstansene, spesielt Finansnæringens fellesorganisasjon (FNO), å vurdere om andre private aktører bør nevnes særskilt i denne bestemmelsen.

§ 9-8 Utlevering av opplysninger til allmennheten i straffesak

Innholdet i ovennevnte bestemmelse er i det vesentlige en videreføring av riksadvokatens rundskriv av 12. februar 1981 om meddelelser til offentligheten om straffesaker (heretter omtalt som Rundskrivet). Noen av punktene i Rundskrivet gjelder saksbehandlingsregler. Disse er utelatt i denne bestemmelsen ettersom saksbehandlingsreglene for utlevering reguleres i kapittel 11.

Overskriften i bestemmelsen viser at det gjelder utlevering av opplysninger i straffesaker. Utlevering av opplysninger til allmennheten om politiets øvrige virksomhet vil således ikke reguleres av denne bestemmelsen. Departementet har i forbindelse med forskriftsarbeidet også mottatt innspill i form av forslag til materielt innhold fra Norsk presseforbund og Norsk redaktørforening. Etter departementets vurdering dekker ovennevnte rundskriv fra riksadvokaten, som er lagt til grunn i utkastet, i det vesentlige disse forslagene.

Første ledd viderefører i stor grad Rundskrivet punkt 4 bokstav a til d.

Annet ledd viderefører i stor grad Rundskrivet punkt 3.

Tredje ledd viderefører Rundskrivet punkt 5

Fjerde ledd viderefører Rundskrivet punkt 6.

Femte ledd viderefører Rundskrivet punkt 7. Forslaget til bestemmelse er basert på en konkret klagesak som ble avgjort av riksadvokaten. (Riksadvokatens brev til Verdens Gang 7 februar 2011, ref. Ra 11-1 TFR/jaa, jf. riksadvokatens brev 23. november 1999, ref. RE98-962 TGM/GEK). Spørsmålet om å offentliggjøre vedtatte forelegg må deretter bero på en konkret vurdering der sakstype og graden og omfanget av de personopplysninger utleveringen er egnet til å avsløre vil være viktige momenter. Videre har Riksadvokaten i ovennevnte brev vist til at »for kriminalitetstyper som sjelden eller aldri får sin avgjørelse i domstolen, kan allmennpreventive grunner tilsi at det søkes etablert en viss grad av offentlighet om vedtatte forelegg. At det straffbare forholdet er forøvet i en stilling som det stilles særlige krav til, for eksempel i offentlig tjeneste, kan også begrunne en større grad av offentlighet om reaksjon ilagt ved forelegg. Allmennheten har en legitim interesse i å bli holdt orientert om tjenesteutførelsen til personer som på det offentliges vegne er satt til å lede og kontrollere andre».

Departementet er imidlertid noe i tvil om denne avgjørelsen bør danne grunnlag for en generell regel, og en ber derfor om høringsinstansenes syn.

Bakgrunnen for departementets tvil er at man ved en slik fremgangsmåte legger opp til nokså ulike regler hva gjelder utlevering av henholdsvis forelegg og dommer.

Utlevering av dommer er regulert i påtaleinstruksen § 4-1 tredje ledd, som blir videreført i § 27-1 i denne forskriften. I følge denne bestemmelsen kan dommer i utgangspunktet utleveres til enhver. Krav om utlevering kan alltid avslås hvis avgjørelsen er eldre enn fem år eller den som krever utskrift bare identifiserer avgjørelsen ved siktedes navn. Kriteriene for utlevering er således i atskillig mindre grad knyttet til en skjønnsmessig vurdering, noe som også gjør den enklere å praktisere. Flere forhold kan begrunne en slik forskjellsbehandling. Den mest åpenbare er at rettssaker er offentlige, og derved kan det være en naturlig konsekvens at også avgjørelsen av rettssaken (dommen) i større grad gjøres tilgjengelig for offentligheten. Videre foretrekker mange å vedta et forelegg nettopp for å unngå offentlighet rundt saken.

I et personvernperspektiv er det imidlertid etter departementets oppfatning vanskeligere å forsvare en slik forskjellsbehandling. Tvert i mot vil det i et slikt perspektiv være mer nærliggende å etablere strengere regler for utlevering av dommer, idet det i disse tilfellene i all hovedsak vil dreie seg om mer alvorlige forhold enn hva som er tilfelle ved forelegg. Som følge av dette vil utlevering kunne være en større belastning for den det gjelder. Prinsippet om forholdsmessighet går som en rød tråd gjennom politiregisterloven, og det prinsippet tilsier strengt den motsatte løsningen av hva som er gjeldende rett i dag.

Departementet imøteser på denne bakgrunn høringsinstansenes synspunkter, herunder også på om bestemmelsene om utlevering av dommer eventuelt bør endres slik at man oppnår ensartete regler.

Sjette ledd viderefører Rundskrivet punkt 7 annet pkt.

§ 9-9 Utlevering av opplysninger til utlandet

Første ledd understreker at politiregisterlovens bestemmelser kan fravikes dersom det foreligger lov, eller konvensjon eller avtale som er bindende for Norge. I andre tilfeller vil politiregisterloven § 22 og foreliggende forskriftsbestemmelse gjelde.

Annet ledd viser til andre tilfeller der opplysninger kan utleveres til utlandet, herunder til etterforskning, avverging og forebygging.

Tredje ledd gir anvisning på at det skal foretas en nødvendighetsvurdering, jf. § 4-2 og viser blant annet til hvilke vurderingskriterier som skal gjelde.

2.5 Kapittel 10. Underretningsplikt

2.5.1 Innledende merknader

Kapittel 10 er hjemlet i politiregisterloven § 30 annet ledd, § 31 tredje ledd og § 69 nr. 11.

Etter gjeldende rett er politiets utleveringsplikt av eget tiltak (meldeplikt) regulert i påtaleinstruksen kapittel 5. Dette kapittelet vil bli tatt ut av påtaleinstruksen og

videreført i politiregisterforskriften. Det er ønskelig at kapittel 10 utelukkende regulerer politiets utleveringsplikt av eget tiltak. Det vil derfor være nødvendig å flytte bestemmelsene om utleveringsplikt etter anmodning og saksbehandlingsregler til den lovgivningen som regulerer angjeldende område. I brev 21. oktober 2010 ble alle departementene bedt om å gjennomgå påtaleinstruksen kapittel 5 for å vurdere hvilke bestemmelser som må flyttes til spesiallovgivningen og redegjøre for eventuelle andre endringer.

Departementet forslår å endre overskriften i kapittelet «melding til særskilt myndighet» til «underretningsplikt». Begrepet «meldeplikt» kan ikke lenger brukes da man med «meldeplikt» i politiregisterloven mener den behandlingsansvarliges plikt til å sende melding til Datatilsynet, jf. politiregisterloven § 57. Overskriftene til alle bestemmelsene er derfor endret i samsvar med dette.

Påtaleinstruksen §§ 5-8, 5-12, 5-15 og 5-16 foreslås enten opphevet eller videreført i særlovgivningen:

- § 5-8 første ledd foreslås videreført i forsvarspersonelloven og annet ledd foreslås videreført i ny vernepliktforskrift.
- § 5-12 om «melding til den konsulære stasjon om tvangstiltak mot utlendinger» er strengt tatt ikke en bestemmelse om «plikt til å utlevere opplysninger av eget tiltak». Bestemmelsen videreføres således ikke i politiregisterforskriften.
- § 5-15 er en bestemmelse om politiets plikt til å utlevere opplysninger etter anmodning og ikke etter eget tiltak. Bestemmelsen videreføres således ikke i politiregisterforskriften.
- § 5-16 må oppheves da den hjemler adgang for riksadvokaten til å gi bestemmelse om melding til særskilt myndighet. Det fremgår av Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) side 127 høyre spalte at utlevering eller dispensasjon fra taushetsplikt ikke lenger kan gis i form av instruks eller rundskriv.

2.5.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene

§ 10-1 Generelt

Første ledd viser til at kapittel 10 regulerer utleveringsplikt etter eget tiltak. Dette i motsetning til kapittel 9, som regulerer utleveringsadgang etter anmodning.

Annet ledd viser til at saksbehandlingsreglene i kapittel 11 gjelder tilsvarende.

§ 10-2 Underretning til kommunens barneverntjeneste om etterforskning mot unge personer

Bestemmelsen viderefører påtaleinstruksen § 5-1. Bestemmelsens *siste ledd* omhandler barneverntjenestens rett til å uttale seg til politiet før tiltalespørsmålet avgjøres. Bestemmelsen gjelder i og for seg ikke direkte politiets utleveringsplikt av eget tiltak,

men barneverntjenestens rett til å uttale seg er en følge av politiets underretning. Barnevernets uttalelse vil videre inngå i politiets forberedelse av tiltalespørsmålet. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) har uttalt at det etter deres oppfatning er viktig å sikre at politiet er kjent med barneverntjenestens uttalerett i slike saker. Dagens plassering i påtaleinstruksen bidrar til dette, og BLD anbefaler at bestemmelsen videreføres i politiregisterforskriften.

§ 10-3 Underretning til kommunens barneverntjeneste om lovbrudd begått mot barn

Bestemmelsen er en direkte videreføring av påtaleinstruksen § 5-2. Departementet har kun endret «straffbare handlinger begått mot barn» i overskriften til «lovbrudd begått mot barn», slik at det samsvarer med begrepsbruken i politiregisterloven.

§ 10-4 Underretning til tingretten om siktelse eller tiltale mot gjenvende forelder

Bestemmelsen er en direkte videreføring av påtaleinstruksen § 5-2 A.

§ 10-5 Underretning til kriminalomsorgens organer om forhold knyttet til personer som er underlagt kriminalomsorgen og som gjennomfører straff som nevnt i straffegjennomføringsloven § 10

Bestemmelsen viderefører påtaleinstruksen § 5-3 og er i det alt vesentlige kun en presisering av teksten, med unntak av *nr. 3* som utvider politiets underretningsplikt. Det er viktig for kriminalomsorgen å få utlevert opplysninger som politiet besitter om tidligere dommer og andre relevante faktaopplysninger av betydning for straffegjennomføringen for innsatte som overføres til varetekt. Det er et betydelig problem for sikker straffegjennomføring, særlig omkring utenlandske innsatte, at fengselet vet lite om den innsattes bakgrunn og tidligere kriminalitet i hjemlandet. Videre ser departementet det som nødvendig at underretningsplikten også omfatter brudd på vilkår ved permisjon under straffegjennomføring og på vilkår satt for prøveløslatelse. Plikten bør også omfatte personer som utholder fengselsstraff, på lik linje med personer som følges opp av kriminalomsorgen ute i samfunnet. Det legges her til grunn at det i begge tilfeller vil dreie seg om kjensgjerninger og ikke etterretningsinformasjon eller annen informasjon som ikke er verifisert. Utleveringsplikten forutsetter selvfølgelig at politiet kjenner til forholdene, noe departementet mener kommer klart frem i «har fått kjennskap til».

10-6 Underretning til vedkommende offentlige myndighet om etterforskning mot en offentlig tjenestemann m.m.

Bestemmelsen viderefører påtaleinstruksen § 5-4.

Begrepet «offentlig tjenestemann» er ikke nærmere forklart i påtaleinstruksen. Hvem som omfattes kommer heller ikke klart frem i ny straffelov av 2005. Departementet vurderer å stryke bestemmelsen. Den vil være vanskelig å praktisere fordi antallet personer som kan omfattes av begrepet vil være stort. Videre vil det være vanskelig å avgrense hvem som skal regnes som «offentlige tjenestemenn». Et annet moment som

taler mot å opprettholde bestemmelsen er at man vil måtte innføre en bestemmelse om underretningsplikt også i forhold til private som utfører oppgaver på lik linje med offentlige ansatte. Alternativt kan bestemmelsen avgrenses til kun å gjelde embetsmenn eller tjenestemenn i tilsvarende høye stillinger. Departementet ber om høringsinstansene syn på hvordan dette spørsmålet bør løses, og understreker at politiet uansett vil ha adgang til å utlevere de samme opplysningene etter politiregisterloven §§ 30 og 31, jf. forskriften §§ 9-6 og 9-7.

I Kunnskapsdepartementets brev av 2. desember 2010 ble det fremmet forslag om å forskriftsfeste en plikt for politiet til på eget tiltak å underrette den aktuelle utdanningssituasjonen dersom en student er siktet, tiltalt eller dømt for overtredelse av straffebud som er omfattet av regler om politiattest for det aktuelle studiet etter modell av påtaleinstruksen § 5-4 annet ledd. Denne pålegger politiet en underretningsplikt i forhold til politistudenter. Til dette vil departementet bemerke at bestemmelsen om underretningsplikt for politistudenter må ses i sammenheng med at det for polititjenestemenn helt generelt gjelder strengere bestemmelser enn det som er vanlig i forbindelse med vandelskontroll. Utover denne gruppen kan det ikke etableres underretningsplikt for personer som må fremlegge politiattest. Dette måtte i så fall gjelde alle personer som er gjenstand for vandelskontroll, noe som hadde vært en uoverkommelig oppgave for politiet. Behovet for å kunne gjennomføre vandelskontroll etter at politiattesten er fremlagt, er i politiregisterloven ivaretatt gjennom § 43 om fornyet vandelskontroll.

§ 10-7 Underretning til offentlig myndighet om etterforskning mot person som driver virksomhet m.m. med offentlig tillatelse

Bestemmelsen viderefører påtaleinstruksen § 5-5.

§ 10-8 Underretning om rettighetstap etter straffeloven § 29 og ekteskapsloven § 89

Bestemmelsen viderefører påtaleinstruksen § 5-6, men fjerner henvisningen til straffeloven §§ 30-32. Disse bestemmelsene ble opphevet ved lov nr. 28/2005.

§ 10-9 Underretning til kommunen i saker vedrørende serveringssteder

Bestemmelsen er ny etter forslag fra Nærings- og handelsdepartementet om at politiets bidrag til serveringsloven bør gjøres uttrykkelig. Bestemmelsen må også ses i sammenheng med at politiregisterloven ikke lenger åpner for skikkethetsvurderinger, slik både alkoholloven og serveringsloven legger opp til.

§ 10-10 Underretning til militære myndigheter om strafferettslige forføyninger mot militærpersoner

Bestemmelsen viderefører påtaleinstruksen § 5-7, men tredje ledd tas ut og videreføres som en utleveringsplikt etter anmodning i ny vernepliktforskrift. Påtaleinstruksen § 5-7 første ledd nr. 3 bokstav c er endret fra «sikring» til «forvaring og tvungent psykisk helsevern».

§ 10-11 Underretning til militær myndighet om forhold av betydning for utdeling av militært våpen

Bestemmelsen viderefører påtaleinstruksen § 5-9.

§ 10-12 Underretning til Kripos

Bestemmelsen viderefører påtaleinstruksen § 5-10. Kriminalpolitisen er endret til Kripos. Påtaleinstruksen § 5-10 første ledd bokstav A nr. 3 bokstav d er fjernet (omhandlet sikring). Påtaleinstruksen § 5-10 første ledd bokstav A punkt 5 er strøket. Siste ledd i bokstavene A, B, C og D er strøket, idet departementet finner det mer hensiktsmessig at Kripos bestemmer hvordan underretning skal foregå i form av instruks.

§ 10-13 Underretning om tiltak og straff mot eller ombord i utenlandsk fartøy

Bestemmelsen viderefører påtaleinstruksen § 5-11.

§ 10-14 Underretning til utlendingsmyndighetene når det foreligger straffbare forhold som kan ha betydning for behandling av sak om beskyttelse

Bestemmelsen erstatter nåværende § 5-13 i påtaleinstruksen. Flere av de forhold som er regulert i § 5-3 er nå regulert i utlendingsloven. Politiets utlevering av opplysninger i tilknytning til vedtak i eller opprettelse av bortvisningssaker og forberedelse av utvisningssaker er fastsatt i utlendingsloven § 18 første ledd og § 72, jf. også rundskriv RS 2010-024 punkt 10.2. Departementet ser det ikke nødvendig å pålegge politiet en underretningsplikt om straffbare forhold i tillegg til dette.

Politiets oppgaver i tilknytning til forberedelse av saker om permanent oppholdstillatelse er likeledes fastsatt i loven. Det ligger etter departementets vurdering en forutsetning om at politiet har en plikt til å utlevere straffesaksopplysninger i saker om permanent oppholdstillatelse, jf. kravet i utlendingsloven § 62 om at det ikke skal foreligge forhold som kan føre til utvisning.

Som følge av dette er det derfor kun i saker om beskyttelse det er behov for å etablere underretningsplikt.

§ 10-15 Underretning til folkeregistermyndighetene

Bestemmelsen er ny etter forslag fra Finansdepartementet om at det bør innføres en underretningsplikt for politiet til folkeregistermyndighetene i saker om identitetsmisbruk. Det er nødvendig for folkeregistermyndighetene å gjøres oppmerksom på falske identiteter slik at dette kan rettes opp i folkeregisteret. Uten en slik underretningsplikt vil det være en fare for at den falske identiteten lever videre, og dette vil også få virkning for de etatene som bruker folkeregisteropplysninger.

§ 10-16 Underretning om brann og andre ulykker

Bestemmelsen viderefører påtaleinstruksen § 5-14.

2.6 Kapittel 11. Saksbehandlingsregler og pålegg om taushetsplikt

2.6.1 Innledende merknader

Kapittel 11 regulerer hvilke saksbehandlingsregler som skal gjelde i forbindelse med utlevering av opplysninger og pålegg om taushetsplikt. Kapitlet regulerer blant annet hvem som beslutter utlevering, hvordan utlevering finner sted (skriftlig eller muntlig) og hvordan det skapes notoritet om hvilke opplysninger som ble utlevert.

2.6.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene

§ 11-1 Generelt

I bestemmelsens *første ledd* tas det forbehold om at andre bestemmelser i forskriften kan gi andre regler.

Annet ledd gjør oppmerksom på at det finnes egne saksbehandlingsregler i forbindelse med utlevering av opplysninger som omfattes av informasjonsplikten.

§ 11-2 Hvem som treffer beslutning om utlevering

Bestemmelsen gir anvisning på hvem som treffer beslutning om utlevering og i hvilke tilfeller. Saksbehandlingen i forbindelse med utlevering av opplysninger er i politiregisterloven hovedsakelig regulert i § 27 siste ledd, herunder spørsmålet om hvem som beslutter utlevering. Sistnevnte bestemmelse er det også henvist til i politiregisterloven §§ 22, 28, 30 og 31. En tilsvarende henvisning finner man ikke i de øvrige bestemmelsene i lovens kapittel 6. Dette innebærer imidlertid ikke nødvendigvis at man der har lagt opp til en annen form for saksbehandling, herunder hvem som skal beslutte utlevering. I politiregisterloven §§ 29 og 34 gis det anvisning på obligatoriske forskrifter, og det er nærliggende at man herunder skal regulere hvem som treffer beslutning om utlevering. Bestemmelsen er bygget opp slik at hovedregelen reguleres i første ledd og unntakene i annet og tredje ledd.

I første ledd gis det uttrykk for at beslutning om utlevering treffes av den behandlingsansvarlige eller den som har fått delegert det daglige behandlingsansvaret. Videre listes det opp i hvilke tilfeller dette gjelder.

I annet ledd vises det for ordens skyld til et unntak i politiregisterloven, hvoretter utlevering til forskning skal besluttes av overordnet myndighet, jf. politiregisterloven § 33 annet ledd, og derved ikke av den behandlingsansvarlige.

I tredje ledd gis det anvisning på at beslutningen om utlevering til andre formål enn de som er nevnt kan foretas av den enkelte tjenestemann. Med andre formål menes da de bestemmelsene i politiregisterloven kapittel 6 som ikke er nevnt i første og annet ledd, dvs. § 25 (til parter), § 26 (i den enkelte straffesak) og § 27 første ledd (avvergende virksomhet).

Felles for disse bestemmelsene er at de verken inneholder en henvisning til § 27 tredje ledd eller en anvisning om obligatorisk forskriftsregulering. Videre kan man heller ikke se at det er hensiktsmessig at beslutninger i disse tilfellene skal tillegges den behandlingsansvarlige.

§ 25 gjelder først og fremst straffesaker, og der synes det å være mest fornuftig at beslutning om utlevering treffes av den tjenestemann som har hovedansvaret for saken.

§ 26 regulerer utveksling av opplysninger i straffesaker, og det fremstår som lite hensiktsmessig at det der skal treffes beslutninger om utlevering, Dette gjelder særlig fordi det i disse tilfellene strengt tatt heller ikke er tale om "utlevering". Når det gjelder § 27 første ledd er begrunnelsen først og fremst at det kan haste, slik at man ikke har tid til å innhente beslutning.

Grunnen til at politiregisterloven §§ 23 og 24 overhodet ikke er nevnt er at disse bestemmelsene ikke relaterer seg til et formål, men inneholder generelle regler om taushetsplikt.

§ 11-3 Formkrav ved utlevering av opplysninger

Bestemmelsen omhandler formkrav ved utlevering av opplysninger, nærmere sagt om utlevering skal skje skriftlig eller muntlig. Departementet har gjennomgått de enkelte bestemmelsene i politiregisterloven kapittel 5 og 6 med henblikk på om man for enkelte formål bør gjøre skriftlighet obligatorisk.

Som det fremgår av *første ledd* er departementet av den oppfatning at utlevering i henhold til politiregisterloven §§ 22, 30 og 31 alltid bør foregå skriftlig. Begrunnelsen for dette er at det i disse tilfellene er særlig viktig å sørge for notoritet. Riktig nok vil man kunne hevde at plikten til å nedtegne utleverte opplysninger, jf. politiregisterloven § 27 siste ledd og forskriften § 11-4, er tilstrekkelig til å ivareta hensynet til notoritet, men dette er ikke alltid treffende. For eksempel kan det hende at mottakeren misforstår det avsenderen sier, slik at det ikke er overensstemmelse mellom hva mottakeren har oppfattet og hva politiet har nedtegnet. Skriftlighet er lovens klare hovedregel, og departementet kan ikke se at det i de tilfellene som nevnt i første ledd kan oppstå situasjoner der et absolutt krav om skriftlighet vil kunne være egnet til å forspille formålet med utleveringen. Kravet om skriftlighet vil også være oppfylt dersom opplysningen utleveres pr mail eller SMS. Når det gjelder forskning, jf. politiregisterloven § 33, kan det ikke oppstilles skriftlighet som et obligatorisk krav. Forskning kan også foregå ved intervjuer med tjenestemenn eller i form av observasjon.

Annet ledd regulerer utlevering til andre formål enn de som er nevnt i første ledd, og refererer således til de øvrige aktuelle bestemmelsene i politiregisterloven kapittel 6. Slik bestemmelsen er utformet, er skriftlighet fortsatt hovedregelen, men det åpnes for å fravike denne samtidig som det angis hva som er vurderingstemaet ved avgjørelsen av om opplysninger kan utleveres muntlig. Det er særlig i forbindelse med informasjonsutveksling innad i politiet, jf. politiregisterloven §§ 26 og 29, at kravet om skriftlighet kan fravikes. Ved utlevering til andre enn politiet kan det i forbindelse med avvergende virksomhet av tidsmessige grunner være vanskelig å kreve skriftlighet. Likeledes vil det ved forebyggende virksomhet kunne være problematisk å utlevere opplysninger skriftlig til private mottakere. Her må man huske på at skriftlighet kan utsette personvernet i større grad enn muntlighet. Som eksempel kan nevnes at politiet underretter foreldre om at en pedofil har bosatt seg i nabolaget. Dersom slik

informasjon gis skriftlig kan den spres på en helt annen måte enn muntlig formidling, og derved påføre den det gjelder større ulemper.

I *tredje ledd* gjøres det i tillegg et uttrykkelig unntak fra kravet om skriftlighet for muntlig utlevering av ikke-verifiserte eller ikke kvalitetssikrede opplysninger. Formålet med denne utleveringen må være å verifisere opplysninger. Denne muligheten åpnes det dog bare for i forbindelse med kriminaletterretning eller etterforskning. Typiske eksempler her er at politiet opptrer “undercover” eller snakker med vitner, informanter eller personer som har tilknytning/kjennskap til kriminelle miljøer.

§ 11-4 Nedtegnelse av opplysninger som utleveres

Politiregisterloven § 27 siste ledd gir uttrykk for en *plikt* til å nedtegne utleverte opplysninger, og her er det således ikke rom for å fravike denne regelen ved utlevering til formål der politiregisterloven § 27 siste ledd er gjort gjeldende, det vil si ved utlevering i henhold til politiregisterloven §§ 22, 27, 28, 30 og 31.

I *første ledd* listes derfor opp de tilfellene der utlevering skal nedtegnes. I tillegg er anført § 29 (utlevering til politiets forvaltningsvirksomhet og sivile gjøremål), idet departementet er av den oppfatning at det også i disse tilfellene er viktig med notoritet. Dette forsterkes av at kravet om skriftlighet ikke er gjort obligatorisk for disse tilfellene, jf. § 11-3.

I *annet ledd* gis det nærmere anvisning på hva som skal nedtegnes. Bestemmelsen er utformet som et minstekrav, slik at det ikke er noe i veien for å nedtegne andre forhold enn de som er nevnt der. Bestemmelsen gjengir dels hva som er nevnt i politiregisterloven § 27 siste ledd, men går også lenger ved at det kreves at det rettslige grunnlaget oppgis samt at begrepet “årsak” eksemplifiseres noe. I tillegg kreves at det skal fremgå særskilt at utleverte opplysninger var ikke-verifiserte eller kvalitetssikrede.

§ 11-5 Saksbehandlingen ved pålegg om taushetsplikt

Bestemmelsen gir anvisning på særlige saksbehandlingsregler ved pålegg om taushetsplikt, jf. politiregisterloven § 35.

I *første ledd* fastslås at slikt pålegg alltid skal gis skriftlig, og listes opp minstekrav til hvilke opplysninger et slikt pålegg skal inneholde.

Annet ledd uttrykker det samme som politiregisterloven § 35 annet ledd siste punktum, men presiserer at plikten påligger den behandlingsansvarlige. Videre går man noe lenger ved at det ikke bare kreves at man skal “sørge” for at de det gjelder skal gjøres kjent med regelverket, men at den behandlingsansvarlige skal “forvisse” seg om det. For alle praktiske formål innebærer det at opplysningene ikke kan utleveres før det er på det rene at så er tilfelle. Adgangen til å kreve skriftlig erklæring fra dem det gjelder vil i praksis være den eneste sikre måten å skaffe seg slik visshet, samtidig som det senere kan dokumenteres at vedkommende var innforstått med ordningen.

3. Del 4. Informasjonsplikt, innsyn, retting, sperring og sletting

3.1 Innledende merknader

Del 4 består av 5 kapitler som omhandler henholdsvis informasjonsplikt (kapittel 12), innsyn (kapittel 13), retting av opplysninger (kapittel 14), sperring av opplysninger (kapittel 15), sletting av opplysninger (kapittel 16) og saksbehandlingsregler for begjæringer om innsyn, retting, sperring og sletting (kapittel 17).

I politiregisterloven er disse spørsmålene regulert i kapittel 8. I § 52 gis det anvisning på obligatoriske forskrifter med henblikk på hvilke formål sperrede opplysninger kan brukes til. Utover dette er det i politiregisterloven § 69 nr. 14 til 16 gitt hjemmel for at det i forskrift gis nærmere regler om hvordan bestemmelsene om informasjonsplikt, innsyn, retting, sperring og sletting skal gjennomføres.

3.2 Kapittel 12. Informasjonsplikt

3.2.1 Innledende merknader

Informasjonsplikten er regulert i politiregisterloven § 48. I henhold til politiregisterloven § 69 nr. 14 kan det gis forskrift om hvem som har krav på informasjon og hvordan informasjon skal gis. Informasjonsplikten i politiregisterloven er atskilling mer begrenset enn de tilsvarende reglene i personopplysningsloven. I forskriften er det behov for å gi nærmere regler om hvordan informasjonsplikten skal praktiseres, unntak fra informasjonsplikten og saksbehandlingsregler.

3.2.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene i kapittel 12

§ 12-1 Generelt

Bestemmelsen er dels en konsekvens av uttalelser i proposisjonen og dels en presisering av politiregisterloven § 27 tredje ledd siste punktum.

I Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 13.1.6 på side 202 venstre spalte uttalte departementet at politiregisterloven § 48 må oppfattes som et minstekrav, og at det ikke er noe i veien for at det i forskriften vil bli gitt regler om informasjonsplikt som går lenger enn hva loven gir anvisning på.

I *første ledd* gis det derfor på generelt grunnlag uttrykk for at politiregisterloven § 48 ikke er til hinder for at den registrerte også informeres om utlevering av opplysninger i andre tilfeller enn de som er nevnt i § 48.

I *annet ledd* gis det en nærmere beskrivelse av i hvilke situasjoner det kan være særlig aktuelt å informere den registrerte. Bestemmelsen er utformet som en «bør-regel», idet departementet ikke kan se at det finnes tilstrekkelig grunner til å utvide anvendelsesområdet for plikten til å informere. Når informasjonsplikten i politiregisterloven § 48 er begrenset til de tilfellene der utlevering til de angitte formålene er av vesentlig betydning for den registrerte, er det en naturlig konsekvens at det samme vilkåret gjelder i forbindelse med informasjon om utlevering til andre formål enn de lovpålagte. Siste punktum er en ytterligere presisering av første punktum ved at det vises til politiregisterloven § 27 tredje ledd siste punktum, der det heter at

dersom det er mulig og hensiktsmessig å varsle den registrerte, bør dette gjøres før utlevering skjer. Politiregisterloven § 27 regulerer taushetsplikt ved avvergende og forebyggende virksomhet, men bestemmelsens tredje ledd er gitt tilsvarende anvendelse i forbindelse med utlevering til flere andre formål. I det perspektivet representerer § 12-1 annet ledd siste punktum også en presisering av begrepet «hensiktsmessig» i politiregisterloven § 27 tredje ledd siste punktum.

§ 12-2 Unntak fra informasjonsplikten

Bestemmelsen refererer til politiregisterloven § 48 annet ledd som gir anvisning på i hvilke tilfeller det kan gjøres unntak fra informasjonsplikten.

I *første ledd* første punktum er det presisert at informasjonsplikten ikke gjelder uavhengig av om politiet av eget tiltak eller etter anmodning plikter til å utlevere opplysninger. Plikt til å utlevere opplysninger av eget tiltak er regulert i politiregisterloven og forskriften, jf. særlig kapittel 10 om underretningsplikt. Plikt til å utlevere opplysninger etter anmodning vil regelmessig være regulert i spesiallovgivningen. Annet punktum regulerer de tilfellene der hjemmelsgrunnlaget er utformet på en slik måte at det er tvilsomt om den inneholder en plikt eller bare en adgang til å utlevere opplysninger. I slike tilfeller kommer unntaket i politiregisterloven § 48 annet ledd nr. 1 ikke til anvendelse, slik at informasjonsplikten gjelder dersom vilkårene for øvrig er oppfylt. Disse situasjonene er særskilt omtalt i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 13.1.6 på side 202 høyre spalte, og disse tvilstilfellene bør derfor reguleres i forskriften i samsvar med hva som er forutsatt i proposisjonen.

I *annet ledd* gis det nærmere anvisning på hvordan unntaksbestemmelsen i politiregisterloven § 48 annet ledd nr. 2 skal håndteres. De unntakene som er nevnt i § 48 annet ledd nr. 2 er sammenfallende med unntaksbestemmelsene fra retten til innsyn i politiregisterloven § 49 tredje ledd nr. 1, 4 og 5. Det er derfor naturlig at vurderingen av om informasjonsplikten skal utøves er sammenfallende med vurderingen av om den registrerte hadde fått innsyn i angjeldende opplysning. Likeledes gis det anvisning på at det må foretas en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle. Under høringen av forslaget til politiregisterloven har Finansdepartementet gitt uttrykk for at unntak fra informasjonsplikten som er begrunnet i mottakerorganets lovpålagte kontrolloppgaver ikke bør vurderes konkret i hver enkelt sak, men knytte seg til hvert enkelt kontrollorgan. Det ble vist til at utlevering av opplysninger fra politiet til skatte- og avgiftsmyndighetene alltid vil være uheldig. I Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) sa departementet seg ikke enig i å knytte unntaksbestemmelsen til ulike kontrollorganer, idet det da i realiteten ikke ville være mye igjen av informasjonsplikten, som allerede er innsnevret i betydelig grad. Det ble imidlertid også antydnet at man ville se nærmere på denne problemstillingen i forbindelse med utformingen av forskriften. Departementet har vurdert Finansdepartements innspill på nytt, men kan ikke se at det er grunnlag for å knytte unntak fra informasjonsplikten til kontrollorganer. For det første er det et grunnleggende prinsipp innenfor personvernlovgivningen at det foretas en konkret vurdering ved behandling av opplysninger, noe som også gjelder plikten til å informere den registrerte. Dernest er det heller ikke gitt at en informasjonsplikt ved utlevering av

opplysninger til skattemyndigheter (eller andre kontrollorganer) alltid vil være uheldig, slik Finansdepartementet antyder. Videre vil de opplysninger som utleveres kunne knytte seg til andre personer, som for eksempel informanter eller vitner, og i disse tilfellene vil det kunne være av vesentlig betydning for vedkommende å få informasjon om at politiet utleverer angjeldende opplysninger samtidig som dette ikke kan antas å være uheldig for kontrollorganet. Det må her også minnes om at informasjonsplikten bare gjelder i de tilfellene som nevnt i politiregisterloven §§ 30 og 31. Dersom politiet utleverer opplysninger til kontrollorganer i forbindelse med kriminaletterretning eller etterforskning, vil utleveringen være hjemlet i andre bestemmelser enn i §§ 30 og 31, slik at informasjonsplikten da uansett ikke gjelder.

I *tredje ledd* gis det en nærmere forklaring av hva som ligger i begrepet «vesentlig betydning» for den registrerte i politiregisterloven § 48 annet ledd nr. 3. Dette er i samsvar med hva som er uttalt i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 13.1.6 og punkt 21.6 på side 316.

§ 12-3 Saksbehandlingsregler

Første ledd er forankret i politiregisterloven § 69 nr. 14, hvorefter det kan gis forskrift om hvordan informasjon skal gis. Bestemmelsen gir anvisning på at informasjon gis skriftlig, at det opplyses hvilke opplysninger som utleveres til hvem og hva som er hjemmelen for utlevering. Når det gjelder kravet om at det skal informeres om «hvilke opplysninger» som vil bli utlevert er det tilstrekkelig at den registrerte får opplyst hvilken sak det gjelder. Dette er i samsvar med forståelsen av det samme begrepet i politiregisterloven § 48 tredje ledd, jf. også § 13-3 i forskriften.

I *annet ledd* gis det uttrykk for at underretning normalt bør gis før utlevering av opplysningene skjer og at den registrerte i så fall skal gjøres oppmerksom på adgangen til å be om utsatt iverksetting og klageadgangen i § 18-1 nr. 5. Begrunnelsen for både annet ledd og § 18-1 nr. 5 er at informasjonsplikten bare gjelder i de tilfellene der utlevering av opplysningene må antas å representere en ulempe for den registrerte, jf. § 12-2 tredje ledd. Når dette er situasjonen bør den registrerte få mulighet til å avverge eventuelle negative konsekvenser ved å be om utsatt iverksetting og ved å kunne klage på beslutningen om å utlevere de aktuelle opplysningene. I siste punktum gis det anvisning på at den behandlingsansvarlige fastsetter fristen for oppsettende virkning, noe som innebærer at det kan fastsettes kortere frister enn den normale klagefristen på tre uker. Hvilke frister som settes vil være avhengig av sakens art. Fristen bør imidlertid ikke være så kort at den registrerte ikke har noen reell mulighet til å benytte seg av sine rettigheter, slik at den normalt ikke bør være kortere enn en uke.

3.3 Kapittel 13. Innsyn

3.3.1 Innledende merknader

Rett til innsyn er regulert i politiregisterloven § 49. Bestemmelsen skiller mellom innsyn i og utenfor den enkelte straffesak, jf. § 49 første og annet ledd. Det fremgår av punkt 13.2.5 i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) at det vil bli gitt en nærmere regulering i forskriften av hvilke opplysninger som reguleres av straffeprosessloven og hvilke som

reguleres av politiregisterloven. I samme punkt i proposisjonen er det videre uttalt at innsynsretten også gjelder opplysninger som behandles utenfor politiets tradisjonelle registre.

I politiregisterloven § 49 fjerde ledd er det gitt en rekke unntak fra innsynsretten. Departementet har vurdert om det bør gis nærmere regler om innholdet i de ulike unntaksbestemmelsene, men har kommet til at dette ikke er hensiktsmessig. Det vises her også til at flere av de samme unntaksbestemmelsene også er oppført i personopplysningsloven § 23 uten at det er gitt nærmere bestemmelser om disse i personopplysningsforskriften.

Derimot mener departementet at det bør gis en nærmere forklaring av innsynsrettens innhold og omfang, noe som er begrunnet i at rett til innsyn gjerne forveksles med rett til innsyn i sakens dokumenter.

3.3.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene i kapittel 13

§ 13-1 Generelt

Bestemmelsen gir uttrykk for at bestemmelsene i kapittel 13 bare gjelder med mindre noe annet er bestemt i forskriften til politiets registre i del 11. Avvikende regler der vil særlig kunne gjelde to forhold. Det ene er at innsyn er obligatorisk, slik at unntaksbestemmelsene i politiregisterloven § 49 siste ledd ikke kommer til anvendelse. Det andre er at innsyn ikke gis i form av skriftlig underretning, men at det skjer muntlig.

§ 13-2 Innsynsrettens innhold og omfang

I *første ledd* første punktum blir det presisert at innsynsretten etter politiregisterloven § 49 kun gjelder rett til innsyn i opplysninger om seg selv eller gjenstander vedkommende eier. Denne retten gjelder imidlertid uavhengig av om opplysningene er registrert i eller utenfor de registrene som er regulert i del 11 i forskriften, jf. bestemmelsens annet punktum. Dette fremgår av politiregisterloven § 49 annet ledd og er også uttrykkelig sagt i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 13.2.5.

Konsekvensen av bestemmelsen i første ledd klargjøres i *annet ledd* ved at det der gis anvisning på hva innsynsretten ikke omfatter. Dette gjelder for det første opplysninger om andre personer eller gjenstander som andre eier. Dernest omfatter innsynsretten ikke retten til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Denne presiseringen er viktig, idet innsynsretten i henhold til politiregisterloven og annen personvernlovgivning skiller seg fra innsynsretten i andre lover, som for eksempel forvaltningsloven eller straffeprosessloven. I de sistnevnte lovene likestiller man innsynsrett med retten til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, noe som altså ikke gjelder for innsynsretten etter personvernlovgivning. Begrepet sakens dokumenter omfatter her også behandling av opplysninger som ledd i politiets interne saksbehandling. Bestemmelsen i annet ledd gjelder for behandling av opplysninger utenfor den enkelte straffesak.

Tredje ledd omhandler innsynsretten i straffesaker og er således en presisering av politiregisterloven § 49 første ledd. Det er viktig å klargjøre at innsynsretten i henhold til politiregisterloven ikke innebærer noen endringer i forhold til hva som er gjeldende rett for innsyn i straffesaker, noe som understrekes ved at man bruker begrepet «utelukkende». I tillegg vises det til de supplerende bestemmelsene i del 7 i forskriften, som gir nærmere regler om behandling av opplysninger i straffesaker.

§ 13-3 Særlig om innsyn i opplysninger som er utlevert

Retten til å få opplyst hvilke opplysninger som er utlevert er tatt inn i innsynsbestemmelsen, jf. politiregisterloven § 49 tredje ledd, men det er viktig å presisere at denne retten ikke er en innsynsrett i selve opplysningen. Derimot er det en rett til å få opplyst at det ble utlevert opplysninger om seg selv eller en forklaring, som for eksempel vitneforklaringer. At politiregisterloven må forstås på denne måten, fremgår uttrykkelig av merknadene til § 49 tredje ledd, jf. Ot. prp. nr. 108 (2008-2009) side 317 venstre spalte. For å unngå eventuelle uklarheter, kan det være hensiktsmessig å klargjøre det reelle innholdet i § 49 tredje ledd i forskriften.

3.4 Kapittel 14. Retting av opplysninger

3.4.1 Noen innledende merknader

Retting av opplysninger er regulert i politiregisterloven § 51. I tillegg er det i politiregisterloven § 69 nr. 16 gitt hjemmel for å gi nærmere forskrifter om når og hvordan retting skal gjennomføres.

Det er således nødvendig å gi nærmere regler om hvilke feil som er gjenstand for retting og hvordan mangelfulle opplysninger skal rettes.

3.4.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene i kapittel 14

§ 14-1 Generelt

Bestemmelsen gir uttrykk for at bestemmelsene i kapittel 13 bare gjelder med mindre noe annet er bestemt i forskriften til politiets registre i del 11. Avvikende regler der vil særlig kunne gjelde for hvordan retting foretas, som for eksempel at man i enkelte registre overhodet ikke retter ved å erstatte opplysninger.

§ 14-2 Hvilke feil som kan rettes

Bestemmelsen gir nærmere anvisning på hvilke feil som kan rettes – enten etter begjæring fra den registrerte eller av eget tiltak. Bestemmelsen er i det alt vesentlige i samsvar med den tilsvarende reguleringen i SIS-forskriften § 3-2.

I første ledd er det presisert – på samme måte som ved innsyn – at den registrerte bare kan begjære retting av opplysninger om seg selv eller om gjenstander vedkommende eier.

I annet ledd gis det anvisning på hvilke feil som kan begrunne retting. De forhold som er nevnt i nr. 1 og 2 vil regelmessig også representere et brudd på politiregisterloven § 6 første ledd nr. 2, jf. også § 14-2 annet ledd nr. 3, men det kan likevel være

hensiktsmessig at man på denne måten gir nærmere anvisning på hvilke feil som kan rettes. Det må videre antas at retting hovedsakelig er aktuelt i de tilfellene som er nevnt i nr. 1 og 2, idet feil som nevnt i nr. 3 og 4 som hovedregel vil innebære at opplysningen må slettes eller sperres. Det kan likevel tenkes tilfeller der retting er utfallet dersom vilkårene i nr. 3 og 4 er oppfylt. Bestemmelsene i annet ledd tydeliggjør videre at retting ikke kan kreves dersom feilen er begrunnet i at den registrerte opplysningen er i strid med annen lovgivning. Det er med andre ord ikke lagt opp til en prejudisiell prøvelse av om registrerte opplysninger er i strid med annen lovgivning, noe som dels fremgår av nr. 4 og særlig av bestemmelsens tredje ledd. Denne problemstillingen er også omtalt i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 21.8 på side 319.

I *tredje ledd* kommer det uttrykkelig frem at begjæringer om retting ikke kan være begrunnet i at det hefter en feil ved den beslutning eller avgjørelsen som ligger til grunn for registreringen. I slike tilfeller må vedkommende angripe den beslutningen som ligger til grunn for registreringen. Dersom han får medhold, vil retting kunne skje i henhold til § 14-2 annet ledd bokstav d.

I *siste ledd* gis det anvisning på hvilket tidspunkt som må legges til grunn når man skal vurdere om en opplysning er beheftet med en feil. Spørsmålet om hvorvidt en opplysning er beheftet med en feil må regelmessig baseres på forholdene på registreringstidspunktet. Dersom behandlingen av opplysningen på registreringstidspunktet var lovlig, men det etter hvert viser seg for eksempel gjennom nærmere undersøkelser at vilkårene for behandlingen ikke (lenger) er oppfylt, må opplysningen slettes eller sperres i henhold til politiregisterloven § 50. Dette er også uttrykkelig uttalt i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) i punkt 14.5.3.2 på side 226.

§ 14-3 Retting av feil etter begjæring eller av eget tiltak.

Bestemmelsen er i det alt vesentlige i samsvar med SIS-forskriften § 3-4 første ledd. Den supplerer politiregisterloven § 51 første ledd ved at det gis en nærmere beskrivelse av på hvilken måte den behandlingsansvarlige kan bli gjort oppmerksom på feil. I SIS-forskriften § 3-4 annet ledd er det i tillegg gitt forskrift om at den behandlingsansvarlige så vidt mulig skal sørge for at feilen ikke får betydning for den registrerte, for eksempel ved å varsle mottakeren. Det synes unødvendig å ta denne bestemmelsen inn i forskriften, idet dette fremgår direkte av politiregisterloven § 53. Det er også viktig å merke seg at bestemmelsen ikke krever at feilen må ha hatt betydning for den registrerte. At retting skal skje selv om feilen ikke har betydning er også uttrykkelig uttalt i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) i punkt 21.8 på side 318.

§ 14-4 Hvordan uriktige eller mangelfulle opplysninger rettes

Første ledd gir uttrykk for at retting kan skje ved å erstatte den opprinnelig uriktige opplysningen. I denne sammenheng må man være oppmerksom på at retting av opplysninger kan skje på to måter. Den første er at man sletter den opprinnelige opplysningen og erstatter den med den nye, og den andre er at man markerer den uriktige opplysningen og tilføyer den riktige. Sistnevnte tilfeller er regulert i annet ledd. Et eksempel på den første varianten er at noen er oppført som født i 1980, men så viser

det seg at vedkommende er født i 1981. I et slikt tilfelle vil man kunne erstatte «0» med «1». Denne formen for retting innebærer imidlertid også at man sletter «1980». Denne fremgangsmåten kan ofte fortone seg som den enkleste. Problemet er imidlertid at man da i ettertid ikke lenger vil kunne konstatere at det ble registrert en uriktig opplysning. Derfor tillates denne fremgangsmåten bare dersom den opprinnelige opplysningen ikke kan ha betydning som dokumentasjon, noe som også er ensbetydende med at de opprinnelige opplysningene ikke kan tenkes å ha betydning for eller vil kunne tenkes å ha betydning for den registrertes legitime interesser. Det er imidlertid et viktig poeng at videre oppbevaring for dokumentasjon ikke bare skal skje i den registrertes interesse. Det kan like godt være slik at det er den behandlingsansvarlige som ønsker å oppbevare opplysningen for dokumentasjon. I tillegg innebærer denne fremgangsmåten regelmessig en sletting (tilintetgjøring) av den opprinnelige opplysningen, slik at vilkårene for sletting også må være oppfylt. At uriktige opplysninger både kan og skal slettes er ikke tvilsomt, men spørsmålet er hvordan sletting foretas, jf. og § 16-2.

I *annet ledd* reguleres den varianten av retting, der man ikke tilintetgjør den opprinnelige opplysningen. Her gis det anvisning på at den opprinnelige (mangelfulle eller uriktige) opplysningen markeres, og at man deretter tilføyer de nye opplysningene. Forskjellen til første ledd er med andre ord at man ikke fjerner opplysninger (ved å erstatte dem). Denne fremgangsmåten er uproblematisk i de tilfellene der de oppdaterte opplysningene tegner et mer fullstendig eller riktig bilde av forholdet. Derimot kan fremgangsmåten i et personvernmessig perspektiv være problematisk dersom den opprinnelige opplysningen var direkte feilaktig. Som eksempel kan nevnes at man registrerer A i etterrettingsregisteret fordi man mener at han har tilknytning til kriminelle miljøer, jf. politiregisterloven § 5 første ledd nr. 2 a. Så viser det seg at det var B som har slik tilknytning. Når A da fortsatt vil være registrert, selv om opplysningen er markert, vil dette regelmessig være uheldig. I slike tilfeller må politiet derfor alltid vurdere om den markerte opplysningen etter rettelsen skal sperres eller slettes. I annet punktum er det presisert at denne fremgangsmåten også skal benyttes dersom det dreier seg om opplysninger som i utgangspunktet kunne erstattes, men der de kan ha betydning som dokumentasjon.

I *tredje ledd* reguleres de tilfellene der det er vanskelig å kunne konstatere om en opplysning er riktig eller ikke. Denne problemstillingen er uttrykkelig omtalt i proposisjonen, jf. Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) i punkt 21.8 på side 318. Siden slike situasjoner gjerne kan oppstå, særlig i forbindelse med kriminaletterretning, anses det hensiktsmessig å regulere disse tilfellene i forskriften. Hensikten med bestemmelsen er å sikre at ulike oppfatninger om samme situasjon kommer frem, noe som da også vil tegne et mer nyansert bilde av situasjonen. Ulike oppfatninger vil dernest regelmessig være et uttrykk for at saken kan være tvilsom, og derved kunne være et tegn på opplysningene ikke er korrekte.

I *fjerde ledd* reguleres de tilfellene der mangelfulle opplysninger ikke kan rettes. Dette vil alltid være situasjonen der behandlingen av opplysninger ikke hadde hjemmel i

politiregisterloven eller for den saks skyld at registreringen var i strid med annen lovgivning. I slike tilfeller skal opplysningen regelmessig markeres med tilføyelse om hva feilen besto i før opplysningen sperres eller slettes. Bestemmelsen kan tilsynelatende være i strid med politiregisterloven § 51 annet ledd, der det gis anvisning på at slike opplysninger skal sperres eller slettes. Begrunnelsen for at denne typen opplysninger likevel tas inn i bestemmelsen om retting, er at man vil sikre at opplysningen markeres med angivelse av hva mangelen består i. Dersom man bare sperrer eller arkiverer opplysningen, vil det uten en slik tilføyelse i etterkant være uklart hva som er problemet med opplysningen.

3.5 Kapittel 15. Sperring

3.5.1 Innledende merknader

Sperring av opplysninger er regulert politiregisterloven kapittel 8 §§ 50 – 52. Begrepet sperring er definert i politiregisterloven § 2 nr. 10, hvorefter sperring innebærer at opplysninger skal markeres i den hensikt å begrense den fremtidige behandlingen av opplysningene. Definisjonen er sammenfallende med definisjonen i artikkel 2 bokstav c i rammebeslutningen om personvern i tredje søyle. Begrepet sperring finnes også i enkelte bestemmelser i personopplysningsloven, men der er begrepet verken definert eller nærmere omtalt i forarbeidene eller i forskriften til personopplysningsloven.

Tradisjonelt oppfattes sperreinstuttet som et surrogat for sletting. Når en opplysning skal sperres, vil man regelmessig være i en situasjon der vilkårene for sletting er oppfylt. Begrunnelsen for at opplysningen likevel ikke slettes er at opplysningen fortsatt vil kunne brukes til et annet formål – fortrinnsvis dokumentasjon. Det klassiske eksempelet er at en opplysning er uriktig eller at behandlingen av opplysningen var ulovlig, og at dette har avstedkommet en skade for den registrerte. I disse tilfellene må opplysningen oppbevares fordi den kan tjene som dokumentasjon dersom den registrerte ønsker å reise erstatningssak mot den behandlingsansvarlige. I slike tilfeller kan den angjeldende opplysning ikke lenger brukes til de formål opplysningen opprinnelig ble behandlet for, men utelukkende for dokumentasjon. Det er dette som kommer til uttrykk i politiregisterloven § 52 første punktum, der det heter at opplysninger som er sperret med hjemmel i §§ 50 eller 51 (opplysninger som ikke lenger er nødvendige for formålet eller som er mangelfulle) bare kan brukes til det formål som gjorde at opplysningen ikke ble slettet.

I politiregisterloven benyttes sperreinstuttet imidlertid også i en annen sammenheng enn de tilfellene som ble skissert ovenfor, noe som nødvendiggjør at det i forskriften etableres et visst skille mellom de to typetilfellene. Sperring i andre tilfeller enn de nevnte kommer ikke uttrykkelig frem i politiregisterloven, men er forutsatt i forbindelse med utstedelse av uttømmende politiattester i henhold til politiregisterloven § 41. Der heter det i første ledd at det på en uttømmende politiattest skal anmerkes alle straffer mv som er «registrert», noe som ikke er det samme som alle straffer mv som faktisk ble ilagt. Hensikten med utformingen av bestemmelsen var at man åpner for å kunne sperre ilagte reaksjoner, slik at de ikke lenger er «registrert» i

reaksjonsregisteret og derved heller ikke anmerkes på en uttømmende politiattest. Denne problemstillingen er utførlig behandlet i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 12.7, og særlig i punkt 12.7.5.2 og 12.7.5.3. På hvilken måte departementet har gjennomført sperring av ilagte reaksjoner fremgår av forslaget til § 44-12 i forskrift til reaksjonsregisteret.

I kapittel 15 i forskriften vil det etter dette bli gitt regler om blant annet tilgang til sperrede opplysninger og til hvilke formål sperrede opplysninger kan behandles.

3.5.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene i kapittel 15

§ 15-1 Generelt.

Bestemmelsen gir uttrykk for at bestemmelsene i kapittel 13 må ses i sammenheng med de presiseringer som fremgår i forskriften del 8 om vandelskontroll og del 11 om politiets registre. Når det gjelder vandelskontrollen siktes det særlig til § 30-3, hvorefter opplysninger om unge lovbrøyttere skal sperres dersom vilkårene er oppfylt. Videre vil det i forskriftene i del 11 være nærmere bestemt om hvordan sperrede opplysninger skal oppbevares.

§ 15-2 Sperring av opplysninger

I *første ledd* første og annet punktum gis det en nærmere forklaring av begrepet sperring og hva sperring innebærer, slik det også er nedfelt i politiregisterloven § 2 nr. 10 og § 51 tredje ledd. I siste punkt pålegges den behandlingsansvarlige en plikt til å nedtegne hva som er grunnen til at opplysningene ikke ble slettet. Dette er viktig, idet man ellers i ettertid ikke kan vite til hvilke formål opplysningen fortsatt kan brukes, jf. således også uttalelsene i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 21.8 side 320.

I *annet ledd* første punktum gis det regler om hvordan sperrede opplysninger skal oppbevares og hvem som skal ha tilgang til slike opplysninger. For det første slås det fast at sperrede opplysninger alltid skal fjernes fra det registeret der de var registrert. Dette er en logisk konsekvens av at sperring er et surrogat for sletting, samt at man ikke ønsker at sperrede opplysninger skal være gjenstand for alminnelig tilgang. Hvor sperrede opplysninger skal oppbevares er overlatt til den behandlingsansvarlige å avgjøre, jf. annet punktum, men det kan likevel bare velges mellom to alternativer. Det første er at opplysningene oppbevares i et eget register og det andre er at opplysningen avleveres til Arkivverket. I Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) i punkt 21.8 på side 320 er det uttalt at man anser det naturlig at sperrede opplysninger som bare kan brukes for dokumentasjon bør avleveres til Arkivverket. Derimot ble det anført at opplysninger som sperres fordi de ikke lenger skal brukes i forbindelse med vandelskontroll bør oppbevares i et eget register, der de fortsatt kan brukes til de formål som er tillatt. Departementet finner det hensiktsmessig at den behandlingsansvarlige her innrømmes et visst spillerom for skjønn, slik at man på hvert behandlingssted selv avgjør hvordan opplysningene skal lagres innenfor de rammene som er gitt.

I siste punktum oppstilles det visse rammer med hensyn til tilgang til sperrede opplysninger. Hvor mange personer som skal ha tilgang til opplysninger som er sperret er avhengig av hva som er grunnen til at opplysningen er sperret. I de tilfellene der opplysningen utelukkende ble sperret av hensyn til den registrerte, skal det normalt ikke være flere enn en eller to personer som gis tilgang til disse opplysningene. Begrunnelsen for dette er at opplysninger som er sperret i den registrertes interesse som regel vil være enten uriktige eller uhjemlet. Det samme gjelder dersom den behandlingsansvarlige ønsker å sperre opplysningen fordi det senere kan være av betydning for å kunne dokumentere hvilke opplysninger som ble behandlet, som for eksempel i erstatnings- og klagesaker eller i forbindelse med tilsyn. Det er viktig at man unngår spredning av disse opplysninger, noe som bare kan oppnås gjennom strenge tilgangsbestemmelser.

I de tilfellene der sperring er begrunnet i at opplysninger ikke lenger kan brukes til vandelskontroll, jf. § 14-4, stiller dette seg noe annerledes. Her vil opplysningen fortsatt kunne brukes til politimessige formål, slik at kretsen av personer som gis tilgang til disse opplysninger vil være større enn hva som er tilfelle for opplysninger som ble sperret i den registrertes interesse eller fordi de ellers skal tjene som dokumentasjon. I praksis innebærer det likevel at det bare vil være polititjenestemenn eller representanter for påtalemyndigheten som vil få tilgang til slike opplysninger. Derimot skal sivile ansatte, som utelukkende arbeider med utstedelse av politiattester mv ikke lenger har tilgang. Formålet med deres behandling av opplysningene er da utelukkende vandelskontroll, og siden opplysningen nettopp ble sperret fordi den ikke lenger skal kunne brukes for vandelskontroll, skal heller ikke slike ansatte lenger får tilgang til opplysningene. Tilgang til sperrede opplysninger krever i tillegg særskilt bemyndigelse.

§ 15-3 Hvilke opplysninger som skal sperres

Bestemmelsen gir en samlet oversikt over hvilke opplysninger som skal sperres. Bestemmelsen gir derved ikke noe uttømmende regulering av hvilke andre opplysninger som kan sperres. Det vil således kunne tenkes andre tilfeller enn de som er nevnt i bestemmelsens første ledd nr. 1-3, der man i stedet for sletting velger sperring, men begrunnelsen for sperring må alltid være behov for dokumentasjon og/eller at sletting vil kunne påvirke den registrertes legitime interesser.

I *første ledd* nr. 1-3 gis det en samlet oversikt over de tilfellene der også politiregisterloven gir anvisning på sperring, men bestemmelsene er noe mer utdypende. Nr. 1 gjelder de tilfellene der opplysningene normalt skal slettes fordi behandlingen av disse ikke lenger er nødvendige for formålet. At slike opplysninger kan sperres fremgår også av politiregisterloven § 50 første ledd, men der er det ikke angitt hva som kan være begrunnelsen for sperring. I forskriften er det derfor presisert at sperring skal være løsningen dersom opplysningen kan tjene som dokumentasjon. Selv om det ikke uttrykkelig fremgår, er behovet for dokumentasjon relatert både til den registrerte og den behandlingsansvarlige. Bestemmelsen i nr. 2 er en direkte henvisning til politiregisterloven § 51 første ledd første ledd. Nr. 2 refererer til de

tilfellene som er regulert i politiregisterloven § 51 annet ledd, og her er det tilføyd at sperring også skal skje dersom den behandlingsansvarlige finner det nødvendig å beholde opplysningene for dokumentasjon. Sistnevnte er ikke uttrykkelig sagt i § 51 annet ledd, og det kan derfor være hensiktsmessig å klargjøre at sperring etter § 51 annet ledd ikke bare skal foretas av hensyn til den registrerte. I nr. 4 gjøres det oppmerksom på at forskriften også gir anvisning på sperring i andre tilfeller enn de som er nevnt i politiregisterloven §§ 50 og 51. Dette punkt refererer særlig til de bestemmelsene i forskriften, der man gir anvisning på sperring fordi opplysningen ikke lenger skal kunne brukes i forbindelse med vandelskontroll, som for eksempel § 30-3 siste ledd.

I *annet ledd* gis det anvisning på at man i tvilstilfeller (sletting eller sperring) alltid skal velge sperring. Dette er også uttrykkelig uttalt i Ot.prp. nr. 18 (2008-2009) punkt 21.8 side 319. Den behandlingsansvarlige vil ofte kunne komme i en situasjon der det er noe usikkert om en opplysning vil være nødvendig som dokumentasjon. Siden denne problemstillingen er omtalt i forarbeidene, er det nærliggende at denne reglen også kommer frem i forskriften.

§ 15-4 Videre behandling av sperrede opplysninger

Det fremgår av politiregisterloven § 52 siste punktum at det skal gis forskrifter om til hvilke formål sperrede opplysninger kan brukes til. Bestemmelsen er med andre ord en obligatorisk forskrift.

I *første ledd* angis de formålene som kan begrunne sperring. De formålene som er nevnt er en direkte konsekvens av bestemmelser i politiregisterloven eller forutsetningene i proposisjonen. At dokumentasjon er et formål som tilsier sperring og som hovedregel også er det eneste formål – utenfor de tilfellene som nevnt i nr. 2 – fremgår av politiregisterloven § 51 tredje ledd. I tillegg til § 51 er det kun § 50 første ledd som åpner for sperring, men der er det ikke gitt anvisning på til hvilke formål sperrede opplysninger kan brukes når de ikke lenger er nødvendige for behandlingen. Det er imidlertid ikke noe som tilsier at disse opplysningene kan brukes til et annet formål enn opplysninger som ble sperret på grunn av feil. Utover dette er sperring forutsatt i proposisjonen for de tilfellene der registrerte opplysninger ikke lenger kan brukes til vandelskontroll, men at de fortsatt kan brukes til politimeslige formål, jf. også nærmere om dette i merknadene i innledningen til kapittel 15.

I bestemmelsen gis det anvisning på tre formål sperrede opplysninger kan brukes til. Siden politiregisterloven § 52 gir anvisning på at det skal gis forskrifter om til hvilke formål sperrede opplysninger skal kunne brukes til, er opplistingen uttømmende.

I følge nr. 1 kan sperrede opplysninger brukes for dokumentasjon. Behovet for dokumentasjon må være begrunnet i den registrertes eller i den behandlingsansvarliges interesse. At en tredjepart skulle ha interesse av å beholde opplysninger for dokumentasjon i en annen sammenheng, kan ikke danne grunnlag for sperring. Begrepet dokumentasjon vil kunne ha et noe annet innhold avhengig av om

sperring ble besluttet i den registrertes eller den behandlingsansvarliges interesse. Når sperring skjer i den registrertes interesse vil det regelmessig være begrunnet i at behandlingen av opplysningene kan ha påvirket den registrertes legitime interesser, slik det også er uttalt i politiregisterloven § 51 annet ledd. Når behandlingen av opplysningene har avstedkommet ulemper eller økonomisk skade, vil den registrerte i eventuelle senere klage- eller erstatningssaker ha behov for å kunne dokumentere at opplysningene ble behandlet og hva de gikk ut på. I de tilfellene der en opplysning ble sperret av hensyn til den registrerte, vil også den behandlingsansvarlige regelmessig kunne bruke den sperrede opplysningen for å dokumentere hvordan behandlingen var innrettet.

Når sperring for dokumentasjon skjer i den behandlingsansvarliges interesse er begrepet dokumentasjon noe mer snevert ved at den da utelukkende gjelder selve behandlingen av opplysningen, eller nærmere sagt om denne var i samsvar med politiregisterlovgivningen. For at den behandlingsansvarlige kan beslutte sperring for dokumentasjon må det foreligge holdepunkter at dette er nødvendig, som for eksempel pågående klage- eller tilsynssaker. Sperring kan derved ikke besluttes «for sikkerhets skyld», idet dette ville uthule sletteinstituttet. Det kan her også nevnes at sperring i den behandlingsansvarliges interesse normalt bare vil være aktuelt i de tilfellene der alternativet til sperring er sletting i henhold til § 16-2 annet ledd nr. 1 og 2, det vil si tilintetgjøring eller kassasjon, idet opplysningene i disse tilfellene ikke lenger finnes. Dersom sletting derimot innebærer fjerning fra registrene med etterfølgende arkivering, vil den behandlingsansvarlige uansett kunne gjenfinne opplysningene og det er således ikke behov for sperring.

I nr. 2 reguleres de tilfellene der sperring utelukkende er begrunnet i at opplysningen ikke lenger skal brukes til vandelskontroll. Disse opplysningene vil fortsatt kunne brukes til politimessige formål. Bestemmelsen vil bare ha relevans for opplysninger i de registre som inneholder opplysninger som kan anmerkes på politiattester eller i forbindelse med vandelsvurdering.

I nr. 3 åpnes det for at sperrede opplysninger også kan brukes til andre formål. Dette forutsetter imidlertid at sperring var begrunnet i den registrertes interesse. Dersom sperring er begrunnet i den behandlingsansvarliges interesse, vil heller ikke den registrerte kunne samtykke i behandling til andre formål. Begrunnelsen for dette er at opplysningene hadde blitt slettet dersom den ikke hadde blitt sperret grunnet forhold på den behandlingsansvarliges side. Dersom opplysningen hadde blitt slettet (tilintetgjort eller kassert) ville den registrerte heller ikke kunne ha samtykket i videre bruk, og dette endres ikke ved at opplysningen bare finnes fordi den ble sperret av hensyn til den behandlingsansvarlige. Dersom opplysningene ble sperret i begge interesse kan samtykke gis.

Videre vil den registrerte heller ikke kunne samtykke i at opplysningen brukes i forbindelse med vandelskontroll til tross for at den er sperret for dette formål. Begrunnelsen for det er at reglene om vandelskontroll er obligatoriske. Den registrerte

vil også ellers ikke kunne styre hvilke opplysninger som skal utleveres i forbindelse med vandelskontroll, idet dette er uttømmende regulert i de respektive hjemmelsgrunnlaget og i politiregisterloven. Det er derfor ikke noe som tilsier at dette skulle stille seg annerledes for sperrede opplysninger.

At samtykke kan gi grunnlag for behandling av sperrede opplysninger til andre formål er en naturlig konsekvens av regelen i § 6-1, der det sies at samtykke er et selvstendig rettsgrunnlag for behandling av opplysninger. I følge § 6-1 kan den registrerte samtykke i behandling av opplysninger om seg selv uten at vilkårene i politiregisterloven er oppfylt. Det samme må også gjelde for behandling av sperrede opplysninger. Dette er også uttrykkelig forutsatt i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) i punkt 21.8 på side 318.

3.6 Kapittel 16. Sletting

3.6.1 Innledende merknader

Sletting er regulert i politiregisterloven kapittel 8. Loven gir ikke anvisning på obligatoriske forskrifter om sletting, men i medhold av § 69 nr. 16 kan det gis forskrifter om når og hvordan sletting skal gjennomføres.

3.6.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene i kapittel 16

§ 16-1 Generelt

Bestemmelsen gir uttrykk for at bestemmelsene i kapittel 13 bare gjelder med mindre noe annet er bestemt i forskriften til politiets registre i del 11. Avvikende regler der vil særlig kunne gjelde ved at det etableres konkrete slettefrister.

§ 16-2 Nærmere om begrepet sletting

Bestemmelsen gir en nærmere forklaring av begrepet «sletting». Det er en utbredt oppfatning at sletting er ensbetydende med tilintetgjøring av opplysninger, noe som også medfører riktighet for behandling av opplysninger som ikke er underlagt arkivloven. Behandling av opplysninger i det offentlige er imidlertid underlagt arkivlovgivningen, og siden politiregisterloven ikke gjør unntak fra arkivloven, må bestemmelsene om sletting tilpasses arkivlovgivningens bestemmelser.

I henhold til *første ledd* skal opplysningen alltid fjernes fra registre eller andre systemer dersom politiregisterloven eller denne forskriften gir anvisning på at opplysninger skal slettes. Som følge av dette vil opplysningene ikke lenger være søkbare i politiets registre etter at de er slettet der.

I *annet ledd* gis det anvisning på hva som skal skje videre med opplysningene etter at de er fjernet fra registrene mv. I følge nr. 1 skal opplysningene tilintetgjøres dersom de ikke faller inn under arkivlovgivningen, det vil si at de ikke er arkivverdige, jf. arkivloven § 1. Tilintetgjøring av opplysninger innebærer at de ikke skal kunne finnes igjen noe sted. Dersom opplysningene er arkivverdige, kan de likevel tilintetgjøres, men det må i så fall følge av et vedtak truffet av Riksarkivaren om at opplysningene kan

kasseres, jf. punkt 2. Dersom opplysningene faller inn under arkivloven og Riksarkivaren heller ikke har truffet vedtak om kassasjon, må opplysningene arkiveres, jf. nr. 3.

I *tredje ledd* gis det anvisning på at opplysninger som behandles i medhold av politiregisterloven § 8 alltid skal tilintetgjøres når vilkårene for videre behandling ikke er oppfylt eller etter at 4-månedersfristen er utløpt. At slike opplysninger alltid skal tilintetgjøres fremgår også uttrykkelig av Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) i punkt 14.5.2 på side 225 og 226, der det fremgår at både Kulturdepartementet og Riksarkivaren sa seg enig i at slike opplysninger ikke kan ha verdi som dokumentasjon. Sletting av slike opplysninger vil derfor være å regne som arkivbegrensning etter arkivlovgivningen og tilintetgjøring kan dermed skje uten hjemmel i arkivloven.

§ 16-3 Sletting av opplysninger som ikke lenger er nødvendige for formålet

Bestemmelsen i *første ledd* tilsvarer SIS-forskriften § 6-1 første ledd, og den representerer en presisering av politiregisterloven § 50 første ledd. Opplysningen skal etter dette slettes når formålet med behandlingen er oppnådd, når opplysningene ikke lenger er nødvendige for å oppnå formålet eller det av andre grunner ikke lenger er hensiktsmessig å lagre opplysningene. Sistnevnte er for eksempel tilfelle dersom man etterlyser en person, og det underliggende straffbare forhold er foreldet.

I *annet ledd* gis det uttrykk for når sletting skal finne sted. Siden det i praksis ikke vil være mulig at den behandlingsansvarlige til enhver tid har oversikt over hvilke opplysninger som fortsatt er nødvendige, vil sletting av unødvendige opplysninger enten skje når man oppdager dette i forbindelse med at man behandler opplysningen eller når man foretar en gjennomgang av opplysningene i henhold til faste sletterutiner som gjelder for politiets registre.

For å sikre at det etableres slike rutiner, er det i *tredje ledd* gitt pålegg om at den behandlingsansvarlige skal sørge for rutiner som garanterer en jevnlig gjennomgang av de registrerte opplysningene. Bestemmelsen er for øvrig i samsvar med SIS-forskriften § 6-1 siste ledd.

§ 16-4 Sletting av opplysninger som er rettet eller som er mangelfulle

Bestemmelsen i *første ledd* er en presisering av politiregisterloven § 51 første ledd siste punktum. Bestemmelsen retter seg mot den opprinnelige (uriktige eller mangelfulle) opplysningen, det vil si den opplysningen som er rettet. Henvisningen til § 16-2 annet ledd nr. 1 og 2 er begrunnet i at bare disse bestemmelsene fører til at opplysningen tilintetgjøres. Sletting i henhold til nr. 3 ville i og for seg være forsvarlig, idet opplysningene da fortsatt vil finnes i arkivverket. Dette vil kunne være aktuelt i de tilfellene der det er den behandlingsansvarlige som ønsker å oppbevare opplysningen for dokumentasjon. I de tilfellene der opplysningen ikke tilintetgjøres i den registrertes interesse, skal opplysningene regelmessig sperres, jf. siste punktum.

I *annet ledd* gis bestemmelsen i første ledd tilsvarende anvendelse for opplysninger som er omtalt i § 14-4 fjerde ledd, det vil si opplysninger som ikke kan rettes. Dette er en naturlig konsekvens av lovens system.

Det samme gjelder for henvisningen i *tredje ledd*, idet det nettopp vil være sletting som er hovedregelen for denne typen opplysninger.

§ 16-5 Sletting av opplysninger som er sperret

Første punktum gir anvisning på at sperrede opplysninger kan slettes når opplysningene ikke lenger er nødvendige til det formål som gjorde at de ikke ble slettet. Eksempel på dette er at uriktige opplysninger ble sperret fordi den registrerte trengte opplysningene for å kunne dokumentere feilen i en erstatningssak. Når erstatningssaken så er endelig avsluttet, er det i utgangspunktet ikke lenger behov for å oppbevare opplysningene, og disse skal da under enhver omstendighet fjernes fra de registre mv der politiet oppbevarer sperrede opplysninger. Etter dette tidspunkt gjelder imidlertid de samme reglene om sletting som gjelder for denne typen opplysninger, slik at opplysningene behandles på samme måte som om de ikke hadde blitt sperret, det vil si at de enten tilintetgjøres, kasseres eller arkiveres.

3.7 Kapittel 17. Saksbehandlingsregler for begjæringer om innsyn, retting, sperring og sletting

3.7.1 Innledende merknader

Saksbehandlingsreglene regulerer både hvilke krav som skal stilles til begjæringer om innsyn, retting, sperring og sletting og hvordan den behandlingsansvarlige skal håndtere slike begjæringer.

3.7.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene i kapittel 17

§ 17-1 Generelt

Bestemmelsen gir uttrykk for at bestemmelsene i kapittel 17 bare gjelder med mindre noe annet er bestemt i forskriften, herunder i forskriften del 11. Politiregisterforskriften ulike kapitler inneholder en rekke bestemmelser om saksbehandlingsregler. Kapittel 17 gjelder kun saksbehandlingsregler som regulerer hvordan begjæringer om innsyn, retting, sperring og slettes skal behandles. Avvikende regler på dette punkt vil man kunne finne flere steder i forskriften. For eksempel vil begjæringer om innsyn i PSTs registre bli å avvise, og dette er regulert i kapittel 6 i forskriften. Det er imidlertid først og fremst forskriften i del 11 som vil kunne inneholde avvikende regler, særlig med hensyn til hvordan innsyn gis. Som eksempel kan nevnes at innsyn i reaksjonsregisteret som hovedregel bare skal gis muntlig. Videre vil det for enkelte registre være aktuelt å stille strengere krav til angivelse av hvilken opplysning det bes om innsyn i, som for eksempel i vaktjournaler.

§ 17-2 Begjæring om innsyn

Bestemmelsen regulerer hvilke krav som stilles for at en begjæring om innsyn kan behandles og hvem begjæringen kan rettes til.

Første ledd er en presisering av politiregisterloven første ledd første punktum ved at det er tilføyd at også de som antar seg registrert kan be om innsyn, slik det også er uttalt i § 55 om klagesaker.

Annet ledd omhandler formkravene til begjæringen og på hvilken måte vedkommende må identifisere seg. I følge politiregisterloven § 54 første ledd skal begjæringen være skriftlig og undertegnet. Videre kreves det at vedkommende må identifisere seg på en tilstrekkelig måte. Bestemmelsen i annet ledd gir disse kravene et mer presist innhold ved at det vises til de tilsvarende reglene som gjelder ved begjæring om utstedelse av politiattester, som gir en detaljert beskrivelse av hva som må til for identifisere seg på tilstrekkelig måte.

Tredje ledd er en presisering av politiregisterloven § 54 første ledd annet punktum, hvoretter begjæringen må angi hvilke behandlinger det gjelder. Det kan være noe vanskelig å forstå hva som menes med «behandlinger», og det er derfor presisert at det med dette menes opplysninger som enten er registrert i registre eller i enkeltsaker, jf. også uttalelsen i merknadene til § 54 i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 21.8 på side 321. Bestemmelsen må imidlertid også ses i sammenheng med § 17-1, der det åpnes for at kravet til å angi den konkrete behandlingen kan være skjerpet for enkelte av registre.

Siste ledd regulerer hvem begjæringen skal sendes til. I politiregisterloven § 54 første ledd første punktum gis det anvisning på at begjæringen kan sendes til politiet eller påtalemyndigheten. Hensikten med denne bestemmelsen var ikke å åpne for at begjæringer om innsyn kan sendes til hvem som helst i politiet eller påtalemyndigheten, men snarere å tydeliggjøre at slike begjæringer kan både sendes til politiet og påtalemyndigheten – avhengig av hvem som er den behandlingsansvarlige eller hvem som har besluttet registreringen. Det er således også sistnevnte som kommer frem i bestemmelsen, som for øvrig er identisk med den tilsvarende bestemmelsen i SIS-forskriften § 2-1 annet ledd.

§ 17-3 Behandling av innsynsbegjæringer

I første ledd gis det anvisning på at det er den behandlingsansvarlige som avgjør begjæringer om innsyn i henhold til politiregisterloven § 49. Det er et viktig poeng å få frem at innsynsbegjæringer ikke kan avgjøres av andre organer enn der behandlingsansvaret ligger. Siden Kripos er behandlingsansvarlig for de sentrale registrene, vil det for alle praktiske formål si at det er Kripos som avgjør begjæringer om innsyn.

Annet ledd er i samsvar med SIS-forskriften § 2-2 annet ledd. Hensikten med bestemmelsen er å sikre at en innsynsbegjæring alltid også vurderes av det organet som har registrert opplysningen, siden det organet er nærmest til å vurdere om unntaksbestemmelsene i politiregisterloven § 49 siste ledd kan gjøre seg gjeldende. Siden det alltid er den behandlingsansvarlige som skal avgjøre slike begjæringer, må det bli slik at en innsynsbegjæring sendes frem og tilbake som beskrevet i

bestemmelsen. Det er bare i de tilfellene der den behandlingsansvarlige selv har besluttet registrering at bestemmelsen ikke er relevant.

Tredje ledd regulerer hvordan innsyn skal gis. Bestemmelsen åpner for en viss valgmulighet, idet det vil variere hva som er den mest hensiktsmessige måten å gi innsyn på. Slik bestemmelsen er utformet stiller den likevel opp et krav om skriftlighet.

Fjerde ledd referer til politiregisterloven § 54 siste ledd, hvoretter avslag på begjæringer om innsyn ikke skal tilkjennegi at vedkommende er registrert. Bestemmelsen her gir anvisning på hvordan dette skal praktiseres, og bestemmelsen er således også i samsvar med SIS-forskriften § 2-3.

Siste ledd viser til politiregisterloven § 54 hva gjelder saksbehandlingsregler for øvrig, herunder bestemmelsene om fristreglene for å behandle begjæringen.

§ 17-4 Behandling av begjæringer om retting, sperring og sletting

Departementet finner innledningsvis grunn til å knytte noen generelle merknader til denne bestemmelsen. Som det fremgår skiller det i kapittel 17 mellom begjæringer om innsyn og begjæringer om retting, sperring og sletting. Begrunnelsen for dette er at begjæringer om retting med videre forutsetter at vedkommende tidligere har fått innsyn. Dette er til en viss grad i motstrid til hva som ble forutsatt i del 5 om klagesaker. Der ble det forutsatt at den registrerte også kan begjære retting og sletting, selv om han ikke tidligere har fått innsyn. Departementet har imidlertid etter en nærmere vurdering kommet til at en slik mulighet ikke er hensiktsmessig. Når en person ikke vet om vedkommende registrert, vil en begjæring om retting eller sletting ikke kunne være begrunnet på en fornuftig måte. Derimot vil det heller være fare for at man vil forlede politiet til å røpe at det foreligger en registrering ved at politiet kan få inntrykk av at vedkommende kjenner til registreringen. Slike situasjoner vil først og fremst være aktuelle for kriminaletterrettingsregistre. Departementet kan heller ikke se at den skisserte løsningen er i strid med politiregisterlovens bestemmelser. Riktig nok åpner § 55 for at den som «antar å være registrert» kan påklage avgjørelser som nevnt i § 55 første ledd nr. 1 – 4, herunder retting, sperring og sletting, men begrepet «antar å være registrert» kan også forstås slik at det bare referer til avgjørelser om innsyn. Dette støttes både av reelle hensyn og politiregisterloven § 54 (som regulerer saksbehandlingsregler for begjæringer om innsyn, retting og sletting), der det ikke gis uttrykk for at slike begjæringer kan fremsettes av dem som mener seg registrert.

Departementet kan heller ikke se at forslaget er problematisk ut fra hensynet til personvernet, idet den som tror at han er registrert og i tillegg tror at de registrerte opplysningene er uriktige, vil kunne til be Datatilsynet om kontroll, jf. politiregisterloven § 59. Det kan endelig vises til at den samme fremgangsmåten er lagt til grunn i SIS-forskriften § 3-1 første ledd. Departementet vil i forbindelse med den endelige utformingen av forskriften foretar endringer i del 5 (klagesaker), slik at det er samsvar mellom de aktuelle bestemmelsene i del 3 og del 5.

I *første ledd* gis det på bakgrunn av hva som er sagt ovenfor anvisning på at den som begjærer retting, sperring og sletting tidligere må ha fått innsyn i eller underretning om den registreringen begjæringen gjelder, og har derved det samme innhold som SIS-forskriften § 3-1 første ledd.

I *annet ledd* gis det pålegg om at begjæringen skal angi hva feilen består i. Bestemmelsen tilsvarer SIS-forskriften § 3-1 siste ledd. I denne sammenheng tar begrepet «feilen» ikke bare sikte på uriktige opplysninger. Begjæringen kan også gjelde opplysninger som ikke lenger er nødvendige. Siden opplysninger som ikke lenger er nødvendige skal slettes, jf. politiregisterloven § 50 første ledd, vil det være en «feil» dersom disse fortsatt behandles.

Tredje ledd gir anvisning på saksbehandlingen i slike saker, det vil si hvilke opplysninger vedtaket skal inneholde. I tillegg skal vedkommende underrettes om erstatningsreglene i politiregisterloven, slik at han gjøres oppmerksom på hvilke rettigheter han har dersom en eventuell feil har medført skade for den registrerte. Bestemmelsen er i samsvar med SIS-forskriften § 3-6 annet ledd.

I følge *siste ledd* gjelder enkelte bestemmelser i § 17-2 annet ledd og § 17-3 tilsvarende, det vil si de bestemmelsene som regulerer kravene til identifikasjon, hvem begjæringen skal rettes til med videre.

4. Del 7. Nærmere om behandling av opplysninger i straffesaker

4.1 Innledende merknader

Behandling av opplysninger i straffesaker har vært et sentralt tema under utarbeidelsen av proposisjonen til politiregisterloven. Begrunnelsen for dette fremgår av uttalelsene i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009), der det i punkt 1.4.1 heter:

«I motsetning til politiregisterlovutvalget foreslår departementet at politiregisterloven også fullt ut skal gjelde for behandling av opplysninger i straffesaker. Begrunnelsen for dette er dels at rammebeslutningen om personvern i tredje søyle omfatter behandling av opplysninger i straffesaker og dels en erkjennelse av at man ikke kan unnta store deler av behandlingen av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten fra generell personvernlovgivning. Det må også påpekes at heller ikke utvalgets utkast gikk ut på å avgrense lovens virkeområde mot all behandling av opplysninger i straffesaker. Utvalget gjorde det således klart at behandling av opplysninger i straffesakssystemer i sin helhet skulle omfattes av politiregisterloven. Videre fremgår det av utvalgets utkast til § 3 nr. 1 at store deler av loven også skulle gjelde for behandling av opplysninger i straffesaker utenfor straffesakssystemene. Den reelle forskjellen mellom utvalgets lovforslag og departementets forslag er således at de bestemmelsene som *ikke* er nevnt i utvalgets utkast til § 3 nr. 1 bokstav a og b nå også gjelder for behandling som nevnt. Utvalgets begrunnelse for den foreslåtte avgrensningen var at den behandlingen som ikke reguleres av politiregisterloven, fortsatt skulle reguleres av straffeprosessloven, slik at straffeprosessloven er å anse som *lex specialis* i forhold til politiregisterloven.

Problemet med denne tilnærmingen er imidlertid at straffeprosessloven ikke dekker samtlige av de bestemmelsene utvalget foreslo å avgrense mot.

Selv om departementet foreslår å la politiregisterloven gjelde fullt ut for behandling av opplysninger i straffesaker, er man likevel enig i utvalgets grunnleggende forutsetning om at man ikke innfører vesentlige endringer i forhold til denne behandlingen. For å sikre dette har man valgt ulike fremgangsmåter. Delvis har man foreslått særskilte regler for straffesaksbehandling, som for eksempel i lovforslaget til § 8 om tidsbegrenset unntak fra kvalitetskravene, og delvis har man foreslått en henvisning til straffeprosesslovens regler, som for eksempel i lovforslaget til § 49 om innsyn. På enkelte områder er imidlertid en slik fremgangsmåte verken mulig eller hensiktsmessig, fordi det enten ikke finnes tilsvarende bestemmelser i straffeprosessloven eller fordi en særskilt regulering ville avvike fra prinsippet om å unngå detaljregulering i loven. I disse tilfeller tas det sikte på å tilpasse slike bestemmelser til behandling av opplysninger i straffesaker i forskriften, idet denne behandlingen på mange måter skiller seg fra for eksempel behandlingen av opplysninger i politiets tradisjonelle registre.

Departementet tar derfor sikte på at det i forskriften gis et eget kapittel om behandling av opplysninger i straffesaker, der man dels tilpasser lovens bestemmelser for straffesaksbehandling og dels presiserer hvordan for eksempel bestemmelser med henvisning til straffeprosessloven skal anvendes. Det er på denne bakgrunn departementet foreslår at det gis en egen bestemmelse i lovforslaget til § 69 nr. 2 om at det kan gis forskrifter om lovens anvendelse på behandling av opplysninger i straffesaker.»

Forslaget til del 7 i forskriften må således ses i sammenheng med hva som er uttalt om dette i proposisjonen.

Under utarbeidelsen av forslaget til del 7 har departementet tatt utgangspunkt i at behandling av opplysninger i straffesaker finner sted på tre ulike måter. Det behandles opplysninger i straffesakssystemer og registre til bruk i straffesaker, som ledd i den interne saksbehandlingen og opplysninger som er inntatt i straffesakens dokumenter. Disse ulike behandlingsmåter gjenspeiler seg i oppbygningen av del 7. Siden innføringen av personvernregler i tilknytning til behandling av opplysninger i straffesaker representerer noe helt nytt, har man også valgt å gi enkelte bestemmelser som er av mer veiledende enn regulerende art. Hensikten med dette er å gjøre det enklere for brukerne av loven til å finne frem til de bestemmelsene som regulerer de ulike behandlingene.

4.2.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene

§ 24-1 Generelt

I *første ledd* gjøres det oppmerksom på at det kan gjelde særlige regler for behandling av opplysninger i straffesaker. Henvisningen til straffeprosessloven gjelder særlig bestemmelsene om behandling av opplysninger i straffeprosesslovens kapittel 16a om kommunikasjonskontroll. Henvisning til forskriften gjelder bestemmelsene i kapittel 25

der det gjøres unntak fra politiregisterloven §§ 50 og 51 om retting og sletting for straffesaksdokumentene.

I *annet ledd* gis det anvisning på fra hvilket tidspunkt behandlingen en sak anses som en straffesak med den følge at de særlige bestemmelsene for behandling av opplysninger i straffesaker kommer til anvendelse, jf. også opplistingen i § 24-2. Grensedragningen mellom behandling av opplysninger i og utenfor straffesaker er således avgjørende med henblikk på hvilke regler som kommer til anvendelse, og politiet og påtalemyndigheten bør derfor påse at det skapes notoritet med hensyn til om det er iverksatt etterforskning i henhold til straffeprosessloven § 224. Dette er også uttalt i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 8.4.3 på side 73 høyre spalte. Etterforskningen vil regelmessig være åpnet dersom det foreligger en anmeldelse eller det er gitt etterforskningsordre. For å unngå avgrensingsproblemer er det i annet punktum presisert at bestemmelsene om behandling av opplysninger i straffesaker også gjelder i den fasen der man vurderer om etterforskning skal åpnes.

§ 24-2 Særlige regler for behandling i straffesaker

Bestemmelsen er dels av veiledende art og dels en presisering av politiregisterlovens bestemmelser. Politiregisterloven er omfattende, og det kan derfor være nyttig for brukerne av loven at de bestemmelsene som har særlige regler for behandling av opplysninger i straffesaker samles på ett sted.

I *første ledd* listes det opp de bestemmelsene i politiregisterloven der det er gitt særlige regler for straffesaker. Nr. 3 er en presisering ved at det gjøres klart at det strenge nødvendighetskravet i § 7 (særlig sensitive opplysninger) ikke gjelder i referatsituasjoner, det vil si der politiet nedtegner utsagn fra andre, som for eksempel vitneforklaringer.

I *annet ledd* vises det til reglene om retting, sperring og sletting ikke gjelder for behandling av opplysninger i straffesaker. I motsetning til første ledd, gjelder unntaket i annet ledd bare for straffesaksdokumenter. Disse bestemmelsene er nå nedfelt i politiregisterloven §§ 50 og 51 siste ledd, men er foreslått flyttet til forskriften, jf. nærmere om dette i merknadene til § 25-2 og punkt 8.3.10 og 8.3.11.

4.3 Kapittel 25. Behandling av opplysninger som er inntatt i straffesaksdokumenter

4.3.1 Innledende merknader

Kapittel 25 omhandler behandling av opplysninger som er inntatt i straffesaksdokumenter. Kapitlet består av tre bestemmelser, der man gir anvisning for innholdet i begrepet straffesaksdokumenter (§ 25-1), gjør unntak fra enkelte bestemmelser i politiregisterloven (§ 25-2) og regulerer oppbevaring av straffesaksdokumenter (§ 25-3).

4.3.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene

§ 25-1 Generelt

Begrepet straffesaksdokumenter er ikke definert i straffeprosessloven. Spørsmålet om hva som er del av straffesakens dokumenter har vært gjenstand for omfattende rettspraksis, særlig i tilknytning til saker som gjelder innsyn i sakens dokumenter, jf. § 242 i straffeprosessloven. Spørsmålet om hvilke opplysninger som er en del av sakens dokumenter er også utførlig drøftet i Metodekontrollutvalgets utredning NOU 2009: 1. Utredningen er under behandling i Justisdepartementet. Utformingen av politiregisterloven og tilhørende forskrift er innrettet slik at bestemmelser som er relatert til straffesaksdokumenter til enhver tid følger den forståelsen som ligger til grunn i straffeprosessloven. For å unngå eventuelle misforståelser finner man det hensiktsmessig at dette slås fast uttrykkelig i forskriften.

§ 25-2 Retting, sperring og sletting

Bestemmelsen i *første ledd* er nå inntatt i politiregisterloven i siste ledd i §§ 50 og 51. Departementet foreslår at de nevnte bestemmelsene i politiregisterloven oppheves og i stedet for inntas i forskriften, samtidig som det åpnes for unntak i de tilfellene der noe annet er bestemt i straffeprosessloven. Begrunnelsen for dette er at man blant annet i forbindelse med vedtagelsen av ny § 161a i straffeprosessloven ble klar over at det er uheldig at politiregisterloven stenger for all sletting av opplysninger som er inntatt i straffesaksdokumentene. Hensikten med § 161a var blant annet at personundersøkelser for unge personer skal kunne slettes. Bestemmelsen måtte derfor utformes slik at politiregisterloven § 50 siste ledd ikke er til hinder for sletting. For å unngå slike konstellasjoner ønsker departementet å flytte de angjeldende bestemmelsene til forskriften. På denne måten vil det ikke være nødvendig å avgrense mot politiregisterlovens bestemmelser når man i straffeprosessloven fastsetter sletting av straffesaksdokumenter. Tvert i mot vil man da kunne henvise til politiregisterloven, noe som gir bedre samsvar i systemet. Som følge av denne endringen vil også ordlyden i straffeprosessloven § 161a bli endret.

En annen konsekvens av å flytte bestemmelsene fra politiregisterloven §§ 50 og 51 til forskriften er at forskriftshjemmelen i politiregisterloven § 69 første ledd nr. 2 må endres. Denne gir adgang til å tilpasse lovens bestemmelser for behandling av opplysninger i straffesaker. Siden man nå i forskriften gjør unntak fra politiregisterloven, krever dette en klarere forankring i forskriftshjemmelen.

I *annet ledd* gjøres det i tillegg unntak fra saksbehandlingsreglene i politiregisterloven § 54, som gjelder for begjæringer om innsyn, retting, sperring og sletting. Disse passer ikke for behandling av opplysninger i straffesaker, med unntak av begjæringer om utlån av dokumentene i henhold til kapittel 27 i forskriften, idet dette er en form for innsyn. I disse tilfellene vil også de vanlige klagereglene komme til anvendelse, noe som er en videreføring av gjeldende rett.

§ 25-3 Oppbevaring av dokumenter i straffesaker

Bestemmelsen er en videreføring av påtaleinstruksen § 2-2 med unntak av annet ledd i § 2-2. Begrunnelsen for dette er at sjøfartsinspektørens ansvar for etterforskning av

sjøulykker mv. ble overtatt av politiet fra 1. juli 2008. Som følge av dette er det ikke behov for å videreføre påtaleinstruksen § 2-2 annet ledd, som regulerer oppbevaring av saksdokumentene der sjøfartsinspektørene hadde ansvaret for etterforskning.

4.4 Kapittel 26. Behandling av opplysninger utenfor straffesaksdokumenter

4.4.1 Innledende merknader

Som nevnt i punkt 4.1 behandles opplysninger i straffesaker utenfor straffesaksdokumentene i straffesakssystemer (som for eksempel STRASAK), i registre som ledd i straffesaksbehandling (som for eksempel DNA-registeret) eller som ledd i politiets og påtalemyndighetens interne saksbehandling. Kapittel 26 er ment å synliggjøre dette samtidig som det gis en uttrykkelig hjemmel for at slik intern saksbehandling kan finne sted i elektroniske systemer som faller inn under registerbegrepet. Tidligere benyttet man gjerne begreper som interne notater mv. for denne typen behandling, men utviklingen i den senere tiden har gått i retning av at slik saksbehandling gjøres elektronisk. Det er derfor hensiktsmessig at regelverket gjenspeiler de faktiske forhold. I tillegg til slike saksbehandlingssystemer finnes det også andre former for intern saksbehandling, som for eksempel innstillinger av underordnet til overordnet påtalemyndighet mv. At opplysninger som behandles innenfor politiets og påtalemyndighetens interne saksbehandling ikke er en del av straffesaksdokumenter er slått fast i rettspraksis. Disse spørsmålene kom som regel opp i forbindelse med krav om innsyn. Som eksempel har mistenkte og hans forsvarer etter rettspraksis ikke rett til innsyn i innstillinger av underordnet til overordnet påtalemyndighet mv., jf. Rt. 1993 s. 1077. Slike innstillinger kan unntas innsyn ved at de holdes utenfor saksdokumentene. Innsynsretten vil som hovedregel heller ikke omfatte oversikts- og sammendragsrapporter som er laget i anledning saken, jf. Rt. 1995 s. 935. I praksis er det også lagt til grunn at andre dokumenter av ren intern karakter, som korrespondanse, notater og taktiske vurderinger, ikke behøver å tas inn i saksdokumentene, jf. for eksempel Borgarting lagmannsretts kjennelse i RG 1998 s. 922, hvor korrespondanse og notater innen Politiets overvåkingstjeneste (POT) og mellom POT og påtalemyndigheten ble ansett å falle utenfor innsynsretten.

4.4.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene

§ 26-1 Generelt

Bestemmelsen viser til at behandling av opplysninger i straffesakssystemer og andre registre som brukes innenfor straffesaksbehandling er særskilt regulert i del 11 i forskriften.

§ 26-2 Intern saksbehandling i straffesaker

I *første ledd* slås det fast at den interne saksbehandlingen kan finne sted i registre, noe som også praktiseres i dag. Slike registre er unntatt fra meldeplikten, jf. politiregisterloven § 57 tredje ledd og bestemmelsene i del 10 i forskriften. Utover dette gjelder de samme behandlingsregler som gjelder behandling av straffesaker. Det er imidlertid viktig å merke seg at det bare gjelder de bestemmelsene som er listet opp i § 24-2 første ledd. Unntakene i § 24-2 annet ledd gjelder bare for straffesaksdokumenter,

og kommer således ikke til anvendelse for behandling av opplysninger i saksbehandlingsregistre. Dette innebærer at bestemmelsene om retting og sletting i politiregisterloven §§ 50 og 51 gjelder på vanlig måte.

I *annet ledd* gis det en eksemplifisering av hva som kan behandles i slike saksbehandlingsregistre uten at opplistingen er ment å være uttømmende.

I *tredje ledd* gis det anvisning på at ikke kvalitetssikrete opplysninger bare kan registreres i de interne registre. Dette har sammenheng med at slike opplysninger ikke kan utleveres til andre formål enn kontrollen, jf. § 8 annet ledd siste punktum. Det betyr igjen at de ikke kan legges inn i dokumentene, der de kan bli gjenstand for dokumentinnsyn i henhold til straffeprosessloven § 242.

4.5 Kapittel 27. Utskrift og utlån av dokumentene i en avsluttet straffesak

4.5.1 Innledende merknader

Som følge av at alle taushetspliktsbestemmelser for politiet og påtalemyndigheten, og derved bestemmelser som regulerer utlevering av opplysninger, samles i politiregisterloven er det naturlig at også bestemmelsene om utskrift og utlån av straffesaksdokumenter overføres fra påtaleinstruksen til politiregisterforskriften. Når politiregisterloven trer i kraft vil hele kapittel 3 og 4 i påtaleinstruksen bli opphevet.

4.5.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene

§ 27-1 Rett til utskrift og utlån av dokumentene i en avsluttet straffesak

Bestemmelsen viderefører påtaleinstruksens § 4-1. Fjerde ledd i § 4-1 er en ren avskrift av straffeprosessloven § 28 tredje ledd og erstattes derfor med en henvisning til straffeprosessloven § 28 tredje ledd i bestemmelsens siste ledd.

27-2 Utlån og gjennomsyn av dokumentene i en avsluttet straffesak

Bestemmelsen er en videreføring av påtaleinstruksens § 4-2 og § 4-3.

§ 27-3 Behandling av anmodning om utskrift, utlån eller gjennomsyn av dokumenter i en straffesak

Bestemmelsen er en videreføring av påtaleinstruksens § 4-4 med de tilpasninger som er nødvendige som følge av politiregisterlovens system. Dette gjelder særlig bestemmelsene i påtaleinstruksens § 4-4 tredje og fjerde ledd der det heter at den som har fått avslag på en begjæring om utlån mv kan «kreve at spørsmålet forelegges overordnet påtalemyndighet». Denne adgangen er nå erstattet med en henvisning til klageregulene i politiregisterlovgivningen. Under utarbeidelsen av nærværende bestemmelse ble departementet oppmerksom på at disse tilfellene ikke er nevnt i § 18-1, som ble sendt på høring i juni 2011. Dette vil imidlertid bli rettet opp i forbindelse med vedtakelsen av forskriften.

5. Del 10: Meldeplikt, tilsyn og personvernråd giverordning

5.1 Innledende merknader

Del 10 består av 3 kapitler som omhandler henholdsvis meldeplikt (kapittel 41), tilsyn (kapittel 42) og personvernråd giverordning (kapittel 43).

I politiregisterloven er disse spørsmålene regulert i kapittel 10. Meldeplikten er regulert i politiregisterloven § 57 og personvernråd giver er omtalt i § 63. Når det gjelder tilsyn er ulike sider ved denne behandlet i §§ 58 til 61. Videre gis det i § 69 nr. 22 og 23 anvisning på hvilke forhold som kan reguleres i forskriften knyttet til meldeplikt og tilsyn. Opplystingen i § 69 er ikke uttømmende, slik at forskriften også kan reguleres forhold som ikke uttrykkelig er nevnt i § 69.

Forslaget til bestemmelsene om meldeplikt inneholder enkelte momenter som fraviker politiregisterloven, slik at det er nødvendig å endre politiregisterloven § 57, jf. nærmere om dette i punkt 5.2.2 og 8.

5.2 Kapittel 41. Meldeplikt

5.2.1 Innledende merknader

De grunnleggende forhold som må reguleres i forskriften er hva som er gjenstand for meldeplikten, unntak fra meldeplikten, hva meldingen skal inneholde og saksbehandlingsregler for meldingen.

I politiregisterlovgivningen er bestemmelsene om meldeplikt av sentral betydning, noe som har sammenheng med den direkte koblingen mellom plikten i politiregisterloven § 14 til å gi egne forskrifter for all behandling som er gjenstand for meldeplikt. Dette innebærer i utgangspunktet at når en behandling er gjenstand for meldeplikt, må det også gis egne forskrifter for behandlingen. I praksis medfører dette at det ikke er tilstrekkelig å sende melding til Datatilsynet for at en behandling kan iverksettes – det må også vedtas en egen forskrift for denne behandlingen i samsvar med politiregisterloven § 14.

5.2.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene

§ 41-1 Meldepliktens omfang

Meldepliktens omfang, det vil si hvilken behandling som er gjenstand for meldeplikt, skiller seg fra den tilsvarende reguleringen i personopplysningsloven. Bakgrunnen for dette er at det er nær sammenheng mellom meldeplikt og plikt til å forskriftsregulere behandlinger, jf. politiregisterloven § 14. Som det fremgår av § 14 skal det gis forskrifter før registre som nevnt i §§ 9 til 13 etableres eller før behandling som nevnt i § 57 iverksettes. Konsekvensen av dette er at behandling av opplysninger som er gjenstand for meldeplikt regelmessig også vil være regulert ved forskrift. Det kan på denne bakgrunn være berettiget å spørre hvorfor politiregisterloven i det hele tatt legger opp til meldeplikt, i og med at de opplysningene som skal gis i meldingen i det alt vesentlige er sammenfallende med de forholdene som er regulert i forskriften til de ulike registrene.

Selv om meldeplikten i og for seg har liten reell selvstendig betydning for om politiet kan behandle opplysninger, vil den likevel være av betydning i flere henseender. For det første medfører meldeplikten at Datatilsynet har en samlet oversikt over hvilke registre politiet fører. Dette gjelder for eksempel for politidistrikter som har lokale registre som ikke er sluttet til et sentralt register. Slike registre kan riktig nok bare føres dersom de etter sitt formål er hjemlet i del 11 i forskriften, men meldeplikten sikrer at det ikke føres lokale registre som ikke er forankret i del 11. Disse er derfor særskilt nevnt i bestemmelsens *første ledd*. Derneft vil tilslutningsmeldingene sikre at Datatilsynet får oversikt over hvilke politidistrikter som er sluttet til de sentrale registrene og hvordan behandlingen der er innrettet. Videre vil opplysningene i meldingene være mer detaljerte enn forskriftene i del 11 og gjør det derved mulig å føre kontroll med at behandlingen i registrene holder seg innenfor rammene av forskriftene, jf. nærmere om dette i merknaden til § 41-3. Det er heller ikke noe i veien for at det i forskriften gis anvisning på meldeplikt, selv om den aktuelle behandlingen i og for seg ikke må forskriftsreguleres i henhold til politiregisterlovens bestemmelser..

Derneft har en ordning om meldeplikt indirekte betydning for hvilke behandlinger som må forskriftsreguleres. Ved at politiregisterloven § 14 viser til § 57 vil vurderingen av om en behandling må forskriftsreguleres langt på vei være sammenfallende med om behandlingen må meldes. Dette vil for eksempel være tilfelle for behandling av opplysninger til politimessige formål, som er særskilt regulert i lov og som er av en slik art at hensyn til personvern tilsier at behandlingen undergis forskriftsregulering. Som eksempel på slike tilfeller kan nevnes behandling av opplysninger i tilknytning til bekymringssamtaler og elektronisk kontroll av personer som er ilagt besøksforbud. Departementet har vurdert om disse tilfellene bør særskilt nevnes i § 41-1, men har kommet til at dette gir liten mening i og med at behandlingen i så fall også er regulert i del 11, som nr. 1 viser til.

Endelig har meldeplikten selvstendig betydning for politiets saksbehandlingssystemer som BL. I Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 21.2 side 292 venstre spalte er det uttalt at saksbehandlingssystemer som ikke er innrettet for å søke personopplysninger ikke anses som et register i lovens forstand. Videre er det primære formålet for slike registre å effektivisere saksbehandlingen, og de skiller seg således fra de registre som er regulert i del 11, der behandlingen av opplysninger er begrunnet i politimessige formål. Selv om slike saksbehandlingssystemer ikke vil bli forskriftsregulert, skal de likevel være gjenstand for meldeplikt, jf. § 41-1 *annet ledd*.

Siden politiregisterloven § 57 første ledd legger opp at melding skal sendes senest 30 dager før behandlingen finner sted, er det nødvendig at iverksettingen av både § 57 og kapittel 41 i forskriften utsettes. Begrunnelsen for dette er at politiet ikke vil ha mulighet til å sende melding for alle registre til Datatilsynet før loven og forskriften trer i kraft. Siden Politidirektoratet og de behandlingsansvarlige må få tid til henholdsvis å utarbeide meldingsskjemaene og å utfylle dem, vil iverksetting av de nevnte bestemmelsene ikke kunne finne sted før 6 måneder etter at loven og forskriften har trådt i kraft.

§ 41-2 Unntak fra meldeplikten

Bestemmelsen er hjemlet i politiregisterloven § 69 nr. 22, hvoretter det kan gis regler om unntak fra meldeplikten.

Unntaket i nr. 1 og 2 er en presisering av hva som ligger i begrepet “i tilknytning til en straffesak” i politiregisterloven § 57 tredje ledd. Begrepet omfatter både opplysninger i og utenfor straffesaksdokumenter. Denne sontringen vil komme klarere frem i del 7, men den må også gjenspeile seg i § 41-2 for å eliminere eventuelle uklarheter.

Unntaket i nr. 2 gjelder behandling av opplysninger i tilknytning til straffesaker, men som ikke er en del av sakens dokumenter. Det siktes her til politiets interne saksbehandling, noe man tidligere gjerne har omtalt som “interne notater” mv. Slik intern saksbehandling er i dag elektronisk, og den er videre innrettet på en slik måte at behandlingen vil falle inn under registerbegrepet i politiregisterloven § 2 nr. 3. Departementet finner det derfor hensiktsmessig at det uttrykkelig kommer frem at denne behandlingen ikke er meldepliktig, selv om den er et register i lovens forstand, jf. også nærmere om denne behandlingen i punkt 4.4.2.

Unntaket i nr. 3 gjelder de tilfellene der politiet sammenstiller opplysninger fra ulike registre. Slike sammenstillinger er som regel en “ad-hoc-løsning” og foranlediges gjerne av uvanlig høy forekomst av en spesiell type kriminalitet. Som eksempel kan nevnes sedelighetsaker eller saker vedrørende omreisende kriminelle. I slike situasjoner har politiet behov for å sammenstille eller systematisere opplysninger som er relevante for saksområdet. Muligheten til å kunne nyttiggjøre seg opplysninger på tvers av registrene er i dag på grunn av den eksisterende registerstrukturen begrenset, og det er derfor nødvendig å etablere egne baser med den relevante informasjon som hentes fra de respektive kilderegistrene. Ved å kunne systematisere allerede registrerte opplysninger på denne måten vil det være enklere å få et samlet bilde av situasjonen. Det er viktig å understreke at det ikke legges inn annen eller mer informasjon enn det som allerede finnes i politiets registre.

Som det fremgår av bestemmelsen gjelder unntaket bare dersom behandlingen av opplysningene i denne sammenstillingen følger reglene for de samme opplysningene i de registrene der de ble hentet fra. Det betyr for eksempel at dersom opplysningen rettes eller slettes i kilderegistret, må den også rettes eller slettes i sammenstillingen. Siden behandlingen av opplysningene i sammenstillingene derved ikke skjer til et annet formål, samtidig som opplysningene i sammenstillingene er identiske med opplysningene i kilderegistrene, anser departementet det ikke nødvendig å gi en egen forskrift om denne behandlingen. Som følge av dette er slik behandling heller ikke undergitt meldeplikt. Det må også antas at en ordning med forskriftsregulering og meldeplikt for slike sammenstillinger kunne hindre politiet i sin kriminalitetsbekjempende virksomhet, idet behovet for slike sammenstillinger kan oppstå i kjølvannet av konkrete hendelser. I slike situasjoner kan politiet ikke avvente at det vedtas en forskrift før de kan benytte seg av dette hjelpemiddelet.

Unntaket i nr. 4 er en naturlig konsekvens av lovens system. Når det er slik at plikten til å sende melding er sammenfallende med plikten til å gi egen forskrift for registre og behandling til nærmere angitte formål, jf. politiregisterloven § 14, er følgen av dette at behandling av opplysninger som ikke er forskriftsregulert heller ikke er gjenstand for melding. Det vises her også til det som er sagt i merknaden til § 41-1. Unntaket kan ikke antas å være av nevneverdig betydning i praksis, idet politiet i det alt vesentlige behandler opplysninger i de registre som er regulert i forskriften del 11 eller i tilknytning til straffesaker, jf. unntakene i nr. 1 og 2. Som eksempel på behandling av opplysninger som faller inn under nr. 4 kan nevnes saksbehandling i forbindelse med søknader om voldsalarm.

Unntaket i nr. 5 gjelder behandling for opplysninger i PST, jf. politiregisterloven § 57 første ledd siste punktum. Slik melding ville uansett ikke ha blitt sendt til Datatilsynet, siden det er EOS-utvalget som er tilsynsorgan for PST.

§ 41-3 Meldingens form og innhold

Første ledd er en presisering av politiregisterloven § 57 fjerde ledd første punktum ved at det klargjøres at det skal fastsettes et skjema for hver av meldingene som er omtalt i § 41-4, og at skjemaene skal fastsettes av Politidirektoratet. Det fremgår av Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 16.1.5.2 side 256 venstre spalte at det er forutsatt at meldeskjemaene utarbeides med utgangspunkt i Datatilsynets konsesjonssøknadsskjema, noe som er begrunnet i opplysningenes sensitive karakter. Departementet forutsetter at skjemaene vil bli utarbeidet i samarbeid med Datatilsynet.

I *annet ledd* gis det utfyllende bestemmelser til politiregisterloven § 57 fjerde ledd annet punktum ved at det tydeliggjøres at meldingen må inneholde slike opplysninger som gjør det mulig å kontrollere om den faktiske behandlingen holder seg innenfor forskriftenes rammer. Politiregisterlovutvalgets uttalelse om innholdet i meldingen er gjengitt i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009), der det i punkt 16.1.3 på side 252 venstre spalte heter: *“Mens forskriftene oppstiller generelle behandlingsregler, skal meldingen gi en oversikt over hvorledes systemet brukes hos den enkelte behandlingsansvarlige. Der forskriftene gir valgfrihet, skal meldingene konkretisere hvordan behandlingsansvarlig har valgt å gjøre det. Mens forskriftene oppstiller en norm, gir meldingen en beskrivelse av faktum.”* På denne bakgrunn vil meldingene inneholde en rekke opplysninger som ikke direkte fremgår av forskriften, og som derved representerer en kontroll med at politiet holder seg innenfor rammene av forskriftene. Som eksempel her kan nevnes forskriften til kriminaletterretningsregistre, der kriminalitetsbekjempelse er det overordnede formål. I slike registre vil man imidlertid også ha ytterligere detaljerte delformål i forhold til de enkelte typer og kategorier opplysninger som behandles i forhold til hvilken type kriminalitet (narkotika, pornografi, pedofili mv) som skal bekjempes. Behandling av opplysninger til slike delformål vil typisk være opplysninger som skal oppgis i meldingen, selv om denne behandlingen ikke er særskilt regulert i forskriften. For at meldingene ikke skal bli for omfattende vil politiet i praksis kunne nøye seg med

å vise til den aktuelle forskriften i del 11 i meldingen, og utfylle med de opplysninger som er beskrevet ovenfor.

§ 41-4 Ulike former for melding

Innholdet i bestemmelsen må ses i sammenheng med departementets forslag om å endre politiregisterloven § 57 siste ledd ved at siste punktum sløyfes, jf. også punkt 5.2.2 i notatet.

Slik politiregisterloven § 57 er utformet er det lagt opp til et svært omfattende meldingsregime. I følge § 57 første ledd skal det sendes “vanlig” melding for alle registre. For sentrale registre skal det i tillegg sendes hovedmelding og tilslutningsmelding, jf. § 57 fjerde ledd. Det betyr at Kripos som den sentrale behandlingsansvarlige må sende hovedmelding og at samtlige 27 politidistrikter må sende tilslutningsmelding. Det samme gjelder for saksbehandlingssystemene. Hensett til at de fleste registre er sentrale registre, innebærer det at Datatilsynet ville få flere hundre meldinger. I tillegg forutsetter § 57 siste ledd siste punktum at det skal sendes ny melding hvert tredje år uavhengig av om det har skjedd endringer.

Under utarbeidelsen av bestemmelsen kom departementet til at en slik ordning fremstår som lite hensiktsmessig. På denne bakgrunn har departementet tatt kontakt med referansegruppen, og da særlig med Datatilsynet, med forespørsel om man på dette punkt bør foreta noen endringer. Helt konkret ble det foreslått at den sentrale behandlingsansvarlige sender en hovedmelding, der det fremgår hvordan behandlingsansvaret er fordelt mellom den sentrale behandlingsansvarlige og de lokale behandlingsansvarlige, samt at det føres opp hvilke politidistrikter mv som er tilsluttet de sentrale registre. Videre ble det foreslått at politiregisterloven § 57 siste ledd om at fornyet melding skal sendes hvert tredje år – uavhengig av om det ble foretatt endringer – bør sløyfes. Referansegruppen hadde ingen innvendinger mot forslaget og Datatilsynet sluttet seg til departementets vurderinger.

Som følge av dette ble § 41-1 utformet slik det fremgår av vedlagte forslag.

I forskriften § 41-4 gis det i *første ledd* anvisning på at det skal sendes vanlig melding for registre som ikke er sentrale. I *annet ledd* gis det regler for sentrale registre. Her skal det sendes hovedmelding og tilslutningsmelding, dog slik at kravet om tilslutningsmelding er oppfylt dersom den sentrale behandlingsansvarlige gir en oversikt over hvilke andre behandlingsansvarlige som er sluttet til registeret. Videre skal det i følge *tredje ledd* bare sendes endringsmelding dersom behandlingen faktisk ble endret, og slik melding skal sendes.

Første ledd refererer til politiregisterloven § 57 sjette ledd annet punktum, hvorefter Datatilsynets fortegnelse skal inneholde alle opplysninger i meldingen med unntak av de deler av meldingen som av hensyn til kriminalitetsbekjempelsen er nødvendig å unnta, eller som kunne skade rikets sikkerhet, landets forsvar eller forholdet til fremmede makter dersom de ble kjent. For at Datatilsynet skal kunne unnta slike

opplysninger er det en nødvendig forutsetning at disse opplysningene markeres på en tydelig måte.

I *annet ledd* sies det uttrykkelig at meldinger også kan sendes elektronisk forutsatt at sikkerhetstiltakene er tilfredsstillende. Dette er også forutsatt i proposisjonen, jf. Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 21.10 på side 323.

I *tredje ledd* gis det anvisning på at den behandlingsansvarlige plikter å sende en kopi av meldingen til Politidirektoratet. Det sies også uttrykkelig at dette gjelder meldingen i sin helhet, det vil si før opplysninger eventuelt blir unntatt av hensyn til kriminalitetsbekjempelsen mv. Bakgrunnen for dette er et ønske om at Politidirektoratet skal ha en helhetlig oversikt over hvilke registre og saksbehandlingssystemer som føres og hva disse inneholder. På denne måten vil også Politidirektoratet kunne kontrollere om behandlingen holder seg innenfor lovens og forskriftenes rammer. Sistnevnte gjelder imidlertid bare de tilfellene der Politidirektoratet er overordnet organ for den behandlingsansvarlige. Enkelte registre, som for eksempel DNA-registeret, er underlagt påtalemyndigheten. I slike tilfeller skal direktoratet sende kopi av meldingen til riksadvokaten. Dette gjelder også for meldinger som knytter seg til påtalemyndighetens saksbehandlingssystemer.

§ 41-5 Saksbehandlingsregler

Første ledd gir anvisning på at den behandlingsansvarlige må markere de deler av meldingen som må unntas fra Datatilsynets offentlige fortegnelse. Det forutsettes at det er politiet som avgjør med endelig virkning hvilke deler som skal unntas av de hensyn som er nevnt i politiregisterloven § 57 sjette ledd annet punktum.

5.3 Kapittel 42. Datatilsynets tilsyn- og kontrollvirksomhet

5.3.1 Innledende merknader

I forskriften til personopplysningsloven er det ikke gitt nærmere regler om Datatilsynets tilsyn- og kontrollvirksomhet. Politiregisterloven skiller seg på flere måter fra de tilsvarende bestemmelsene i personopplysningsloven. For det første er Datatilsynet ikke tilsynsorgan for all behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten, idet Datatilsynet ikke fører tilsyn med behandling av opplysninger i PST, jf. politiregisterloven § 68. Dernest er det i § 60 gjort en rekke unntak hva gjelder Datatilsynets påleggskompetanse. Endelig har den registrerte et absolutt krav på at Datatilsynet behandler begjæringer om kontroll av opplysninger, jf. § 59. Samlet sett tilsier disse forskjellene at det er behov for en nærmere regulering av de nevnte forholdene i forskriften.

5.3.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene

§ 42-1 Datatilsynets tilsynskompetanse

Her slås det bare fast hva som omfattes av Datatilsynets tilsynskompetanse og er således det samme som kommer frem i politiregisterloven § 58. Det presiseres dog at tilsynskompetansen også omfatter behandling av opplysninger i den enkelte straffesak,

jf. også uttalelsen i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 21.10. Siden politiregisterloven i ulike relasjoner skiller mellom behandling av opplysninger i og utenfor den enkelte straffesak, kan det være hensiktsmessig å få dette uttrykkelig frem.

§ 42-2 Datatilsynets påleggskompetanse

Under arbeidet med proposisjonen har det vist seg at politiregisterloven § 60 er noe vanskelig tilgjengelig, og departementet har derfor valgt å gi to bestemmelser i forskriften, slik at det kommer klarere frem i hvilke tilfeller Datatilsynet har henholdsvis påleggs- og anmerkningskompetanse.

Departementet har vurdert om det bør gis en bestemmelse der det listes opp hva som er gjenstand for pålegg og en annen der det listes opp hva som er gjenstand for anmerkning. Det første har imidlertid vist seg å være vanskelig, idet man der igjen måtte operere med unntak, noe som ikke ville skape bedre oversiktighet.

Departementet foreslår derfor at det i § 42-2 *første ledd* kun fastslås at Datatilsynet har påleggskompetanse med de unntak som følger av § 42-3. Dette innebærer at all behandling som ikke er nevnt i § 42-3 er gjenstand for påleggskompetanse.

Bestemmelsen i *annet ledd* omhandler de tilfellene der Datatilsynets vedtak (pålegget) påklages. På samme måte som ved alle klager over vedtak vil det her kunne bli spørsmål om klagen skal gis oppsettende virkning, det vil si at vedtaket ikke vil bli effektivt før klagesaken er avgjort. Personopplysningsloven inneholder ikke noen bestemmelser som regulerer denne situasjonen. Departementet mener at dette spørsmålet bør avklares i forskriften, og foreslår derfor at politiets klager som gjelder pålegg alltid skal gis oppsettende virkning. Under behandlingen av forslaget i referansegruppen anførte Datatilsynet at spørsmålet som gjelder oppsettende virkning bør overlates til tilsynets skjønn. Datatilsynet opplyste at man i klager etter personopplysningsloven som hovedregel gir oppsettende virkning. Videre ble det opplyst at terskelen for å gi oppsettende virkning er noe høyere i de tilfellene der et pålegg er knyttet til tiltak som ennå ikke er iverksatt, idet det der vanskeligere kan påvises en uopprettelig konsekvens av å etterkomme pålegget (i praksis at behandlingen ikke skal iverksettes). Datatilsynet mente på denne bakgrunn at et avvik fra denne praksis ikke fremstår som velbegrunnet.

Departementet betviler ikke at Datatilsynet som hovedregel gir oppsettende virkning, men man mener likevel at det er hensiktsmessig å gi klare regler når det gjelder dette spørsmålet. Man kan heller ikke se at forslaget om at en klage alltid skal gis oppsettende virkning er problematisk hensett til at forslaget er i samsvar med hva som er vanlig praksis. Videre ønsker departementet å unngå situasjoner der politiet ikke kan behandle opplysninger eller må slette en rekke opplysninger fordi en klage eventuelt ikke gis oppsettende virkning.

§ 42-3 Datatilsynets kompetanse til å gi anmerkning

Bestemmelsen regulerer de tilfellene der Datatilsynet bare kan gi anmerkning (og ikke pålegg). Hovedregelen og unntakene fremgår av politiregisterloven § 60 første ledd, men denne bestemmelsen kan være noe vanskelig tilgjengelig. Departementet har derfor i *første ledd* valgt å liste opp de tilfellene der Datatilsynet bare har kompetanse til å gi anmerkning, noe som må antas å forenkle forståelsen av politiregisterloven § 60 første ledd.

Når det gjelder nr. 1 omfatter retten til å gi anmerkning også de tilfellene der politiregisterloven viser til straffeprosesslovens regler, som for eksempel § 5 nr. 1. Dette er en konsekvens av at Datatilsynet har tilsynskompetanse for all behandling av opplysninger, jf. også § 58 som bare gjør unntak for PSTs behandling. Loven er videre bygget opp slik at Datatilsynet skal ha virkemidler for all behandling som omfattes av dets tilsynskompetanse. Spørsmålet er derfor bare om Datatilsynet kan gi pålegg eller anmerkning – eller sagt med andre ord: det finnes ingen behandling der Datatilsynet ikke har noen virkemidler. Datatilsynets adgang til å gi anmerkning med hensyn til innsyn i straffesaker vil likevel være meget begrenset. I følge politiregisterloven § 49 første ledd har den registrerte rett til dokumentinnsyn i samsvar med straffeprosesslovens regler. Politiregisterlovens øvrige bestemmelser om innsyn gjelder bare innsyn i behandling av opplysninger om seg selv, mens straffeprosesslovens regler om innsyn gjelder alle dokumenter i saken. Dokumentinnsyn er noe helt annet enn innsyn i egne opplysninger, slik at Datatilsynet ikke har kompetanse til å gi anmerkning hva gjelder beslutning om å gi innsyn i straffesaksdokumentene. Hensett til at nektelse av innsyn i straffesaksdokumentene regelmessig vil kunne bringes inn for domstolene, hadde det også vært lite hensiktsmessig å etablere et “tredje spor” i så måte.

I *annet ledd* gis det en “bør-regel” om hva anmerkningen bør inneholde. Grunnen til at det ikke gis en “skal-regel” er at departementet ikke ønsker å legge bindende føringer på hvordan Datatilsynet skal utføre sine oppgaver på. Innholdet i bestemmelsen er i og for seg nokså selvsagt, men siden “anmerkning” er noe nytt, kan det ikke skade å gi visse føringer. Poenget her er også å antyde at slike anmerkninger ikke nødvendigvis må være like omfattende som pålegg.

Tredje ledd er en presisering av politiregisterloven § 60 annet ledd siste punktum. Henvisningen til § 18-4 er begrunnet i at man der har listet opp hvem som er klageinstans, og derved overordnet organ, slik at gjenpart av anmerkning skal sendes til de samme instansene. Det er imidlertid nødvendig å si noe særskilt om den behandlingen der riksadvokaten er behandlingsansvarlig, det vil si behandlingen som foregår ved Riksadvokatembetet. Siden riksadvokatens vedtak ikke kan påklages, er det heller ikke nevnt noen klageinstans i § 18-4. Riksadvokaten er underlagt regjeringen hva gjelder påtalemessige spørsmål. Det er ikke gitt at det samme gjelder behandling av opplysninger i henhold til politiregisterloven, men departementet finner på det nåværende tidspunkt ikke grunn til å drøfte dette spørsmål nærmere. Likevel må det oppgis en adressat for anmerkninger som gjelder behandling hos riksadvokaten, og det må være Justisdepartementet. For å unngå misforståelser har man derfor også i siste setning i fjerde ledd brukt begrepet “organ” og ikke “overordnet organ”.

Fjerde ledd inneholder saksbehandlingsregler for den behandlingsansvarlige med henblikk på hvordan slike anmerkninger skal håndteres. Departementet foreslår at det settes en frist på 3 uker til å besvare slike anmerkninger, for derved å sikre at anmerkninger gis prioritert behandling. Dersom det dreier seg om mer komplekse saker, vil den behandlingsansvarlige her som ellers kunne be om fristutsettelse. I saker der det gis anmerkning kan man tenke seg to mulige utfall. Enten er den behandlingsansvarlige helt eller delvis enig i Datatilsynets anmerkning, og vil derfor etterkomme Datatilsynets anbefaling. I motsatt fall vil svaret gå ut på at man ikke deler Datatilsynets synspunkter. Dersom det skjer vil Datatilsynet ikke ha flere virkemidler i forhold til den behandlingsansvarlige, men slike saker vil selvsagt kunne tas opp i Datatilsynets årsmelding. Videre vil overordnet organ ha mulighet til å gripe inn.

Til § 42-4 Datatilsynets kontroll etter begjæring fra den registrerte

Bestemmelsen refererer til politiregisterloven § 59. Videre kan det i medhold av politiregisterloven § 69 nr. 23 gis saksbehandlingsregler i forbindelse med kontroll etter § 59.

I første ledd foreslår vi saksbehandlingsregler for de tilfellene der den registrerte ber om kontroll. Personopplysningsloven har ikke slike regler, men der har man heller ingen bestemmelse som pålegger Datatilsynet slik kontroll. Situasjonen der er derved at Datatilsynet kan etterkomme en slik anmodning, men de kan også la være. Når politiregisterloven gir anvisning på at kontroll etter begjæring “skal” gjennomføres er det mer nærliggende at det etableres visse rammer rundt denne kontrollen. Fristen på 30 dager er den samme som gjelder for politiets saksbehandling i henhold til politiregisterloven § 54. Som det fremgår av bestemmelsens siste punktum er fristen på 30 dager ikke absolutt, slik at Datatilsynet har et visst spillerom. Det foreslås videre at man legger opp til de samme kravene som i politiregisterloven § 54 hva gjelder at den registrerte må angi hvilken behandling det dreier seg om og at det stilles krav om at vedkommende identifiserer seg på en tilstrekkelig måte.

Annet ledd åpner for at Datatilsynet skal kunne avvise begjæringer som er blitt behandlet tidligere uten at det fremkommer nye opplysninger av betydning. Når det gjelder slike begjæringer er situasjonen en annen enn i det administrative sporet, det vil si for klager til overordnet organ. Når noen for eksempel begjærer retting av en bestemt opplysning og får avslag i både første instans og klageinstans, har vedkommende ikke krav på å få behandlet samme sak med mindre det kommer nye opplysninger. Ved begjæringer etter politiregisterloven § 59 stiller det seg annerledes, idet Datatilsynet ikke vil kunne avvise begjæringen som gjelder samme forhold og som kommer med jevne mellomrom. Behovet for å ha regler for slike tilfeller er derfor større.

5.4 Kapittel 43. Personvernråd giverordning

5.4.1 Innledende merknader

Som det fremgår i punkt 7.4 i høringsnotatet av 15.06.2011 var forutsetningen i proposisjonen vedrørende politiregisterloven § 63 (personrådgiverordning) at man ville gi tilsvarende regler om dette i forbindelse med revisjonen av personopplysningsloven. Siden Eu har fremlagt nytt utkast til personverndirektivet er imidlertid revisjonen av personopplysningsloven lagt i bero. Bestemmelsene i forskriften må derfor utformes uavhengig av revisjonen. Departementet foreslår at det gis to bestemmelser om ordningen. Den ene gjelder personvernrådgiverens oppgaver og den andre gjelder plassering i organisasjonen.

5.4.2 Merknader til de enkelte bestemmelsene

§ 43-1 Personvernrådgivernes oppgaver

Ved utformingen av denne bestemmelsen har departementet tatt utgangspunkt i retningslinjene fra Datatilsynet som gjelder for personvernombudene.

Forslaget i *første ledd* er i det alt vesentlige i samsvar med Datatilsynets retningslinjer. Det er foretatt enkelte justeringer for å imøtekomme de særlige forhold som gjør seg gjeldende for politiregisterloven. Bestemmelsen i nr. 1 er ikke nevnt i Datatilsynets retningslinjer. Bistand til andre tjenestemenn vil være en sentral oppgave for personvernrådgiverne i politiet. Dette gjelder for personvernrådgivere hos Kripos, idet Kripos har det sentrale behandlingsansvaret for de fleste registrene. Bistanden vil da heller ikke bare rette seg mot tjenestemenn i Kripos, men vil også omfatte bistand til tjenestemenn i andre politidistrikter.

I *annet ledd* gis det anvisning på at den behandlingsansvarlige underretter Datatilsynet om at det er etablert en personvernrådgiverordning.

§ 43-2 Plassering av personvernrådgiver i organisasjonen

Departementet finner det nødvendig å gi en bestemmelse om plasseringen av personvernrådgiveren i organisasjonen. Begrunnelsen for dette er at denne stillingen er tillagt en viktig funksjon, jf. også beskrivelsen av arbeidsoppgavene i § 43-1. Det er den behandlingsansvarlige som vil være ansvarlig for eventuelle brudd på politiregisterlovgivningen, og derfor er det viktig å etablere en ordning som sikrer at vedkommende får underretning dersom behandlingen ikke er i samsvar med regelverket.

6. Del 11. Forskrift til politiets registre

6.1 Innledende merknader

Del 11 består av 15 kapitler som regulerer de enkelte av politiets registre, jf. kravet til forskriftsregulering av disse registrene i forskriften § 14.

De enkelte kapitler i del 11 regulerer i hovedsak de særregler som gjelder for de enkelte registre, og det er viktig at kapitlene ses i sammenheng med politiregisterloven og forskriftens øvrige generelle bestemmelser.

Departementet gjør oppmerksom på at flere av forskriftene er en videreføring av gjeldende forskrifter i påtaleinstruksen eller instruks fastsatt av Politidirektoratet. Av den grunn vil man for disse forskriftene ikke foreta en systematisk gjennomgang av de enkelte bestemmelsene, men kun konsentrere seg om de bestemmelsene som innebærer en endring i forhold til gjeldende rett. Derimot vil det bli gitt en nærmere omtale av de forskriftene som ikke tidligere har vært gjenstand for regulering.

6.2 Merknader til de enkelte kapitlene i del 11

6.2.1 Kapittel 44. Reaksjonsregisteret

Kapitlet erstatter gjeldende regler i strafferegistreringsloven med forskrifter og er tilpasset politiregisterlovens struktur. Forslaget er ikke ment å innebære materielle endringer i registreringsadgangen.

Merknader til enkelte bestemmelser:

§ 44-12 Sperring

Departementet foreslår at det innføres regler om sperring i reaksjonsregisteret, jf. forskriften § 44-12. Det vises her til Stortingets anmodningsvedtak nr. 331 fra 18. desember 2006 som er omtalt i den tidligere høringen og som er bakgrunnen for politiregisterloven § 41 nr. 1 bokstav c samt forskriften § 30-3. Stortingets vedtak var begrunnet i et ønske om å gi unge lovbrytere en ny sjanse ved å sørge for at opplysninger om straffbare handlinger begått i meget ung alder ikke får varige konsekvenser for vedkommende gjennom vandelskontroll. Ved utformingen av forskriften § 30-3 har man søkt å ivareta Stortingets intensjon, samtidig som man har søkt å ivareta de hensyn som begrunner vandelskontroll i form av uttømmende politiattester. De samme hensyn gjør seg også gjeldende for personer som har reaksjoner som skriver seg fra langt tilbake i tid, men som ble begått etter at vedkommende var fylt 18 år.

Sperring av opplysninger er regulert i politiregisterloven §§ 50 til 52. Begrepet sperring er definert i politiregisterloven § 2 nr. 10, hvoretter sperring innebærer at opplysninger skal markeres i den hensikt å begrense den fremtidige behandlingen av opplysningene. For nærmere omtale av de generelle reglene om sperring vises det til forslaget til kapittel 15.

I politiregisterloven benyttes også sperreinstitutet i en annen sammenheng. Dette kommer ikke uttrykkelig frem i loven, men er åpnet opp for i politiregisterloven § 41 nr. 1. Av bestemmelsen fremgår det blant annet at «[p]å uttømmende politiattest skal det anmerkes alle straffer, andre strafferettslige reaksjoner og andre tiltak som er registrert i reaksjonsregisteret som følge av lovbrudd» (vår understrekning). Hensikten med utformingen av bestemmelsen er å åpne for at opplysninger i reaksjonsregisteret *kan* sperres. Konsekvensen for vandelskontroll i form av politiattest vil da være at uttømmende politiattester og vandelsvurderinger bare viser uttømmende hva som er registrert i reaksjonsregisteret, og ikke lenger angir uttømmende hvilke

straffereaksjoner vedkommende er ilagt. Denne problemstillingen er utførlig behandlet i Ot.prp. nr. 108 (2008-2009) punkt 12.7, og særlig punkt 12.7.5.2 og 12.7.5.3.

Departementet finner at det foreligger gode grunner for å innføre regler om sperring i reaksjonsregisteret, for å begrense bruken av disse til vandelskontroll. Hensynet til den enkeltes resosialisering og til at man skal få muligheten til å gjøre seg ferdig med en sak tilsier at man har ytre rammer for når denne type opplysninger skal være tilgjengelige. Etter hvert som forholdet blir eldre mister det også verdien i forhold til hva det reelt sett sier om den enkeltes egnethet ogandel. I tillegg vil det kunne være en unødvendig personlig belastning stadig å bli innhentet av en ubetenkt handling tidligere i livet.

Det er først og fremst ønskelig å gjøre det mulig å sperre opplysninger som på grunn av sin art og alder åpenbart ikke lenger vil kunne være av interesse og dermed heller ikke være et egnet kriterium for å vurdere en persons egnethet til å bekle visse stillinger. Det bør derfor innføres differensierte sperreregler som oppstiller forskjellige sperrefrister avhengig av hvilke type reaksjon som er ilagt eller hvilke straffebud reaksjonen gjelder

Forskriften § 44-12 oppstiller således forskjellige sperrefrister avhengig av hvilke type reaksjon som ilegges og man skiller her mellom bot og andre reaksjoner for lovbrudd, jf. § 44-12 nr. 1. og 2.

Departementet ønsker også å understreke at opplysninger om reaksjoner som knytter seg til alvorlig kriminalitet ikke skal sperres. I bestemmelsens nr. 2 ses det derfor hen til forslaget om unge lovbrøyttere, jf. § 30-3 første ledd bokstav a, hvor «alvorlig kriminalitet» defineres som straffebud med øvre strafferamme på mer enn 3 år. Det vil si at det kun er aktuelt å sperre opplysninger om ilagt reaksjon for lovbrudd som ikke anses som «alvorlig kriminalitet», jf. forslaget om øvre strafferamme inntil 3 år.

Ved vurderingen av hvilke tidsfrister som skal oppstilles for at en reaksjon skal sperres bør det legges vekt på hvilken type reaksjon det dreier seg om samt at man ikke undergraver de hensyn som begrunner vandelskontroll i form av uttømmende politiattest og vandelsvurdering. I nr. 1 foreslås det at opplysninger om ilagte bøter skal sperres etter 15 år. Bøter vil i hovedsak ilegges i mindre alvorlige tilfeller og hensynet som begrunner vandelskontroll synes ivaretatt etter en så vidt lang tidsperiode. Det samme gjelder for andre ilagte reaksjoner for lovbrudd som ikke anses som alvorlig kriminalitet, og som foreslås sperret etter 20 år, jf. nr. 2. Utgangspunktet for beregningen av tidsfristene er datoen for ilagt reaksjon. Disse tidsfristene er også i tråd med hva som ble anført i proposisjonen, hvor det fremgår at sperrefristen for ilagte reaksjoner for mindre alvorlig kriminalitet må være vesentlig lenger enn hva som er regelen for ordinære politiattester (hovedregelen er 3 år, jf. § 40 nr. 5, likevel 10 år for dom på ubetinget fengsel over 6 måneder mv., jf. § 40 nr. 7).

Departementet mener at det bør oppstilles som vilkår for sperring at det ikke har blitt registrert ytterligere reaksjoner i ettertid. Av *annet ledd første punktum* fremgår det derfor at reaksjonene ikke skal sperres etter de oppstilte tidsfristene, dersom vedkommende er ilagt ny reaksjon for lovbrudd. Dersom vedkommende ikke har begått nye lovbrudd i den angitte tidsfristen vil alle aktuelle reaksjoner sperres. Dette kan illustreres med et eksempel: En person blir ilagt bot nr. 1 i år 2000, bot nr. 2 i år 2010 og bot nr. 3 (av 3) i år 2015. Bot nr. 1 vil ikke sperres i år 2015, men først i år 2030 sammen med de to andre bøtene, det vil si 15 år etter at bot nr. 3 ble ilagt.

I *annet ledd annet punktum* vises det til at fristberegningen i § 30-3 tredje ledd gjelder tilsvarende. Det vil si at også verserende saker avbryter tidsfristen. Dette innebærer for eksempel at en bot ikke vil sperres dersom vedkommende ble siktet før utløpet av 15-års fristen. Dersom den verserende saken avsluttes uten at vedkommende ilegges en rettskraftig reaksjon for lovbruddet, vil den opprinnelige fristen igjen begynne å løpe – det vil si fra datoen for den ilagte boten. Dersom den verserende saken ender med ileggelser av en rettskraftig reaksjon for lovbruddet, vil ikke boten sperres før det igjen har gått 15 år.

Departementet ber særlig om høringsinstansens syn på forslagene til sperreregler.

6.2.2 Kapittel 45. DNA-registeret

Kapittelet viderefører gjeldende regler i påtaleinstruksen kapittel 11a. Endringene er i hovedsak av strukturell art og er tilpasset oppbygningen i politiregisterloven.

Merknader til enkelte bestemmelser:

§ 45-4 Behandlingsansvar

Første ledd viderefører påtaleinstruksen § 11a-10 første ledd første punktum. Annet ledd er nytt og omtaler ansvarsforholdene knyttet til behandlingen utenfor DNA-registeret. Forslaget er i samsvar med gjeldende retningslinjer fra riksadvokaten.

§ 45-5 Databehandlere

Annet ledd presiserer forholdet til databehandler og fastslår at denne etter avtale kan foreta sammenligninger som ellers skulle vært gjort i registeret, forutsatt at slik sammenligning skjer i samme sak.

§ 45-6 Opplysninger som kan behandles i DNA-registeret

Bestemmelsen i *annet ledd*: innebærer en endring i forhold til påtaleinstruksen § 11a-1 siste ledd. Gjeldende ordning forutsetter samtykke fra den identifiserte personen dersom en delvis identifisert profil skal registreres i sporregisteret. Dette har vist seg å fungere dårlig i tilfeller der den identifiserte delen tilhører den mistenkte. I praksis har disse ikke vært villige til å gi slikt samtykke, selv om de allerede er registrert i DNA-registeret. Derimot blir samtykke regelmessig gitt i tilfeller der den identifiserte delen tilhører den fornærmede, som for eksempel i voldtektssaker. Bestemmelsen sonderer derfor mellom disse tilfellene.

I de tilfeller den identifiserte allerede er registrert i DNA-registeret, vil hensynet til den enkeltes personvern ikke gjøre seg gjeldende på samme vis, og blandingen kan således registreres uten samtykke.

§ 45-8 Søk og sammenligning i DNA-registeret

Bestemmelsen i *annet ledd* er en forenkling av gjeldende bestemmelser i påtaleinstruksen § 11a-3 annet ledd og innebærer en utvidet adgang til å søke profiler fra lik mot DNA-registeret. Det antas at dette kan bidra ytterligere til identifisering eller oppklaring av saker og at dette oppveier mulige personvernulemper som hensynet til den døde ettermæle.

§ 45-9 Behandling av identitetsprofiler, etterforskningsprofiler og sporprofiler

I *annet ledd* videreføres bestemmelsene knyttet til behandlingen av sporprofiler. Av effektivitetshensyn foreslås det presisert at profiler skal sendes fortløpende og uavhengig av om ytterligere spormateriale er til analyse i saken.

Tredje ledd gjentar presiseringen som er omtalt i § 45-5 annet ledd.

§ 45-17 Sletting

Første ledd viderefører gjeldende sletteregler i identitetsregisteret, jf. påtaleinstruksen § 11a-8 første ledd. Det foreslås imidlertid en endring slik at profiler også skal slettes dersom fortsatt registrering åpenbart ikke lenger vil være hensiktsmessig. Dette kan tenkes dersom en person er registrert i identitetsregisteret og senere hendelser, eksempelvis helsemessige forhold, gjør vedkommende ute av stand til å utføre straffbare handlinger.

6.2.3 Kapittel 46. Foto- og fingeravtrykkregisteret

Kapittelet viderefører gjeldende bestemmelser i påtaleinstruksen kapittel 11 om registrering og behandling av foto og fingeravtrykk. Strukturen er imidlertid endret og tilpasset systematikken i forskriften kapittel 45 om DNA-registeret. Departementet anser det hensiktsmessig at regelverket knyttet til håndtering av biometriske opplysninger er så likelydende som mulig og vil vurdere om det er grunn til å innføre enda mer ensartede regler for DNA og foto- og fingeravtrykk enn høringsforslaget legger opp til.

Merknader til enkelte bestemmelser:

§ 46-1 Formålet

Forslaget regulerer sentrale registreringer av foto og fingeravtrykk. Departementet forutsetter at eventuelle lokale registre avvikles.

§ 46-4 Opplysninger som kan registreres i fotoregisteret og fingeravtrykkregisteret

Bestemmelsen gjengir hva som registreres i dag, men tar også høyde for registrering av opplysninger som ikke inngår i dagens løsninger. Med ”kroppsavtrykk” i bestemmelsens nr. 2 menes andre avtrykk som for eksempel fotavtrykk og øreavtrykk. Derimot vil ikke tannavtrykk omfattes da dette er forutsatt å følge reglene i straffeprosessloven § 157.

§ 46-5 Hvem kan registreres i fotoregisteret og fingeravtrykksregisteret
Høringsforslaget benytter samme terminologi som for DNA når det gjelder sontringen mellom ”identitetsregisteret”, ”etterforskningsregisteret” og ”sporregisteret” selv om det i dag ikke benyttes samme løsninger for behandling av foto og fingeravtrykk som for DNA. Behandlingen av foto og fingeravtrykk vil likevel være sammenfallende ved at opplysningene dels registreres permanent (som for identitetsregisteret ved DNA) og dels midlertidig (som for etterforskningsregisteret ved DNA). Tilsvarende registreres opplysninger om personer med ukjent identitet (som for sporregisteret ved DNA). Bestemmelsen viderefører forøvrig dagens vilkår for registrering slik dette er regulert i påtaleinstruksen §§ 11-1 og 11-2.

§ 46-6 Opplysninger som kan registreres i *eliminasjonsregisteret*
Bestemmelsen bygger på tilsvarende regulering i § 45-7 om eliminasjonsregisteret for DNA og erstatter påtaleinstruksen § 11-2 siste ledd.

§ 46-10 Utlevering

Annet ledd vil være aktuelt i forhold til andre aktører i straffesakskjeden, eksempelvis Kriminalomsorgen for identitetskontroll av person som skal sone dom. I slike tilfeller utleveres det kun opplysninger som bekrefter eller avkrefter identitet i det enkelte tilfellet.

§ 46-15 Sletting

Reglene om sletting er endret for å harmonisere dem med den tilsvarende bestemmelsen som gjelder for DNA, jf. § 45-17.

6.2.4 Kapittel 47. Kriminaletterretningsregisteret

Kapittelet viderefører gjeldende instruks for behandling av opplysninger i kriminaletterretningsregisteret, men er tilpasset politiregisterlovens struktur.

Merknader til enkelte bestemmelser:

§ 47-4 Hvem kan registreres

Første ledd nr. 1 og 2 utdyper i noen grad de vilkår som er gitt i politiregisterloven § 5 nr. 2 bokstav a og b og er i samsvar med gjeldende retningslinjer.

§ 47-5 Opplysninger som kan behandles

Med ”organisasjon” i nr. 16 menes eksempelvis MC-klubb, gjeng eller nettverk, etnisk klubb, bedrift eller virksomhet, ekstrem organisasjon mv..

§ 47-6 Krav til opplysningenes kvalitet

4x4-prinsippet er den metoden som per i dag benyttes for å vurdere kildens pålitelighet. Det eksisterer imidlertid også andre metoder for dette, eksempelvis 5x5, 6x6 og 8x8, som kan tenkes benyttet.

6.2.5 Kapittel 48. Elektronisk straffesaksjournal - STRASAK

Den elektroniske straffesaksjournalen utgjør i gjeldende struktur STRASAK. Det understrekes at forskriften kapittel 48, i likhet med øvrige kapitler i del 11, er formålsbestemt, og ikke en regulering av tekniske løsningen som sådan.

Merknader til enkelte bestemmelser:

§ 48-1 Formålet

Straffesaksjournalen ivaretar i dag flere formål. Systemet er blant annet sentralt for utarbeidelse av kriminalstatistikken. Systemet ivaretar også viktige funksjoner i politiets kriminalitetsbekjempende virksomhet, både på konkret nivå og for analyse av utviklingstrekk og trender.

§ 48-4 Behandlingsansvar

Behandlingsansvaret for den elektroniske straffesaksjournalen er lagt til Kripos. Dette må ses i sammenheng med den overordnede rolle Kripos nå har for politiets registre og oppfølging av politiregisterloven.

Fastsettelsen av behandlingsansvaret er ikke ment å innebære noen endring av gjeldende struktur og ansvarsfordeling. Riksadvokaten har det overordnede ansvaret innenfor strafferettspleien, mens Politidirektoratet har det overordnede etatsansvaret for straffesakssystemene i politiet.

Selv om løsningen er sentral og behandlingsansvaret plassert hos Kripos, skjer behandlingen av opplysninger i politidistrikt og særorgan. Behandlingsansvarlig forutsettes å gi politimestrene ansvar for å oppfylle behandlingsansvaret for den behandling som skjer i politidistriktene, på samme måte som for de sentrale løsningene for øvrig.

§ 48-5 Opplysninger som kan registreres

Det skjer ikke noen selvstendig registrering i STRASAK. Registreringen skjer teknisk i BL, som er politiets og påtalemyndighetens saksbehandlingsløsning ved behandlingen av straffesaker. Opplysninger i STRASAK er uttrekk av opplysninger registrert i BL. § 48-5, jf. § 48-2 regulerer således i praksis rammene for hva som teknisk sett skal kunne trekkes ut av opplysninger fra BL, og ikke en "registrering" i alminnelig forstand.

§ 48-9 Innsyn

Det er ikke en-bloc innsynsrett i straffesaksjournalen, idet en slik adgang ville være uforholdsmessig ressurskrevende. Det foreslås derfor at den registrerte må angi hvilken sak innsynsbegjæringen gjelder. Den som begjærer innsyn må klargjøre

hvilken hendelse eller forhold som ligger til grunn for den antatte registreringen. Innsynsrett i opplysninger om seg selv omfatter ikke opplysninger i straffesaksjournalen som inngår i politiets og påtalemyndighetens interne merknader og vurderinger.

§ 48-12 Klageadgang

For å sikre god og likeartet behandling av innsynskrav mv. legges det på vanlig måte opp til at saker forberedes i politidistriktene men avgjøres av Kripas som behandlingsansvarlig. Det er overordnet påtalemyndighet til det politidistrikt hvor registreringen er besluttet som avgjør eventuelle klager over Kripas' avgjørelser.

6.2.6 Kapittel 49. Personidentitetsregisteret

Kapittelet regulerer registrering av personidentitetsopplysninger for å sikre at politiets behandling av saks-, reaksjons- og identitetsopplysninger er knyttet til rett person. Registeret skal også gi en oversikt over tiltak som ikke fremgår av reaksjonsregisteret.

Personidentitetsregisteret har tidligere vært benevnt som Rest-SSP (det sentrale straffe- og personopplysningsregister) og vært en del av politiets straffesaksjournal STRASAK. Registreringen for dette formål reguleres nå særskilt.

Merknader til enkelte bestemmelser:

§ 49-4 Opplysninger som kan registreres

Bestemmelsen viser til formålsangivelsen i § 49-1. I formålet ligger en forutsetning for registrering at vilkårene for registrering i et av politiets øvrige registre, eksempelvis det elektroniske straffesaksregisteret, jf. kapittel 48 eller reaksjonsregisteret, jf. kapittel 44, må være oppfylt. Personidentitetsregisteret er kun et støtteregister for disse registrene.

§ 49-4 angir de ulike opplysningstyper som kan registreres. For så vidt gjelder opplysning om utseende innebærer dette at opplysninger om en persons kropp, tale/stemme, hud, øyne, hår, ansiktsform, ører, nese, ansiktshår, tenner og kjennetegn, kan registreres. Likeledes innbefatter opplysningstypen særkjenne blant annet opplysning om arr, tatoveringer, piercinger, amputasjoner, flekker og føflekker.

Videre vil opplysning om status i straffegjennomføringssak typisk være opplysning knyttet til soning og prøveløslatelse, mens status i utlendingssak vil være opplysning om vedkommende er utvist, bortvist eller uttransportert.

Det kan også registreres opplysning om bevillinger og løyver, typisk opplysning om drosjeløyve.

§ 49-11 Sletting

Opplysninger i personidentitetsregisteret skal slettes samtidig med at opplysninger slettes i det registeret vedkommende er registrert. Dette er en følge av at registeret er et støtteregister til de øvrige registre.

Det er viktig å merke seg at dersom en person er registrert i flere registre, kan vedkommende være registrert i personidentitetsregisteret helt til vedkommende ikke lenger er registrert i *noen* registre.

6.2.7 Kapittel 50. Savnetregisteret

Kapittelet regulerer behandling av opplysninger om savnede personer som antas omkommet og opplysninger knyttet til uidentifiserte lik.

Bestemmelsene viderefører gjeldende retningslinjer for behandling av slike opplysninger og innebærer ingen realitetsendringer.

6.2.8 Kapittel 51. Etterlysningsregisteret

Kapittelet er en videreføring av gjeldende instruks for etterlysningsregisteret. Kapittelet dekker, i tillegg til de behandlinger som i dag gjøres i etterlysningssystemet Elys II, også den behandling som skjer gjennom systemet Polititidende. Polititidende benyttes i dag til å legge inn informasjon om uopklarte straffesaker i form av meldinger. Det publiseres hovedsakelig bilder fra overvåkingskameraer av ukjente antatte gjerningsmenn for hjelp til å identifisere disse.

Merknader til enkelte bestemmelser:

§ 51-5 Hvilke opplysninger behandles

Opplistingen i § 51-5 om hvilke opplysningskategorier som kan registreres er ikke ment å være uttømmende.

Bakgrunnen for forslaget til *siste ledd* om å kunne registrere prøveløslatte utenlandske innsatte er følgende:

Bestemmelsen er en oppfølging av et endringsforslag i straffegjennomføringsloven som Justisdepartementet sendte på høring 17. juni 2011. I straffegjennomføringsloven § 43 første ledd nytt annet punktum foreslås det å gi en hjemmel for gjeninnsetting av utenlandske innsatte som ble utvist med varig innreiseforbud, på reststraff ved ulovlig retur til Norge. Av høringsbrevet fremgår det at hjemmelen for gjeninnsetting ikke er tilstrekkelig for å motvirke at prøveløslatte utenlandske innsatte returnerer ulovlig. Det vises til at det også er nødvendig å sikre at myndighetene skal kunne oppdage slik ulovlig retur og at det derfor er behov for å registrere prøveløslatte med utenlandske innsatte med resttid.

Om dette er det i punkt 3.2 i nevnte høringsbrev uttalt følgende:

«Justisdepartementet mener at de omtalte personene bør registreres i politiets etterlysningsregistre. Domfelte vil riktig nok ikke være etterlyst for å sone reststraffen før vedkommende krysser grensen, men etterlysningen vil være aktiv når vedkommende befinner seg i Norge. Disse registreringene må derfor merkes for at

politiet skal vite at etterlysningen bare gjelder dersom man treffer på vedkommende i Norge.»

Videre er det uttalt at hjemmelen for slik registrering vil bli fremmet i forbindelse med høringen av politiregisterforskriften. Oppfølgingen av forslaget om endringer i straffegjennomføringsloven er ennå ikke sluttført. Vedtakelsen av § 51-5 siste ledd er derfor avhengig av at det fremmes proposisjon om de nevnte endringene i straffegjennomføringsloven og at disse vedtas av Stortinget.

§ 51-7 Utlevering

Det er foretatt en presisering av adgangen til utlevering av opplysninger til allmennheten, jf. § 51-7 annet ledd, der det fremheves at hensynet til oppdaterte og korrekte opplysninger må sikres ivaretatt.

6.2.9 Kapittel 52. Trafikkdata

Kapittelet regulerer behandling av de opplysninger som politiet får utlevert fra teletilbyder etter de nye reglene i straffeprosessloven §§ 210b og 210c.

Registeret skiller seg på flere måter fra de øvrige registre. Formålet med registeret er at det skal tjene som en ren støttefunksjon i forbindelse med etterforskningen av de aktuelle straffesakene. Det er således ikke lagt opp til at trafikkdata skal kunne registreres med det formål at de senere kan brukes til andre politimessige formål. Registreringen av trafikkdata, som innhentes i en konkret sak, skal bare kunne brukes i denne saken. Videre vil registreringen regelmessig være midlertidig ved at trafikkdataene skal fjernes fra registeret når straffesaken er avsluttet. Trafikkdataene vil da legges til sakens dokumenter, og arkiveres sammen med disse. Utformingen av forskriften fraviker derfor på flere punkter reguleringen av de øvrige registrene.

Merknader til enkelte bestemmelser:

§ 52-4 Opplysninger som kan behandles

Oppregningen er en gjengivelse av opplysningskategoriene som er gjengitt i Prop. 49 L (2010-2011) Endringer i ekomloven og straffeprosessloven (gjennomføring av EUs datalagringsdirektiv i norsk rett) i punkt 8.5 på side 77. Det forutsettes her at disse skal utdypes nærmere i forskrift til ekomloven § 2-7. Regelsettene vil måtte harmoniseres før forskriften vedtas.

§ 52-5 Tilgang

Bestemmelsen gir anvisning på at det kun er tjenestemenn, som arbeider med den konkrete straffesaken, som kan gis tilgang. Dette forutsetter at den behandlingsansvarlige gir nærmere retningslinjer med hensyn til tilgangsbegrensning.

§ 52-6 Utlevering

Departementet foreslår at man stenger for utlevering av slike opplysninger til andre formål enn til bruk i den enkelte straffesak, jf. politiregisterloven § 26.

§ 58-8 Innsyn

Bestemmelsen viser til politiregisterloven § 49 første ledd, slik at det kun er åpnet for innsyn i sakens dokumenter i henhold til straffeprosesslovens regler.

§ 52-9 Retting, sperring og sletting

Bestemmelsen fastslår at trafikkdata som er registrert i tilknytning til den aktuelle straffesaken skal slettes når straffesaken er endelig avgjort. Opplysninger som inntas i straffesakens dokumenter følger reglene i forskriften kapittel 7 om behandling av opplysninger i straffesaker.

6.2.10 Kapittel 53. Politioperativt system

Politioperativt system (PO) er det datasystem og arbeidsverktøy som anvendes for å administrere politiets operative tjeneste. Systemet ivaretar ulike sider ved den operative virksomheten, hvor føring av vaktjournal og planlegging og gjennomføring av den operative tjenesten er de sentrale. I tillegg ivaretar systemet funksjonalitet for føring av arrestjournal. Det er imidlertid fastsatt særskilte bestemmelser for føring av arrestjournal, jf. kapittel 54.

En ikke ubetydelig del av den behandling som foretas ved bruk av politioperativt system kan best karakteriseres som ”intern saksbehandling”. Dette omfatter behandling av opplysninger om tilgjengelige ressurser og ressursdisponering, interne ordre, meldinger, paroler og annen kommunikasjon og oppdrag. Opplysninger knyttet til politiets kontakt med publikum og politiets involvering og oppfølging av meldinger og hendelser nedtegnes primært i vaktjournalen, jf. kravene i politiregisterloven § 10.

Grensen mellom registreringen av opplysninger i forbindelse med politiets kontakt med publikum og registreringer av rent intern art kan være uklar. Det vises også til at en rekke opplysninger i systemet, og deler av systemet som sådan, også er omfattet av taushetsplikt etter politiloven § 24 annet ledd, som oppstiller taushetsplikt for ”opplysninger om politiets operative virksomhet og organiseringen av den”. Sondringen mellom interne vurderinger og opplysninger knyttet til kontakten med publikum er søkt ivare tatt i høringsforslaget.

Merknader til enkelte bestemmelser:

§ 53-1 Formålet med politioperativt system

Kapittelet trekker opp et skille mellom de opplysninger som behandles som ledd i politiets interne saksbehandling og opplysninger som behandles i forbindelse med politiets kontakt med publikum. Ser man på formålsbestemmelsen i § 54-2 vil formålet i nr. 1 omfatte politiets ”interne saksbehandling”. § 54-2 nr. 2 vil på sin side ivareta både krav til notoritet omkring politiets egen oppgaveløsning og opplysninger om meldinger fra- og politiets kontakt med publikum. Som angitt er det i vaktjournalen behandlingen av opplysninger i kontaktflaten politi – publikum skjer. En tilsvarende grensdragning

mot politiets interne saksbehandling er trukket opp for politiets behandling av opplysninger i straffesaker, jf. kapittel 26.

§ 53-2 Formålet med lydlogg

Lydlogg ved politiets operasjonssentraler ivaretar grunnleggende behov for notoritet om publikums kommunikasjon med politiet og kommunikasjon internt i politiet og med andre nødetater.

Bruk av lydloggen vil etter omstendighetene også kunne være aktuelt i forbindelse med politiets egen opplæring, erfaringslæring og interne evaluering.

§ 53-4 Hjemmelsgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for politioperativt system og lydlogg er politiregisterloven § 10. Politioperativt system, herunder vaktjournalen, er nærmere omtalt i Ot. prp. nr. 108 (2008-2009) i punkt 3.5.2 og 21.3.

§ 53-6 Opplysninger som kan registreres

Det vil være en betydelig mengde opplysninger og opplysningskategorier som registreres i politioperativt system. Det registreres meldinger og henvendelser til operasjonssentral, politivakt mv., slik som meldinger om mulige straffbare forhold, ordensmessige og trafikale forhold, bistandsanmodninger mv. Det registreres også opplysninger om forventede hendelser, om melder og andre involverte personer og objekter. Videre, meldinger, ordrer og annen kommunikasjon internt i politiet, tilgjengelige ressurser og prioriteringer, oppdrag og andre oppgaver av operativ art så som forkynnelser, vitnestevninger, fremstillinger, bistandsoppdrag, pågripelser mv. Det registreres også opplysninger som understøtter løsningen av politioperative oppgaver, slik som etterlysninger, ilagte besøksforbud, tildelte voldsalarmer, permisjoner fra fengsel, ilagt meldeplikt, paroler mv. Ytterligere registreres opplysninger om hvordan en henvendelse til politiet er fulgt opp og polititjeneste utført, herunder med involverte etater, personer, objekter, hendelser, ressursdisponering, beslutninger og pålegg, påtalemessige beslutninger, strafferettslig oppfølging mv.

En betydelig del av opplysningene som registreres i vaktjournalen kjennetegnes ved at den objektive riktigheten av opplysningene ikke er nærmere verifisert.

Politiregisterloven § 6 fjerde ledd, jf. forskriften § 5-2 om referatsituasjoner er derfor av særlig betydning ved føring av vaktjournal.

§ 53-10 Innsyn i vaktjournal

Innsynsretten gjelder for den del av politioperativt system som fyller funksjonen til vaktjournal – operasjonsloggen, og hvor det vesentlige av opplysninger knyttet til publikums møte med politiet vil være nedtegnet.

I samsvar med sonndring mellom opplysninger om politiets kontakt med publikum og opplysninger av intern art gjelder innsynsretten for vaktjournalen jf. § 53-10, og ikke øvrig opplysningsbehandling som skjer i politioperativt system, likevel slik at den

gjelder innsyn i arrestjournalen etter bestemmelsene i kapittel 54. Innsynsrett i vaktjournalen vil etter dette grovt angitt gjelde de mer faktabaserte nedtegnelser politiet foretar i forbindelse med meldinger fra- og kommunikasjon med publikum, og i forbindelse med politiets gjennomføring av operative virksomhet.

Publikum bidrar med viktig informasjon til politiet gjennom tips og meldinger om mulige straffbare forhold mv. I mange tilfeller vil disse meldingene være inngitt under en forutsetning om at det ikke blir kjent for den tipset gjelder hvem som har tipset politiet. Som eksempel nevnes at en person melder fra om at naboen atter en gang kjører bil i alkoholpåvirket tilstand og ber politiet ta en "tilfeldig" kontroll i området. Det er avgjørende at publikums villighet til å melde fra til politiet ikke svekkes. Det er derfor i *annet ledd* tatt inn en presisering om at unntaket etter politiregisterloven § 49 fjerde ledd nr. 4 kommer til anvendelse når dette er nødvendig for å verne melder mot at det blir kjent for den som ber om innsyn at det var melder som ga politiet informasjon.

I *tredje ledd* er det presisert at innsyn i opplysninger om seg selv ikke omfatter opplysninger om personene som måtte være del av politiets interne kommunikasjon, planlegging og vurderinger.

Vaktjournalen inneholder betydelig mengde informasjon. For å begrense arbeidet med å søke frem og sammenstille opplysninger til det som det er saklig og begrunnet behov for, kreves det en nærmere angivelse av tid og sted for hendelsen eller det forhold som ligger til grunn for den antatte registreringen, jf. § 53-12. Bestemmelsen tar ikke sikte på å fastsette absolutte krav om angivelse av tid og sted for at innsynsbegjæringen skal tas under behandling, men slår fast et krav til individualisering av innsynsbegjæringen.

§ 53-11 Innsyn i lydlogg

Politiets lydlogg er ikke søkbar. Den gjenfinning av opptak som i dag skjer, og som ikke relaterer seg til en kortere tilbakespillingsfunksjon på operasjonssentralen, skjer i all hovedsak i forbindelse med Spesialenhetens straffesaksbehandling. Fremfinning av aktuelle lydfiler i loggen skjer manuelt gjennom en avspilling av aktuelle logger i det aktuelle tidsrom. Gjenfinning tar således betydelig tid og er meget ressurskrevende.

Det gjelder ikke en ubetinget innsynsrett i lydlogg. Behovet for innsyn begrenses av at loggen normalt slettes innen kort tid og at den for øvrig ikke er søkbar for politiet. Innsynsretten, jf. § 53-11, er begrenset til tilfeller hvor lydloggen lagres utover slettefristen på 90 dager, jf. § 53-14 annet ledd og hvor det således foreligger en situasjon hvor det er et begrunnet behov for innsyn.

§ 53-13 og § 53-14 Retting og sletting

Et sentralt formål med politioperativt system, og vaktjournalen i særdeleshet, er å sikre notoriteten om alle vesentlige forhold som relaterer seg til henvendelser og oppgaveløsning. Det skjer derfor ingen sletting i systemet, kun arkivering jf. § 16 annet ledd nr. 3. All retting og supplering av informasjon skjer ved at det legges til nye

korrigerende eller utfyllende opplysninger i systemet. Det er derfor fastslått at retting alltid skal foretas i samsvar med forskriften § 14-4 annet ledd.

6.2.11 Kapittel 54. Arrestjournal

Det rettslige grunnlaget for arrestjournal og opptak av lyd og bilde i politiarrest er politiregisterloven § 10, jf. straffeprosessloven § 183, jf. forskrift 30. juni 2006 nr. 749 om bruk av politiarrest § 2-2. Politidirektoratet har videre fastsatt eget rundskriv om politiarrest, Politidirektoratets rundskriv 2006/14 av 15. august 2006.

Forskriften om bruk av politiarrest og Politidirektoratets rundskriv om bruk av politiarrest omhandler både materielle regler knyttet til oppholdet i politiarrest og bruken av lyd og bilde mv., samt bestemmelser om behandling av opplysninger i forbindelse med arrestoppholdet. Forskriften kapittel 54 samler de sentrale bestemmelsene om behandling av opplysninger. Kapitlet avviker på enkelte punkter fra det som er fastsatt i rundskrivet, blant annet med bestemmelser om behandlingsansvar. Selv om det allerede følger av trinnhøydeprinsippet presiseres at det er politiregisterforskriftens bestemmelser som vil gjelde inntil regelverket er harmonisert.

Arrestjournal føres i dag gjennom en egen modul i politioperativt system, jf. forskriften kapittel 53, og i enkelte distrikter i et eget datasystem. Som følge av at arrestjournalen ivaretar egne formål er det funnet hensiktsmessig å lage et eget kapittel for behandling av opplysninger i arrestjournalen. Selv om arrestjournalen teknisk sett føres som en modul i politioperativt system og strengt tatt omfattes av kapittel 53, vil forskriften kapittel 54 være «lex-specialis» for føring av arrestjournal.

Merknader til enkelte bestemmelser:

§ 54-10 Retting

Retting av opplysninger skal kun skje gjennom å legge til oppdaterte opplysninger. Dette er tilsvarende som øvrige behandlinger i politioperativt system. Det er derfor i bestemmelsen fastsatt tilsvarende bestemmelse om retting som i § 53-14 om retting i politioperativt system. Det vises til merknadene til kapittel 53.

§ 54-11 Sletting

Sletting av opplysninger i arrestjournalen følger de alminnelige regler i forskriften kapittel 16, men slik at det er satt en absolutt frist for sletting 3 år etter at registreringen er foretatt. Sletting skjer i form av reglene om arkivering jf. § 16-2 annet ledd nr. 3, det vil si at de fjernes fra registeret og deretter arkiveres.

Opptak av lyd og bilde i arresten skal slettes automatisk etter 48 timer med mindre det har oppstått en situasjon som tilsier at materialet kan ha betydning for oppfølgingen av et dødsfall eller annen alvorlig hendelse i arrest, jf. *tredje ledd*. Som følge av formålet med opptaket, og at opptakene slettes automatisk anses det ikke hensiktsmessig eller

fornuftig å operere med innsynsrett utenfor de tilfeller hvor opptakene lagres utover 48 timer.

Departementet er kjent med at Politidirektoratet har fått tilbakemeldinger om at slettefristen på 48 timer kan være for knapp til å ivareta arrestantens behov for dokumentasjon i forbindelse med anmeldelser eller klager i tilknytning til arrestoppholdet.

Departementet ber om høringsinstansenes tilbakemelding på slettefristens lengde.

6.2.12 Kapittel 55. Grensekontrollregisteret

Departementet gjør innledningsvis oppmerksom på at forskriften i dette kapitlet bare vil gjelde frem til ny grenselov er iverksatt. Det tas sikte på å fremme proposisjon om ny grenselov våren 2013. Den nye loven vil også inneholde bestemmelser om behandling av opplysninger i forbindelse med grensekontroll. Kapittel 55 vil da måtte endres i samsvar med det som blir fastsatt i den nye loven.

Forskriftshjemmelen i politiregisterloven § 69 nr. 1 åpner for at loven gis et bredere anvendelsesområde enn hva som følger av ordlyden i loven § 3. Forskriften § 1-3 gir anvisning på at loven også kommer til anvendelse når det behandles opplysninger dels til politimessige og dels forvaltningsmessige formål ved behandling som nevnt i § 14. Dette er blant annet tilfelle når politiet behandler opplysninger i forbindelse med inn- og utreisekontroll. Behandlingen av opplysninger i politiets grensekontrollsystem er etter dette gjenstand for egen forskriftsregulering, jf. § 14. Det samme gjelder for egne registre politiet fører i forbindelse med lovpålagte oppgaver på utlendingsfeltet, jf. kapittel 56.

Politiets adgang til å behandle opplysninger i forbindelse med grensepasseringer for å verifisere hvorvidt utlendinger fyller vilkårene for å reise inn eller ta opphold i riket følger forutsetningsvis av utlendingsloven §§ 14, 15 og 22 om grensekontroll og grensepassering og utlendingsforskriftens §§ 4-1, 4-11 og § 4-12. Europarlamentets- og rådsforordning (EF) nr. 562/2006 av 15. mars 2006 (Grenseforordningen) med vedlegg er gjort til en del av norsk lovgivning ved utlendingsforskriften § 4-1 og forordningen er inntatt som vedlegg 9 til 11 til utlendingsforskriften. I samsvar med grenseforordningen har EU utarbeidet en "Praktisk håndbok for grensepersonell". Denne er gjort til del av norsk regelverk gjennom Utlendingsdirektoratets rundskriv RS 2007-002. Videre har Politidirektoratet ved rundskriv 2010/009 gitt retningslinjer for politiets planlegging og gjennomføring av grensekontroll og utlendingskontroll på territoriet (Grensekontrollrundskrivet).

Grenselovutvalget foreslår i NOU 2009: 10 Ny grenselov å overføre bestemmelsene i utlendingsloven §§ 14, 15 og 22 om grensekontroll og grensepassering til ny grenselov. Det er videre her forutsatt at den nærmere behandlingen av opplysninger i registeret som er foreslått i lovutkastets § 21 første ledd vil bli regulert av politiregisterloven med forskrifter.

Den tekniske løsningen som anvendes i forbindelse med inn- og utreisekontroll ble produksjonssatt i 2006 og er et hjelpemiddel til å verifisere hvorvidt utlendinger fyller vilkårene for å reise inn eller ta opphold i riket. Systemets hovedfunksjonalitet består i skanning av reisedokumenter med lesing av maskinlesbare felter og databrikke i pass/visum og automatiske søk på dokumenter og personer mot etterlysningsregistre og søk etter visum i visumsystemet. Det registreres inn- og utreiseinformasjon om enkeltpersoner og grupper i DUF/NORVIS og i lokal database. Systemet har således i hovedsak karakter av å være en portal og det er en begrenset mengde av opplysningene som behandles i forbindelse med inn- og utreisekontrollen som registreres og lagres i systemet.

Merknader til enkelte bestemmelser:

§ 55-5 Tilgang (rett til direkte søk)

Bestemmelsen presiserer at tilgang til registeret i tillegg til formål som nevnt i § 8-2 kan gis i den utstrekning det er nødvendig for utøvelse av politiets forvaltningsoppgaver på utlendingsfeltet.

§ 55-6 Utlevering

Det er i *tredje ledd* presisert at informasjonsplikt ikke oppstår ved utlevering fra politiet som utlendingsforvalter til de øvrige utlendingsmyndighetene, jf. politiregisterloven § 48 annet ledd nr. 3, jf. forskriften § 12-2 tredje ledd. Begrunnelsen for dette er at det i disse tilfellene dreier seg om informasjonsflyt innad i utlendingsforvaltningen, og ikke om utlevering av opplysninger fra politiet – eller bedre sagt opplysninger som behandles til politimessige formål.

6.2.13 Kapittel 56. Utlendingssystem – UTSYS

Utlendingssystemer (UTSYS) er under utvikling og skal understøtte Politiets utlendingsenhet (PU) oppgaver etter utlendingsloven med henholdsvis registrering og identitetsfastsettelse av asylsøkere og andre utlendinger, iverksetting av vedtak som innebærer at utlendingen må forlate riket, fengslingssaker og annen bruk av tvangsmidler og administreringen av utlendingsinternatet. Videre skal systemet etablere et datagrunnlag for styrings- og ledelsesinformasjon og ivareta behovet for analyse og statistikk i PU og utlendingsforvaltningen.

Merknader til enkelte bestemmelser:

§ 56-2 Hjemmelsgrunnlaget

Behandlingen av opplysninger i UTSYS er gjenstand for egen forskriftsregulering, jf. politiregisterloven § 14, jf. forskriften § 1-3 nr. 3.

Det rettslige grunnlaget for politiets behandling av opplysninger i UTSYS finnes hovedsakelig i utlendingsloven og forskrift av 15. oktober 2009 nr. 1286 (utlendingsforskriften) og gjelder følgende oppgaver: asylregistrering, jf.

utlendingsloven § 93 og utlendingsforskriften §§ 17-21 til 17-23, identitetsfastsettelse, jf. utlendingsloven § 83 og utlendingsforskriften § 17-7, iverksetting av vedtak, jf. utlendingsloven §§ 90 og 91 og utlendingsforskriften §§ 17-14 og 17-15 og politiinstruksen kapittel 11, tvangsmidler, jf. utlendingsloven kapittel 12, fotografi og fingeravtrykk, jf. utlendingsloven § 100, undersøkelser, jf. utlendingsloven § 103, jf. straffeprosessloven §§ 198 – 202 som gjelder så langt de passer, beslag, jf. utlendingsloven § 104, jf. straffeprosessloven kapittel 16 med unntak av §§ 208a og 210 til 212, pålegg om meldeplikt og bestemt oppholdssted, jf. utlendingsloven § 105 og utlendingsforskriften § 18-12, jf. straffeprosessloven § 175 første ledd andre punktum og § 184 og § 187a, pågripelse og fengsling, jf. utlendingsloven § 106, jf. straffeprosessloven §§ 174 – 191.

Det er en egen registerhjemmel for behandling av opplysninger ved utlendingsinternatet i utlendingsloven § 107, jf. utlendingsinternatforskriften § 14.

§ 56-4   Opplysninger som kan registreres

Ved asylregistreringen vil det blant annet være behov for å behandle opplysninger om personalia, foto- og fingeravtrykksrapporter, straffbare forhold begått i utlandet, saksbehandlingen og den praktiske gjennomføringen av asylregistreringen, herunder opplysninger om bruk av tolk og ordensmessige forhold, og opplysninger om søknader som fremsettes gjennom politidistriktene og i forbindelse med grensekontroll.

I politiets arbeid med identitetsfastsettelse vil det være nødvendig å behandle opplysninger blant annet om navn, statsborgerskap eller fødested, fødselsdato, bosted eller oppholdssted i hjemlandet, sivilstatus, familiemedlemmer, språk, reise- og identitetsdokumenter og reiserute og andre opplysninger knyttet til en utlendings identitet når dette er i samsvar med de pålegg en utlending kan ilegges etter utlendingsforskriften § 17-7.

Ved arbeidet med iverksetting av vedtak vil det være behov for å behandle opplysninger blant annet om utreisefrist og utreisekontroll, om utlendingen har unndratt seg iverksetting, opplysninger som er nødvendig for politiets vurdering av om eskorte er påkrevd under uttransporten, herunder opplysninger som knytter seg til sikkerheten om bord på transportmiddelet, muligheten for at utlendingen ikke vil etterkomme beslutningen om iverksetting, om transportselskapet eller fartøysjefen har bedt om eskorte og utlendingens behov for bistand under reisen, personalia, straffbare forhold, helsemessige forhold mv., samt andre opplysninger om reisen og reisemåten. Det er også behov for å behandle opplysninger om den praktiske gjennomføringen av utreisen, herunder hvilke utgifter som påløper og hvem som har dekket disse.

I forbindelse med politiets bruk av tvangsmidler vil det behandles opplysninger som er nødvendig for politiets vurdering av om tvangsmidler skal benyttes, herunder vurderingen av om det foreligger fare for unndragelse eller skjellig grunn til å mistenke utlendingen for å oppgi falsk identitet, herunder hvordan utlendingen har forholdt seg til vedtaket/utreisefristen, om utlendingen har bopel i riket og om denne er meldt til

politiet, om utlendingen er utvist, er ilagt straff eller særreaksjon i riket, eller om utlendingen har gitt uriktige opplysninger til norske myndigheter ved søknad om tillatelse og om utlendingen har overholdt plikten til å skaffe seg reisedokument. Det kan også behandles opplysninger om saksbehandlingen og den praktiske gjennomføringen av bruken av tvangsmidler.

Hvilke opplysninger som kan behandles i forbindelse med administreringen av utlendingsinternatet fremgår av utlendingsinternatforskriften § 14. Det kan behandles opplysninger om beslutninger, ankomster, utpasseringer, gjennomførte kontrolltiltak, bruk av makt og maktmidler, hendelser, interne flyttinger, besøk, tidspunkt for tilsyn og behandling fra helsepersonell, jf. § 14 første ledd. Det skal fremgå når og overfor hvem tiltaket ble satt i verk, samt grunnlaget, varigheten og hvem som besluttet dette, jf. § 14 annet ledd.

§ 56-5 Tilgang (rett til direkte søk)

Det foreslås særskilt tilgangsbegrensning for opplysninger som behandles i forbindelse med utlendingsinternatet, jf. § 56-4 nr. 5. Begrunnelsen for dette er at opplysninger knyttet til opphold i utlendingsinternatet kan være mer sensitive enn opplysninger som behandles i henhold til de øvrige punktene i § 56-4.

§ 56-6 Utlevering av opplysninger

Det er i *første ledd* presisert at utlevering kan skje til hjemlandets myndigheter for å få verifisert en utlendings identitet eller for å få utstedt reisedokumenter, jf. også politiregisterloven § 22 første ledd, jf. § 27 tredje og femte ledd. Utlevering av opplysninger fra utlendingssystemet kan videre skje til utenlandske myndigheter som deltar i Schengensamarbeidet eller Dublinsamarbeidet i samsvar med utlendingsloven § 98 og utlendingsforskriften §§ 17-30 til 17-33, jf. politiregisterloven § 22 annet ledd.

Det fremgår videre av *annet ledd* at formidling av opplysninger fra politiet i egenskap av utlendingsmyndighet til utlendingsmyndighetene ikke er å anse som utlevering og at slik formidling kan skje elektronisk. Som følge av dette er det i § 56-7 annet ledd presisert at det heller ikke gjelder informasjonsplikt for slik formidling av opplysninger.

§ 56-8 Innsyn

Det er presisert at rett til innsyn i opplysninger om seg selv ikke gjelder politiets interne vurderinger. Innsyn i opplysninger i den enkelte forvaltningssak reguleres av bestemmelsene om dokumentinnsyn i forvaltningsloven.

§ 56-10 Sletting

Opplysninger knyttet til utlendingsinternatet skal slettes etter tre år. Det er ut over dette ikke hensiktsmessig å oppstille en bestemt tidsgrense utover prinsippet som fremgår av lovens § 51 og forskriften kapittel 16. Lagringstiden vil være ulik for de forskjellige opplysningskategoriene, og vurderingen av om formålet med behandlingen er oppnådd vil bero på konkrete vurderinger. For eksempel vil det her være av betydning hvorvidt en utlending etter endelig avslag fremlegger reisedokument og

returnerer i tråd med utreisefristen, eller om vedkommende oppholder seg ulovlig i Norge med uklar identitet i mange år etter endelig vedtak. Det er heller ikke uvanlig at utlendinger som har vært registrert forsvunnet i lang tid i Norge, blir returnert fra annet europeisk land i medhold av Dublin II-forordningen. For opplysninger om uttransporteringsgjeld, jf. utlendingsloven § 91, som Politiets utlendingsenhet har nasjonalt ansvar for å inndrive, vil lagringstiden være styrt av reglene i foreldelsesloven. Slik gjeld vil i utgangspunktet også være en bortvisningsgrunn etter at kravet er foreldet. Etableringen av UTSYS vil imidlertid medføre at det må utarbeides relativt omfattende interne slette- og lagringsrutiner.

6.2.14 Kapittel 57. Informantregister

Et sentralt informantregister er ment å sikre notoritet og kontroll rundt politiets anvendelse av informanter (personer som gir etterretningsopplysninger til politiet under konfidensialitet), samt å gi trygghet og sikkerhet for den enkelte tjenestemann i arbeidet og for informanten.

Registreringen skal sikre en overordnet kontroll av informantens opplysninger, og kontroll med hvor informanten opererer, både geografisk og saklig. I informantregisteret legges det opp til at informantens reelle identitet kun skal fremgår lokalt.

Merknader til enkelte bestemmelser:

§ 57-5 Tilgang

Som følge av opplysningenes særlige beskyttelsesbehov, stilles det krav til særskilt tilgangsbegrensning for opplysninger om informantens reelle identitet.

6.2.15 Kapittel 58. Registrering av bekymringssamtaler

Kapittelet omhandler behandling av opplysninger i forbindelse med gjennomføring og oppfølging av politiets bekymringssamtaler med mindreårige og deres foresatte. En særskilt forskriftsregulering av bekymringssamtalen har til formål å sikre at personvernet blir ivaretatt på en god måte og å synliggjøre at registrering av bekymringssamtaler er begrenset av rammene i politiregisterloven § 5 nr. 2 om behandling av opplysninger i forebyggende øyemed.

Politidirektoratet vil før ikrafttredelsen av politiregisterloven utgi en instruks for behandling av opplysninger knyttet til bekymringssamtaler, slik at politiet allerede før dette tidspunktet vil behandle opplysninger i samsvar med flere av bestemmelsene i dette kapittelet. Videre har Politidirektoratet utgitt "Veileder for politiets bekymringssamtale – Dialog for ansvar og positiv endring (POD-publikasjon nr. 2011/08) som presiserer prinsipper for bruk og gjennomføring av samtalen, herunder å sikre dokumentasjon og kvalitet, og skisserer ulike verktøy og rammer som bør benyttes.

Merknader til enkelte bestemmelser:

§ 58-1 Formålet

Formålet med bekymringssamtalen er å forebygge kriminell utvikling hos en ung person som politiet mener befinner seg i risikozonen for dette. I tillegg kan en slik samtale være en av flere muligheter som det offentlige har til å kartlegge den unges livssituasjon for å få gitt nødvendig hjelp og støtte.

§ 58-2 Virkeområde

Bekymringssamtale brukes som betegnelse på samtaler politiet har med barn og deres foresatte, der det avdekkes uønsket eller kriminell atferd som kan føre til utvikling av en kriminell løpebane hos den mindreårige. Samtalen skal ha et annet formål enn politiavhør i forbindelse med etterforskning. Skillet mellom avhør i etterforskning og en bekymringssamtale er vesentlig, i det et avhør gir rettigheter og plikter etter straffeprosessloven, mens det er politiloven og politiinstruksen som setter rammene for bekymringssamtalen.

Det er to hovedspor for gjennomføring av bekymringssamtalen. Politiloven § 13 fjerde ledd åpner for at en person under 18 år og vedkommendes foreldre kan pålegges å møte til samtale med politiet. Bestemmelsen kan brukes overfor mindreårige både under og over den kriminelle lavalder. For personer mellom 15 og 18 år kan møteplikten pålegges der politiet har grunn til å tro at vedkommende har begått straffbare handlinger. For personer under 15 år kan møteplikten pålegges der politiet har grunn til å tro at vedkommende har begått handlinger som kunne vært straffet om han eller hun var over den kriminelle lavalder. Barn med uønsket atferd som ikke er lovbruddsatferd, eller barn i risikozonen for straffbare handlinger, kan imidlertid ikke pålegges å møte til en slik samtale. Disse kan inviteres til frivillig samtale hos politiet.

Forskriften gjelder for alle bekymringssamtaler, uavhengig av om de skjer etter pålegg eller frivillig.

§ 58-3 Hjemmelsgrunnlaget

Registreringen av opplysninger gitt under bekymringssamtalen skal være basert på samtykke, jf. § 6-1.

§ 58-5 Opplysninger som kan registreres

Aktuelle opplysninger fra bekymringssamtalen skal registreres slik at opplysningene kan gjenbrukes dersom det er aktuelt å varsle barnevern eller andre, jf. barnevernloven § 6-4, og dersom den unge fortsetter en uønsket atferdsutvikling eller utvikling av kriminell atferd. Videre skal avtaler som blir gjort i forhold til oppfølging og hvem som har ansvar for å gjennomføre hva, registreres. Registreringene kan også brukes i kartleggings- og analyseøyemed. I den utstrekning opplysningene skal legges over i andre av politiets registre, må vilkårene for slik registrering foreligge i henhold til bestemmelsene som gjelder for det aktuelle registeret.

§ 58-6 Tilgang (rett til direkte søk)

Det foreslås særregler om behandlingen av referatet fra bekymringssamtalen. Dette vil gjelde opplysninger som nevnt i § 58-5 nr. 5, 6 og 7. Disse opplysningene skal undergis særskilt tilgangsbegrensning, og kun være tilgjengelig for den behandlingsansvarlige eller den han beslutter skal ha tilgang. Opplysninger som nevnt i § 58-5 nr. 1 til 4 og 8 er tilgjengelig for ansatte i politiet med tjenstemessig behov til formål som nevnt i § 58-2.

§ 58-8 Innsyn

Innsynsretten gjelder for referatet fra bekymringssamtalen, og er her ubetinget. Innsynsretten er avgrenset mot politiets videre vurderinger mv. i forhold til videre oppfølging.

§ 58-9 Sletting

Det er foreslått at opplysningene skal slettes senest etter fem år, med mindre det i dette tidsrommet foreligger nye registreringer på vedkommende, jf. *første ledd*. For bekymringssamtaler uten forutgående lovbruddsatferd og hvor politiet ikke har funnet det nødvendig å iverksette tiltak, foreslås det som hovedregel sletting etter ett år, jf. *annet ledd*.

§ 58-5 nr. 7 gir anvisning på at det, i tillegg til personene som deltar i samtalen, kan behandles opplysninger om person som har særlig tilknytning til den registrerte. Dette gjelder likevel bare personer med særlig tilknytning til mindreårige som kommer inn under personkretsen i politiregisterloven § 2 nr. 5 bokstav b). Slike registreringer skal videre slettes etter ett år med mindre det i dette tidsrommet foreligger nye registreringer på vedkommende, jf. *tredje ledd*.

7. Forslag til endringer i forskriften del 8 (vandelskontroll)

Departementet foreslår en ny bestemmelse i forskriften kapittel 34, som hjemler utstedelse av politiattest på de livsområdene der det ikke finnes en spesiallov som regulerer angjeldende område.

Det foreslås som ny § 34-5:

§ 34-5 *Politiattest til vertsfamilier for utvekslingsstudenter*

Skoler, organisasjoner eller andre institusjoner som administrerer utvekslingsprogram for mindreårige studenter skal kreve fremleggelse av uttømmende og utvidet politiattest i samsvar med politiregisterloven § 41, jf. politiregisterloven § 39 tredje ledd, av foreldrene i vertsfamilien til den mindreårige utvekslingsstudenten. Det kan også kreves fremleggelse av barneomsorgsattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd av andre som bor hos vertsfamilien.

Merknad til § 34-5

Bestemmelsen er ny ved at det etter gjeldende rett ikke finnes noen hjemmel for vandelskontroll av vertsfamilier til mindreårige utvekslingsstudenter. Begrunnelsen for at hjemmelen må forankres i politiregisterforskriften er at det ikke finnes noen lov som regulerer dette området.

Bakgrunnen for forslaget er at Politidirektoratet i brev av 5. oktober 2011 samtykket i at det utferdiges politiattest til dem som skal huse mindreårige utvekslingsstudenter, jf. strafferegistreringsforskriften § 12 nr. 5. Av brevet fremgår det at politiattesten skal utferdiges tilsvarende politiattestene etter opplæringslova § 10-9 første ledd, jf. politiregisterloven § 39 første ledd. Vedtaket er tidsbegrenset i 15 måneder, jf. hensynene bak politiregisterloven § 38 tredje ledd.

I de senere årene er det innført en rekke hjemler med krav om politiattest hvor formålet med utstedelsen av attesten er å beskytte barn og unge. Dette tilsier at krav om politiattest også innføres på tilsvarende områder hvor det samme beskyttelsesbehovet gjør seg gjeldende.

Det vises til at Politidirektoratet samtykket i at det utferdiges barneomsorgsattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd. Departementet foreslår imidlertid i *første punktum* at det skal kreves fremleggelse av uttømmende og utvidet politiattest av foreldrene i vertsfamilien da disse kan sies å ha et heldøgns omsorgsansvar for den mindreårige utvekslingsstudenten over tid, jf. politiregisterloven § 37 første ledd nr. 5. Her kan det vises til barnevernloven § 6-10 tredje ledd første punktum som har et tilsvarende krav for personer som skal godkjennes som fosterforeldre. Av annet punktum i samme bestemmelse fremgår det at det også kan kreves barneomsorgsattest av andre som bor i fosterhjemmet. Departementet foreslår en slik bestemmelse i forslaget til § 34-5 *annet punktum*.

Videre foreslås det å utforme bestemmelsen slik at den fanger opp både skoler, organisasjoner og andre institusjoner som administrerer utvekslingsprogram for mindreårige utvekslingsstudenter. Det foreslås at adgangen til å kreve politiattest skal være en plikt og ikke en rett. Tilsvarende regler følger av andre områder hvor formålet er å beskytte barn.

Departementet foreslår ikke å regulere hvilke konsekvenser en anmerkning på politiattesten skal få. Det blir derfor opp til mottakeren av attesten å vurdere dette.

8. Forslag til endringer i politiregisterloven

8.1 Innledende merknader

Begrunnelsen for de foreslåtte endringene i politiregisterloven er todelt. Enkelte endringer er begrunnet i å rette opp trykkfeil eller inkurier. Andre endringer er begrunnet i at man under utarbeidelsen av forskriften ble oppmerksom på at utformingen av enkelte bestemmelser er mindre hensiktsmessig eller at det er behov for justeringer.

8.2 Samlet oversikt over endringsforslagene

Det foreslås følgende endringer i politiregisterloven:

§ 5 nr.2 nytt siste punktum skal lyde:
Bokstav d får også anvendelse i straffesaker.

§ 8 første ledd skal lyde:
Opplysninger kan uansett behandles i 4 måneder dersom det er nødvendig for å avklare om kravene i § 4, § 5 nr. 1 og 2 og § 6 første ledd nr. 1 er oppfylt.

§ 10 første ledd skal lyde:
Politiet skal føre registre som gir en fortløpende og døgkontinuerlig oversikt over alle vesentlige opplysninger om ordning og utførelse av polititjenesten på vedkommende sted.

§ 20 annet og tredje ledd skal lyde:
Ikke-verifiserte opplysninger kan utleveres når det er nødvendig for å verifisere opplysningene.

Ved utlevering til bruk i den enkelte straffesak og ved avvergende og forebyggende virksomhet, jf. §§ 26 og 27, gjelder kun første ledd annet punktum.

Annet og tredje ledd blir nytt tredje og fjerde ledd.

§ 22 annet ledd skal lyde:
Opplysninger kan for øvrig utleveres til eller på annen måte gjøres tilgjengelig for utenlandske myndigheter eller internasjonale organisasjoner når dette følger av lov eller konvensjon eller avtale som er bindende for Norge, eller av avtale inngått mellom norske og andre nordiske myndigheter.

§ 27 fjerde ledd skal lyde:
Taushetsplikten er heller ikke til hinder for at politiet utleverer opplysninger til andre offentlige organer og institusjoner som inngår i et kriminalitetsforebyggende samarbeid når det er nødvendig for å forebygge kriminalitet. Bestemmelsen i tredje ledd kommer til anvendelse.

§ 35 første ledd skal lyde:
Politiet eller påtalemyndigheten kan pålegge taushetsplikt når mottaker får opplysninger undergitt taushetsplikt i forbindelse med at de uttaler seg til eller på annen måte bistår politiet eller påtalemyndigheten. *Det samme gjelder når fornærmede, etterlatte og deres representanter får opplysninger undergitt taushetsplikt, jf. § 25 første ledd.*

§ 40 nr. 7 bokstav c skal lyde:
c) samfunnsstraff, eventuelt samfunnstjeneste, der den subsidiære fengselsstraff er over 6 måneder og samfunnsstraffen er gjennomført mindre enn 10 år før politiattesten utstedes,

§ 42 skal lyde:

Den Kongen bemyndiger, kan beslutte at færre opplysninger skal anmerkes på politiattesten, dersom dette ikke strider mot formålet med politiattesten.

§ 48 første ledd skal lyde:

Den behandlingsansvarlige har plikt til å informere den registrerte om at det er utlevert personopplysninger til offentlige organer og private *i deres* interesse, jf. §§ 30 og 31.

§ 50 siste ledd oppheves.

§ 51 siste ledd oppheves.

§ 57 siste ledd annet punktum oppheves.

§ 69 første ledd nr. 2 skal lyde:

særregler for behandling av opplysninger i straffesaker,

8.3 Merknader til endringsforslagene

8.3.1 Merknader til endringer i § 5 nr. 2

I kapittel 57 i del 11 er det gitt forskrift om registeret for informanter. Slik § 5 nr. 2 er utformet nå, gis det bare hjemmel for å registrere informanter som gir opplysninger til kriminalitetsbekjempelsen utenfor den enkelte straffesak. Denne beskrivelsen gjenspeiler imidlertid ikke realiteten, idet politiets informanter gir opplysninger både i og utenfor straffesaker. Det finnes heller ingen personvernmessige hensyn som tilsier at man skiller mellom informanter som gir opplysninger i eller utenfor straffesaker. Det foreslås derfor en tilføyelse i § 5 nr. 2, der det gis anvisning på at bokstav d også får anvendelse for informanter i straffesaker.

8.3.2 Merknader til endringer i § 8 første ledd

Det fremgår av § 8 siste ledd at bestemmelsen også får anvendelse for behandling av opplysninger i straffesaker, men slik at tidsbegrensningen i første ledd ikke gjelder. I bestemmelsens første ledd henvises det imidlertid bare til § 5 nr. 2, som omhandler kriminalitetsbekjempelse utenfor den enkelte straffesak. Siden bestemmelsen også gjelder for straffesaker, må det i første ledd også henvises til § 5 nr. 1.

8.3.3 Merknader til endringer i § 10 første ledd

Endringen er rettelse av trykkfeil.

8.3.4 Merknader til endringer i § 20 annet og tredje ledd

Bestemmelsen i nytt annet ledd er flyttet fra § 27 fjerde ledd. At ikke-verifiserte opplysninger kan utleveres når det er nødvendig for å verifisere dem er en generell bestemmelse, og knyttes ikke bare til utlevering av opplysninger i forebyggende øyemed. Dette understrekes også av det faktum at selv ikke kvalitetssikrede opplysninger som nevnt i § 8 kan utleveres for kontroll uten at dette er knyttet til et bestemt formål. Bestemmelsen i § 27 fjerde ledd flyttes derfor til § 20, som er den

generelle bestemmelsen for utlevering av ikke-verifiserte opplysninger. Videre må den begrensningen som gjelder for utlevering av ikke-verifiserte opplysninger til bruk i den enkelte straffesak også gjelde for utlevering i avvergende og forebyggende øyemed. Dersom ikke-verifiserte opplysninger utleveres for å få dem verifisert, ligger det i sakens natur at opplysningene ikke kan verifiseres før de utleveres.

8.3.5 Merknader til endringer i § 22 annet ledd

Under høringen av forslaget til politiregisterloven gjorde Kripos oppmerksom på at forslaget til § 22 annet ledd ikke på en god måte fanger opp avtaler med internasjonale organer, herunder særlig Norges avtale med Interpol. Kripos' uttalelse er ikke kommentert i Ot. prp. nr. 108 (2008-2009) og det skyldes en ren forglemmelse at § 22 annet ledd ikke også nevner bindende avtaler som er inngått med andre enn utenlandske myndigheter. Det vises her også til at artikkel 13 i rammebeslutning om personvern i tredje søyle regulerer utlevering av opplysninger til kompetente myndigheter i tredjestater eller til internasjonale organer, noe som er begrunnet med at de fleste land innenfor EU har avtaler med slike organer. Det er uheldig at ordlyden i § 22 annet ledd kan gi inntrykk av at utlevering av opplysninger bare kan skje dersom det er inngått avtaler med utenlandske myndigheter, samtidig som Norge også utleverer opplysninger til internasjonale organer i henhold til inngåtte avtaler. Som følge av dette er det tilføyd at bestemmelsene i § 22 også gjelder når det er inngått bindende avtale med internasjonale organer.

8.3.6 Merknader til endringer i § 27 fjerde ledd

Som nevnt i punkt 8.3.5 flyttes § 27 fjerde ledd til § 20 annet ledd. Fjerde ledd foreslås erstattet med en bestemmelse som tydeliggjør at politiet også kan utlevere opplysninger i forbindelse med deltakelse i ulike samarbeidsfora med det formål å forebygge kriminalitet.

§ 27 åpner riktig nok for at politiet kan utlevere opplysninger til både offentlige organer og private dersom dette er nødvendig for å forebygge lovbrudd, men denne bestemmelsen tar i større grad sikte på å forebygge mer konkrete lovbrudd. Bestemmelsen er en videreføring av straffeprosessloven § 61c nr. 5 og 6. Departementet er kjent med at det i politiet hersker usikkerhet med henblikk på hvor langt de nevnte bestemmelsene rekker. Som følge av dette har det utviklet seg ulik praksis avhengig av hvordan bestemmelsene tolkes. Departementet anser det som viktig at politiet kan samarbeide med både offentlige organer og private for derved å fremme kriminalitetsforebyggende arbeid, særlig med henblikk på unge mennesker. Det er derfor uheldig at uklare taushetsbestemmelser kan stå i veien for et slikt samarbeid. Forslaget til nytt fjerde ledd er ment å bidra til å eliminere de omtalte uklarhetene ved å tydeliggjøre at politiet har adgang til å utlevere opplysninger med det formål å forebygge kriminalitet uten at dette nødvendigvis er knyttet til konkrete lovbrudd. De opplysningene som her kan utleveres kan være knyttet til både enkeltpersoner og miljøer eller de kan være av mer politistategisk art. Bestemmelsen er utformet etter mønster av den danske retsplejeloven § 1.54. Det er likevel viktig å

understreke at bestemmelsene om forholdsmessighet i tredje ledd også gjelder for utlevering i henhold til nytt fjerde ledd.

8.3.7 Merknader til endringer i § 35 første ledd

§ 35 første ledd er en videreføring av straffeprosessloven § 61c tredje ledd første punktum. Under utarbeidelsen av proposisjonen til politiregisterloven har man imidlertid oversett at § 61c ble endret ved at det ble tilføyd et nytt annet punktum. Siden hensikten var å videreføre § 61c i politiregisterloven § 35 første ledd, tilføyes nå den endringen som ble foretatt i § 61c.

8.3.8 Merknader til endringer i § 40 nr. 7 bokstav c

Endringen er rettelse av trykkfeil.

8.3.9 Merknader til endringer i § 42

Politiregisterlovutvalgets forslag til bestemmelsen i § 40 gikk ut på at den Kongen bemyndiger kunne utstede politiattester med flere eller færre opplysninger. Departementet har imidlertid ikke fulgt opp utvalgets forslag, slik at det nå bare er åpnet for at det kan anmerkes færre opplysninger. Bestemmelsens siste delsetning om at anmerkningen ikke skal kunne få uforholdsmessige konsekvenser for den politiattesten gjelder refererer til (utvalgets forslag) om at det kan anmerkes flere forhold på politiattesten. Siden dette ikke ble tatt til følge, gir siste delsetning ingen mening og må derfor strykes.

8.3.10 Merknader til endringer i § 48 første ledd

Endringen er rettelse av trykkfeil.

8.3.11 Merknader til endringer i § 50 siste ledd

Bestemmelsen i § 50 siste ledd foreslås overført til § 25-1 første ledd i forskriften. For nærmere begrunnelse vises til merknadene til § 25-1 i punkt 4.3.2 i høringsnotatet.

8.3.12 Merknader til endringer i § 51 siste ledd

Bestemmelsen i § 51 siste ledd foreslås overført til § 25-1 første ledd i forskriften. For nærmere begrunnelse vises til merknadene til § 25-1 i punkt 4.3.2 i høringsnotatet.

8.3.13 Merknader til endringer § 57 siste ledd annet punktum

Bestemmelsen om at det skal sendes ny melding hvert tredje år – uavhengig av om det har skjedd endringer – foreslås opphevet. En slik ordning ville medføre unødvendig mye arbeid for både den behandlingsansvarlige og Datatilsynet, jf. nærmere om dette i merknadene til § 41-4 i punkt 5.2.2 i høringsnotatet.

8.3.14 Merknader til endringer i § 69 første ledd nr. 2

Endringen har sammenheng med at bestemmelsene i § 50 siste ledd og § 51 siste ledd er overført til § 25-1 i overskriften. Ved at man derved i forskriften gjør unntak fra politiregisterloven, er det behov for en klarere forskriftshjemmel, jf. også nærmere om dette i punkt 4.3.2 i høringsnotatet.

9. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forskriften medfører ingen nevneverdige økonomiske og administrative konsekvenser utover det som er lagt til grunn i forbindelse med vedtakelsen av politiregisterloven, jf. Ot.prp.nr. 108 (2008-2009) kapittel 20.